

Årsrapport 2009

Årsrapport 2009

SkatteFUNN



© **Norges forskningsråd 2010**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Trykk: 07 Gruppen
Opplag: 450

Oslo, april 2010

ISBN 978-82-12-02772-5 (trykksak)
ISBN 978-82-12-02773-2 (pdf)



Forord

Forskningsmeldingen peker på at norsk forskning går i riktig retning, både når det gjelder innsats og resultater. Men den gir også signaler om at det forventes en bedre utnyttelse av forskningsmidlene. Meldingen understreker også behovet for klarere mål, og mer vekt på det globale perspektivet.

Dette er i samsvar med internasjonale trender. Forskning og innovasjon bidrar til å løse globale utfordringer knyttet til energi, miljø, klima, helse og fattigdom – utfordringer som ofte går på tvers av fag-, sektor- og landegrenser.

Globalisering forandrer verden. Evne til nyskaping og omstilling blir stadig viktigere for å møte forandringene. Næringslivet må innovere mer og hurtigere for å være konkurransedyktige. I tillegg må man ha de rette nettverkene og delta på de internasjonale arenaene for å lykkes.

SkatteFUNN er en rettighetsbasert ordning som gir skattefradrag for godkjente FoU-kostnader i norsk næringsliv. Statistisk sentralbyrå har nylig evaluert SkatteFUNN-ordningen. Hovedkonklusjonen er at ordningen utløser mer forskning i næringslivet. Dette har ført til at dagens regjering har besluttet å videreføre ordningen.

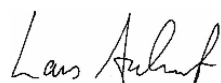
SkatteFUNN er et generelt virkemiddel, men vi ser at ordningen bidrar til å støtte opp om de mål forskningsmeldingen angir for innovasjons- og forskningspolitikken, spesielt de fem strategiske målene:

- SkatteFUNN er til for bredden av norsk næringsliv, og er en viktig portal til både nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer som adresserer **globale utfordringer**.
- SkatteFUNN har mange internasjonalt orienterte prosjekter som bidrar til å utvikle **bedre helse og bedre helsetjenester**.
- Fremtidens velferdssamfunn avhenger av et nyskappende næringsliv, hvor tjenesteyting spiller en stadig større rolle. I SkatteFUNN finner man et bredt spekter av samfunnsfaglige prosjekter som fremmer **velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse**.
- Forskningsmeldingen fremhever SkatteFUNN som et svært viktig virkemiddel for å bidra til et **kunnskapsbasert næringsliv i hele landet**.
- Tre fjerdedeler av SkatteFUNNs prosjektportefølje bidrar til **næringsrelevant forskning på strategiske områder**, dvs. mat, marin, maritim, reiseliv, energi, miljø, bioteknologi, IKT, nye materialer/nanoteknologi.

I SkatteFUNN har vi mye kunnskap om hva som foregår i store og små bedrifter rundt om i landet som kan gi grunnlag for god virkemiddel-, strategi- og politikktutforming. SkatteFUNN bidrar både til økt forskningsinnsats og til at resultater tas i bruk. Vi ser likevel muligheter til forbedring og videreutvikling av ordningen, og dette jobber vi med.

Oslo, 30.04.10

Norges forskningsråd



Lars Espen Aukrust
Direktør Divisjon for innovasjon



Are Kristiansen
Avdelingsdirektør
SkatteFUNN og Entreprenørskap

Innhold

1	SkatteFUNN-ordningen	4
2	Sammendrag	5
3	Resultater.....	7
3.1	Søknadsmengde og budsjettert skattefradrag	7
3.2	Fylkesvis fordeling av prosjekter	8
3.3	Sektorer	10
3.3.1	IKT	11
3.3.2	Marin - Sjømat og Havbruk	14
3.3.3	Petroleum/Olje og gass.....	17
3.3.4	Helse.....	20
3.3.5	Maritim.....	22
3.3.6	Kraft/Energi.....	23
3.3.7	Jordbruk/Mat	26
3.3.8	Bygg/anlegg	29
3.3.9	Miljø	30
3.3.10	Metall	32
3.3.11	Transport	34
3.3.12	Administrasjon	35
3.3.13	Kultur/Underholdning	37
3.3.14	Skog/Tre	39
3.3.15	Reiseliv/Turisme	40
3.3.16	Annet	43
3.4	Tjenester	45
3.5	Teknologiområder	46
3.5.1	Informasjons- og Kommunikasjonsteknologi (IKT).....	46
3.5.2	Bioteknologi	51
3.6	Bedriftsstørrelse og form.....	53
3.6.1	Prosjektfordeling på bedriftsstørrelse.....	53
3.6.2	Organisasjonsform	54
3.6.3	Foretak med kvinnelig daglig leder / prosjektleder.....	54
3.7	FoU-institusjonene	55
3.7.1	FoU-institutter	56
3.7.2	Universitetene.....	56
3.7.3	Høgskolene	57
3.8	Forskning eller utvikling	57
3.9	Internasjonalt samarbeid	58

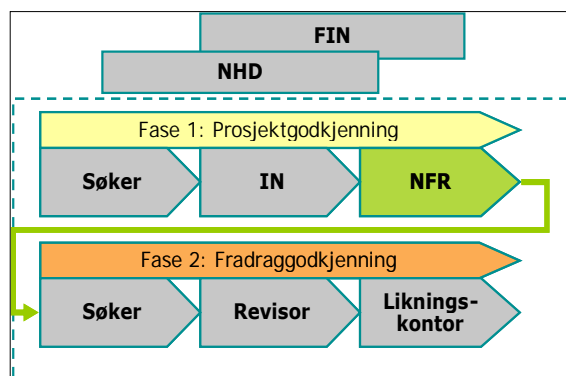
4	Likningsoppgjøret for 2008-prosjektene	59
5	Administrasjon av SkatteFUNN-ordningen	59
5.1	Sekretariatet.....	59
5.2	Administrasjonskostnader	59
5.3	Samarbeidet med Innovasjon Norge	60
5.4	Samarbeidet med Skatteetaten	60
5.5	Ulønnet egeninnsats	60
5.6	SkatteFUNNs klageutvalg.....	61
5.7	SkatteFUNNs IT-applikasjon.....	61
5.8	Samarbeidet med Forskningsrådets regionale representanter	63
6	Rettssaker i forbindelse med SkatteFUNN	64
7	Kommunikasjon	64
7.1	SkatteFUNN i mediebildet	64
7.2	Arrangementer.....	65
7.3	Samarbeidet med Norsk designråd.....	66
8	Bedrifter i SkatteFUNN	67
8.1	Nye og gamle bedrifter i 2009.....	67
9	Vedlegg	68
9.1	Sektorfordeling – aktive prosjekter i 2009.....	68
9.1.1	Sektor Petroleum – fylkesvis fordelt.....	69
9.1.2	Andel IKT-prosjekter, nye og aktive i 2009	70
9.2	Bedrifter med kvinnelig daglig leder	71

I SkatteFUNN-ordningen

Formålet med SkatteFUNN er å stimulere næringslivets egen FoU-innsats. Ordningen gjelder for alle foretak som driver næringsvirksomhet og er skattepliktige i Norge.

Skattefradrag for næringslivets kostnader til forskning og utvikling (SkatteFUNN) ble innført for små og mellomstore foretak fra 1. januar 2002, og ble utvidet til å gjelde alle foretak fra 1. januar 2003. SkatteFUNN er et regelstyrt virkemiddel, jfr. Innst. St.m. nr. 325 (2000-2001) og Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 - lovendringer. Fra og med regnskapsåret 2007 ble en maksimal timesats på 500 kroner og et maksimalt timeantall på 1850 timer per år per person i FoU-prosjektet innført. Fra og med regnskapsåret 2009 ble maksimalsatsene for skattefradrag hevet fra henholdsvis 4 og 8 millioner kroner per år, til 5,5 og 11 millioner kroner.

Ordningen fungerer på bedriftenes egne premisser. Det er bedriftene som velger hva de vil forske på eller utvikle av tjenester, produkter eller prosesser. Skattefradragets størrelse beregnes og avgrenses etter nærmere regler i skattelovens § 16-40 med tilhørende forskrift. Alle prosjekter som tilfredsstillir kravene i henhold til lov og forskrift, gir rett til skattefradrag etter gitte kriterier. Ordningen fungerer som et teknologi- og bransjenøytralt virkemiddel og har samme betingelser i hele landet.



Innholdet i prosjektene må være godkjent av Norges forskningsråd. Videre er det et vilkår at kostnadene som medtas i beregningsgrunnlaget for støtte tilhører prosjektet, og at prosjektregnskapet er attestert av revisor.

Ligningsmyndighetene kontrollerer oppgitte kostnader og beregner skattefradragets størrelse. Dersom skattefradraget er høyere enn skatteytters utlignede skatt, blir det overskytende beløpet utbetalt i forbindelse med skatteoppgjøret.

Ordningen er administrativt underlagt Nærings- og handelsdepartementet og driftes av Forskningsrådet, i samarbeid med Innovasjon Norge og Skatteetaten. Finansdepartementet har det overordnede ansvar for ordningen gjennom fastsetting av retningslinjer og forskrifter.

2 Sammendrag

Svært mange bedrifter over hele landet har økt sin FoU-innsats gjennom SkatteFUNN-prosjekter i perioden 2002-2009. SkatteFUNN har mottatt godt over 24 000 søknader, og 17 700 har fått godkjenning. De godkjente prosjektene tilhører 8 056 unike bedrifter.

I 2009 ble det godkjent **1 596 nye prosjekter** i SkatteFUNN. Totalt kom det inn 2 121 søknader i løpet av året. 260 av disse ble avslått. 40 søknader ble overført for saksbehandling i 2010, og de resterende søknader ble trukket.

Samlet kostnadsbudsjett for nye prosjekter i SkatteFUNN er i 2009 på til sammen 4,1 milliarder kroner, og budsjettert skattefradrag på nær 690 millioner kroner for 2009.

De nye prosjektene i 2009 er eiet av 1 358 bedrifter. Godt over halvparten av disse bedriftene (867) har også tidligere hatt godkjente SkatteFUNN-prosjekter. Flest "returning customers" finner vi i sektor IKT, Petroleum/Olje og gass og Marin/Sjømat.

Det er flest nye prosjekter i 2009 i Oslo, Rogaland, Akershus, Sør-Trøndelag og Hordaland. Færrest nye prosjekter hadde Finnmark, Hedmark, Aust-Agder og Nord-Trøndelag.

SkatteFUNN hadde totalt **3 560 aktive prosjekter** i 2009. Budsjetterte kostnader for 2009 var på ca. 9,3 milliarder kroner, og det samlede budsjetterte skattefradraget på ca. 1,5 milliarder kroner for aktive prosjekter. Dette er en økning fra henholdsvis 8,3 milliarder og 1,4 milliarder i 2008. Prosjektporteføljen for 2009 fordeler seg på 3 237 unike bedrifter. Av disse er det 491 som ikke har benyttet SkatteFUNN tidligere.

Sektorene med flest **aktive** prosjekter i 2009 er IKT, Marin/Sjømat, Petroleum/Olje og gass og Annet. Samlet utgjør sektorene halvparten av total 2009-portefølje. Det er flest aktive prosjekter i Oslo, Rogaland, Akershus, Hordaland og Sør-Trøndelag, og færrest aktive prosjekter i Finnmark, Aust-Agder, Hedmark og Nord-Trøndelag.

Medieinteressen for SkatteFUNN er stor. Ordningen er i 2009 nevnt i over 300 oppslag. Mange av oppslagene dreier seg om diskusjoner rundt nasjonale begivenheter, som for eksempel Regjeringens krisepakke til næringslivet, statsbudsjett for 2010, samt valgkampen foran stortingsvalget.

Forskningsrådet har et godt samarbeid med Innovasjon Norge i behandlingen av prosjektsøknader. I 2009 ble også samarbeidet med Norsk Designråd formalisert gjennom Designrådets delprosjekt under Designrevet innovasjonsprogram (DIP), *Design Pilot*, der SkatteFUNN bidrar med ressurser til saksbehandling og programstyre.

Statistisk Sentralbyrå (SSB) la i 2008 frem sin sluttrapport fra SkatteFUNN-evalueringen. Evalueringens hovedkonklusjon var at SkatteFUNN er godt kjent i næringslivet, og at den virker etter hensikten, herunder at den bidrar til økt innovasjonstakt i bedriftene.

Evalueringen pekte imidlertid på enkelte forbedringspunkter for administrasjon av ordningen. SkatteFUNN-administrasjonen besluttet derfor i 2009 å gjennomføre et internt *utviklingsprosjekt*, der formålet er å videreutvikle og kvalitetsforbedre ordningen som et

virkemiddel for økt FoU i norske foretak. Fire forbedringsmål er satt: 1) bedre akkvisisjon 2) bedre seleksjon 3) bedre oppfølging og 4) bedre etterprøving. Fem delprosjekter inngår i utviklingsprosjektet. SkatteFUNN-administrasjonen i Forskningsrådet har ansvaret for gjennomføringen, men eksterne ressurser benyttes der det er hensiktsmessig for et godt resultat. Mandater og fremdriftsplaner for utviklingsprosjektets ble utarbeidet i 2009, mens det praktiske arbeidet i stor grad gjennomføres i løpet av 2010.

3 Resultater

Rapporten presenterer data knyttet til nye prosjekter i 2009 sammenliknet med 2008, der hvor det er mulig, og den totale portefølje for 2009.

- *nye prosjekter* er prosjekter godkjent i 2009.
- *aktive prosjekter* er summen av nye prosjekter og prosjekter som tidligere har fått godkjenning for 2009.

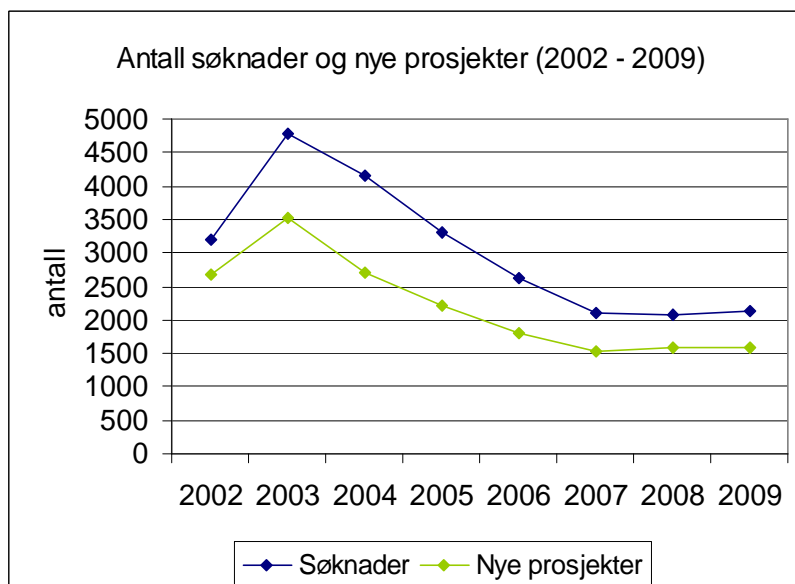
Dersom ikke annet er nevnt, er *prosjektkostnader* og *skattefradrag* basert på de *budsjetterte* tall i søknaden og kun knyttet til *godkjente prosjekter*.

3.1 Søknadsmengde og budsjettert skattefradrag

Søknadstilfanget har siden 2003 gått ned for hvert år, men hadde en utflating i 2008. I 2009 ser vi en forsiktig økning i antall nye søknader:

- 2 121 søknader i 2009 mot 2 071 i 2008
- 1 596 nye prosjekter i 2009 mot 1 549 i 2008
- 260 avslåtte søknader mot 245 i 2008

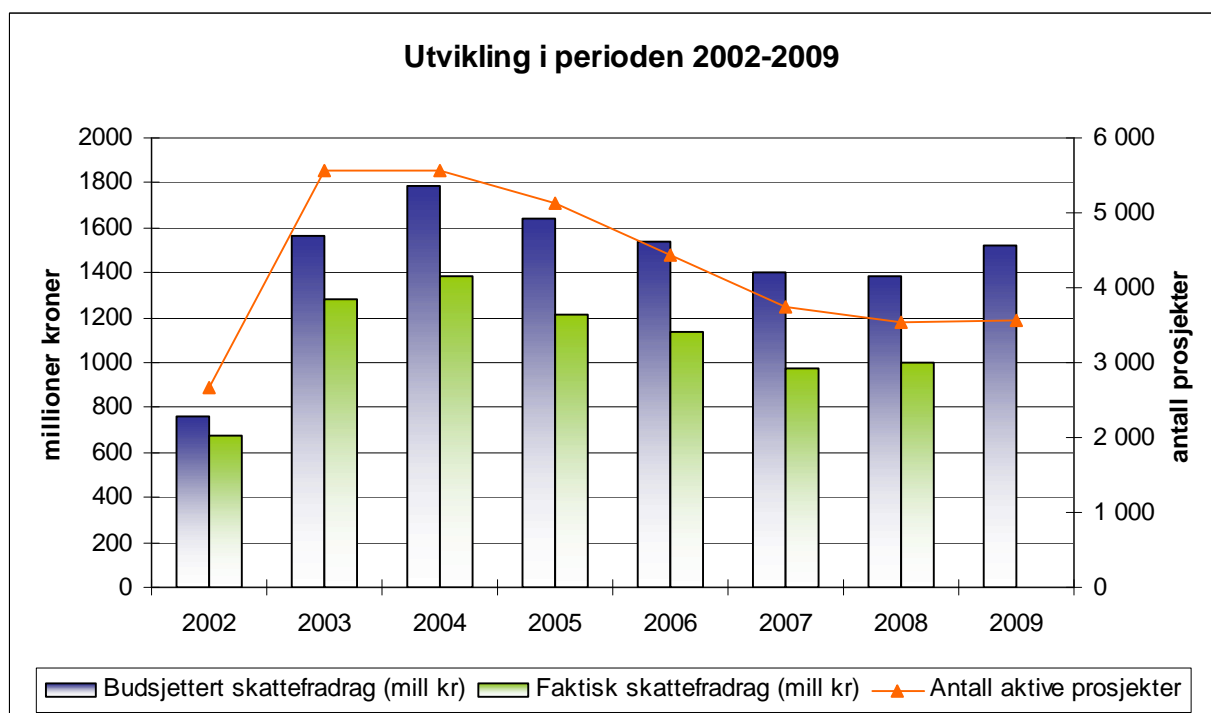
40 søknader innsendt i 2009 ble overført for behandling i 2010. Årsaken var primært at de var sendt inn så sent på året at det ikke var tid til å ferdigbehandle dem i 2009. Disse vil følgelig ikke kunne få fradrag for eventuelle prosjektkostnader som påløp i 2009. Resterende søknader ble trukket, enten av søker selv, eller av Forskningsrådet. Avslagene utgjør 12% av antall søknader i 2009, det samme som i 2008.



De nye prosjektene i 2009 har en samlet prosjektkostnad for dette året på 4,1 milliarder kroner (opp fra 3,5 milliarder i 2008) og et budsjettert skattefradrag på nær 690 millioner kroner (opp fra 589 millioner i 2008). Det gjennomsnittlige prosjektvolumet for de nye prosjektene er 2,6 millioner kroner (opp fra 2,2 millioner i 2008). Gjennomsnittlig budsjettert skattefradrag er 432 000 kroner (opp fra 380 000 kroner i 2008).

De 3 560 aktive prosjektene i 2009 har en samlet prosjektkostnad på i underkant av 9,3 milliarder kroner og et budsjettert skattefradrag på vel 1,5 milliarder kroner. I 2008 var det 3 527 aktive prosjekter til en total kostnad på vel 8,3 milliarder kroner og et budsjettert skattefradrag på i underkant av 1,4 milliarder kroner. Faktisk skattefradrag for 2008 ble vel 1

milliard kroner (mot ca. 950 millioner for 2007).

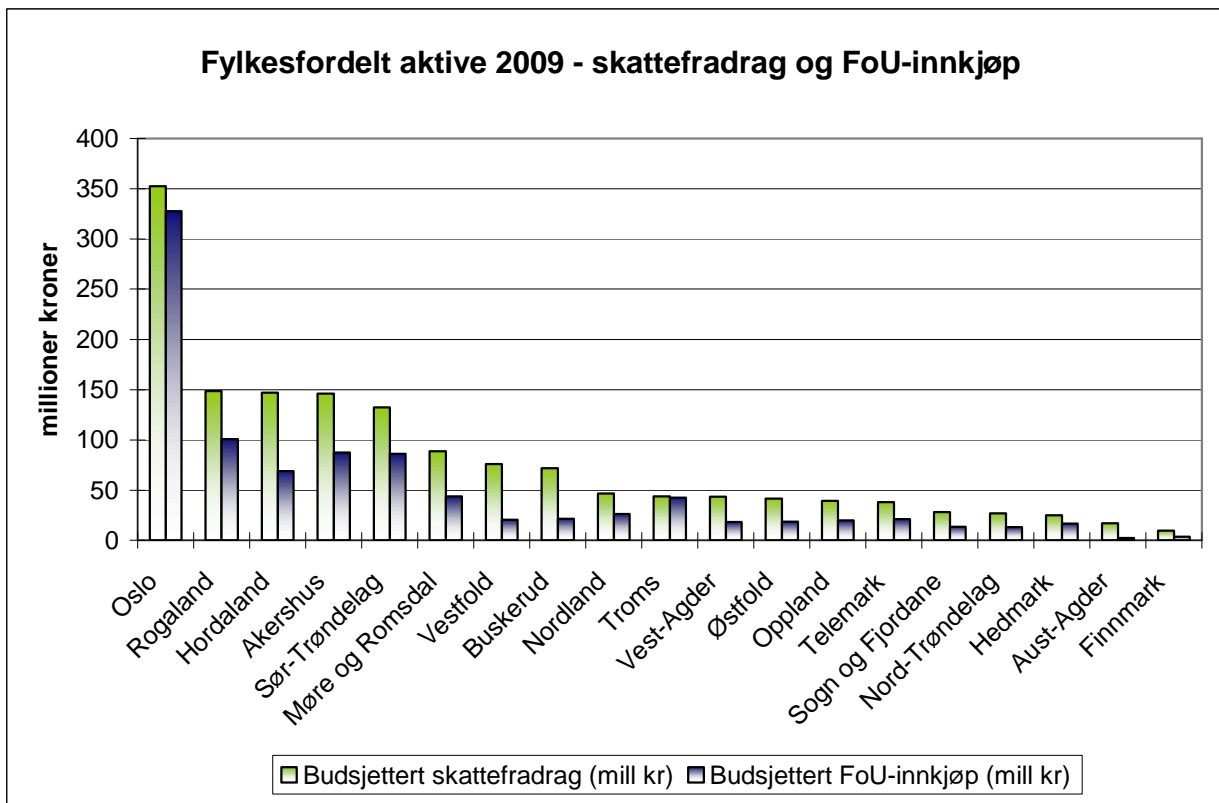
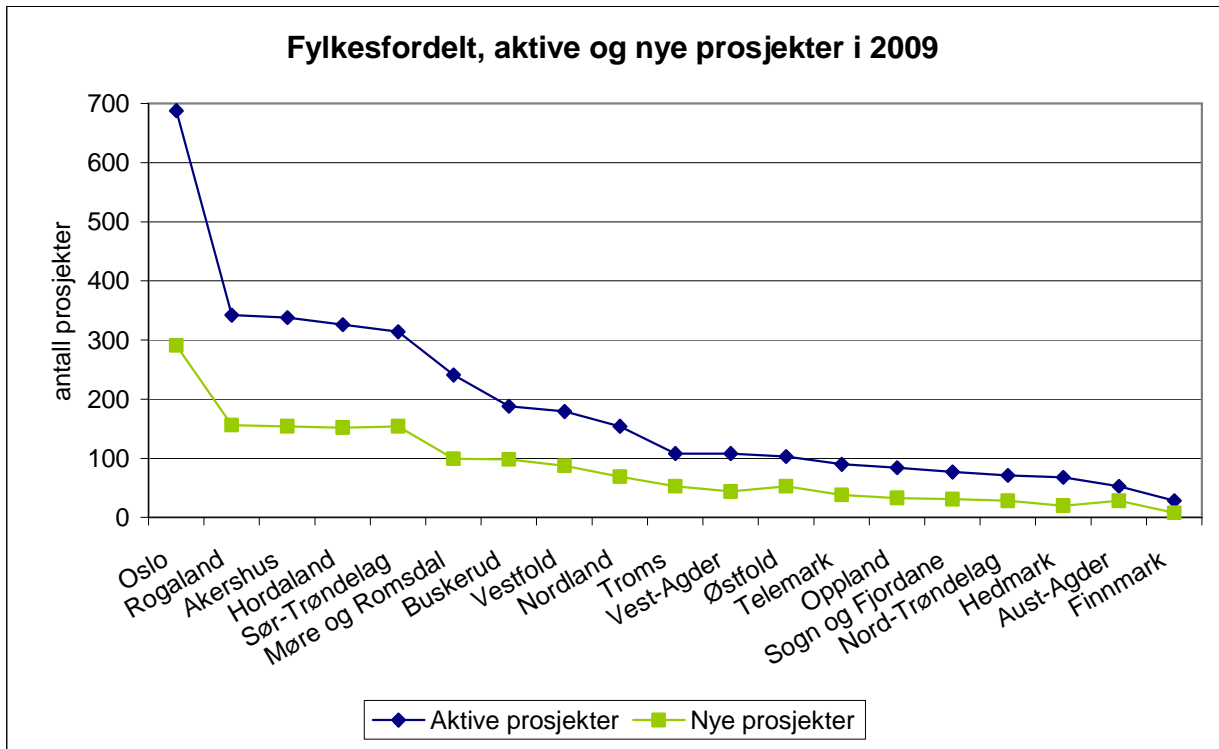


Det gjennomsnittlige prosjektvolumet for de aktive prosjektene i 2009 er 2,6 millioner kroner (opp fra 2,35 millioner i 2008). Gjennomsnittlig budsjettert skattefradrag er på ca. 428 000 kroner (393 000 i 2008).

3.2 Fylkesvis fordeling av prosjekter

Det har vært en liten økning i **antall nye prosjekter**, fra 1 549 i 2008 til 1 596 i 2009. Av de nye prosjektene i 2009 finner vi flest i Oslo (291), Rogaland (156), Akershus (154) og Sør-Trøndelag (154). Færrest nye prosjekter finner vi i Finnmark (8), Hedmark (20), Aust-Agder (28) og Nord-Trøndelag (28).

Fylkene som har flest **aktive prosjekter** i 2009 er Oslo (688), Rogaland (342) og Akershus (338). Deretter følger Hordaland (326) og Sør-Trøndelag (314). Færrest aktive prosjekter i 2009 finner vi i Finnmark (28), Aust-Agder (53), Hedmark (68) og Nord-Trøndelag (71).



3.3 Sektorer

SkatteFUNNs database er kategorisert i **16 sektorer**. Sektorfordeling med budsjetterte kostnader og fradrag finnes i Vedlegg 9.1.

Sektorene er:

IKT	Miljø
Marin/Sjømat	Metall
Petroleum/Olje og gass	Transport
Helse	Administrasjon
Maritim	Kultur/Underholdning
Kraft/Energi	Skog/Tre
Jordbruk/Mat	Reiseliv/Turisme
Bygg/Anlegg	Annet

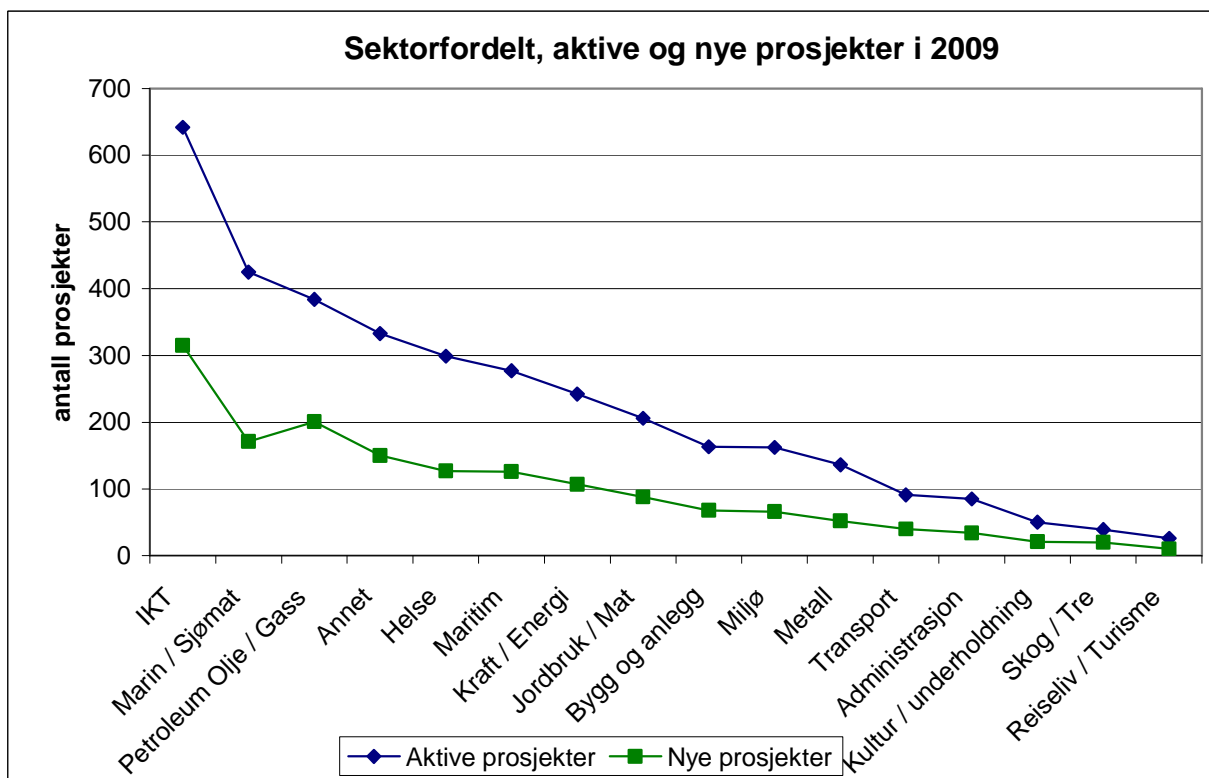
Nye prosjekter

SkatteFUNN godkjente 1 596 nye prosjekter i 2009. Majoriteten av nye prosjekter i 2009 kommer fra sektorene IKT (315), Petroleum/Olje og gass (201), Marin/Sjømat (171), Annet (150), Helse (127) og Maritim (126).

Over halvparten av sektorene har en økning i antall nye prosjekter i forhold til 2008. Sektorene med størst prosentvis økning er Petroleum/Olje og gass, Kraft/Energi og Helse.

Aktive prosjekter

Nær halvparten av sektorene har hatt en økning i antall aktive prosjekter i 2009 sett mot tall fra 2008. Sektor IKT har økt mest (8,5%). Deretter følger sektor Annet (7,4%), Helse (5,7%) og Kraft/Energi (5%).



Forskningsprosjekter

SkatteFUNN-ordningen godkjenner FoU-prosjekter slik de defineres i lov og forskrift. FoU-prosjektene kategoriseres som *eksperimentelle(prekompetitive) utviklingsprosjekter* (Utvikling) eller som *industrielle forskningsprosjekter* (Forskning).

SkatteFUNN har flest utviklingsprosjekter. Av de nye prosjektene i 2009 er 19% definert som forskningsprosjekter. Andelen forskningsprosjekter varierer mellom sektorene. I sektor Helse er 60% av de nye prosjektene i kategorien Forskning, i sektor Kraft/Energi er 43% i kategorien, og i sektor Reiseliv/Turisme er det ca. 10% av nye prosjekter i 2009 som er kategorisert som Forskning. Les mer om Forskning eller Utvikling i Kap.3.8.

De 16 sektorene presenteres med flere detaljer i egne sektorkapitler.

3.3.1 IKT

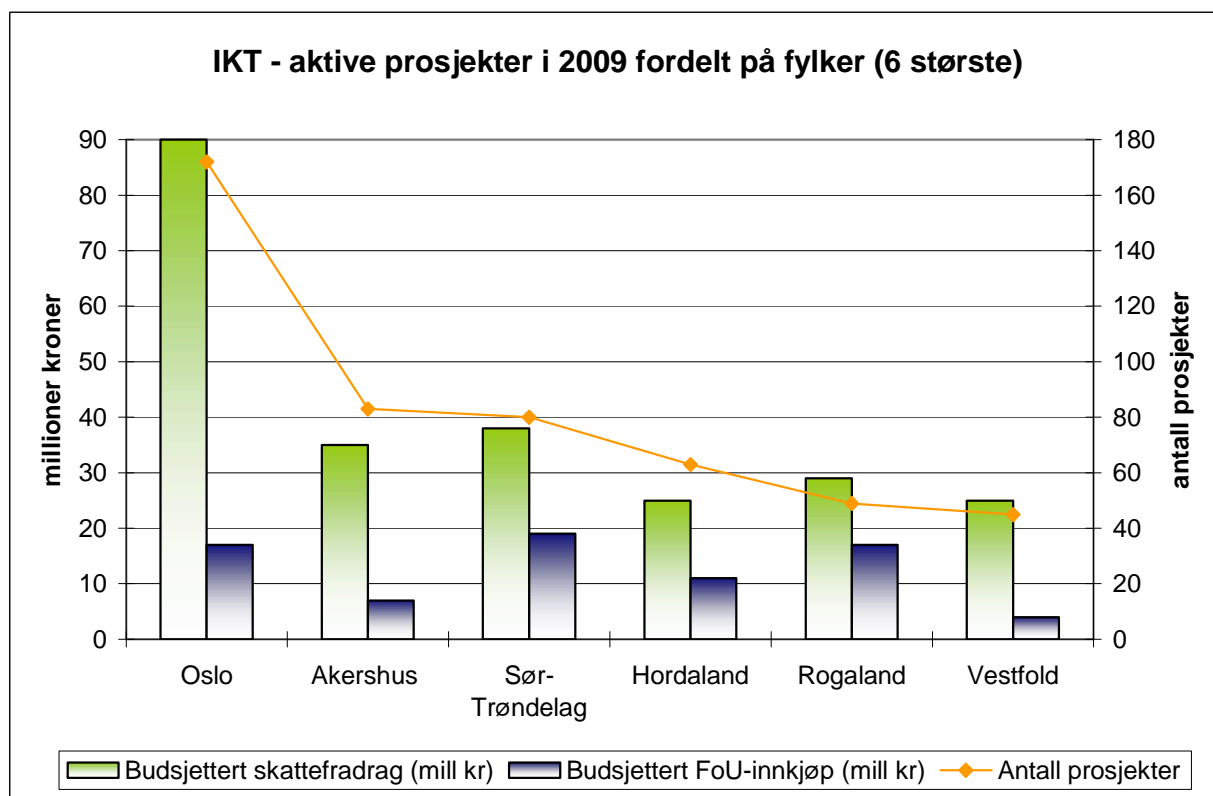
315 nye prosjekter ble godkjent i sektor IKT i 2009. Dette er en økning fra 2008 (312). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 897 millioner kroner.

I sektor IKT var det **642 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for aktive IKT-prosjekter i 2009 var 1,7 milliarder kroner, og skattefradraget budsjetteres til cirka 314 millioner kroner. Gjennomsnittlig prosjektvarighet i sektor IKT er 2 år.

Alle fylker har prosjekter tilhørende sektor IKT, men Oslo skiller seg ut med hensyn til antall (172) og budsjettert skattefradrag (90 millioner kroner). Kostnadsbudsjettet for IKT-prosjektene i Oslo er på ca. 530 millioner kroner. Antall nye prosjekter fra Oslo gikk ned fra 2008 (204) til 2009.

Fylkene med flest aktive IKT-prosjekter etter Oslo er Akershus (83), Sør-Trøndelag (80),

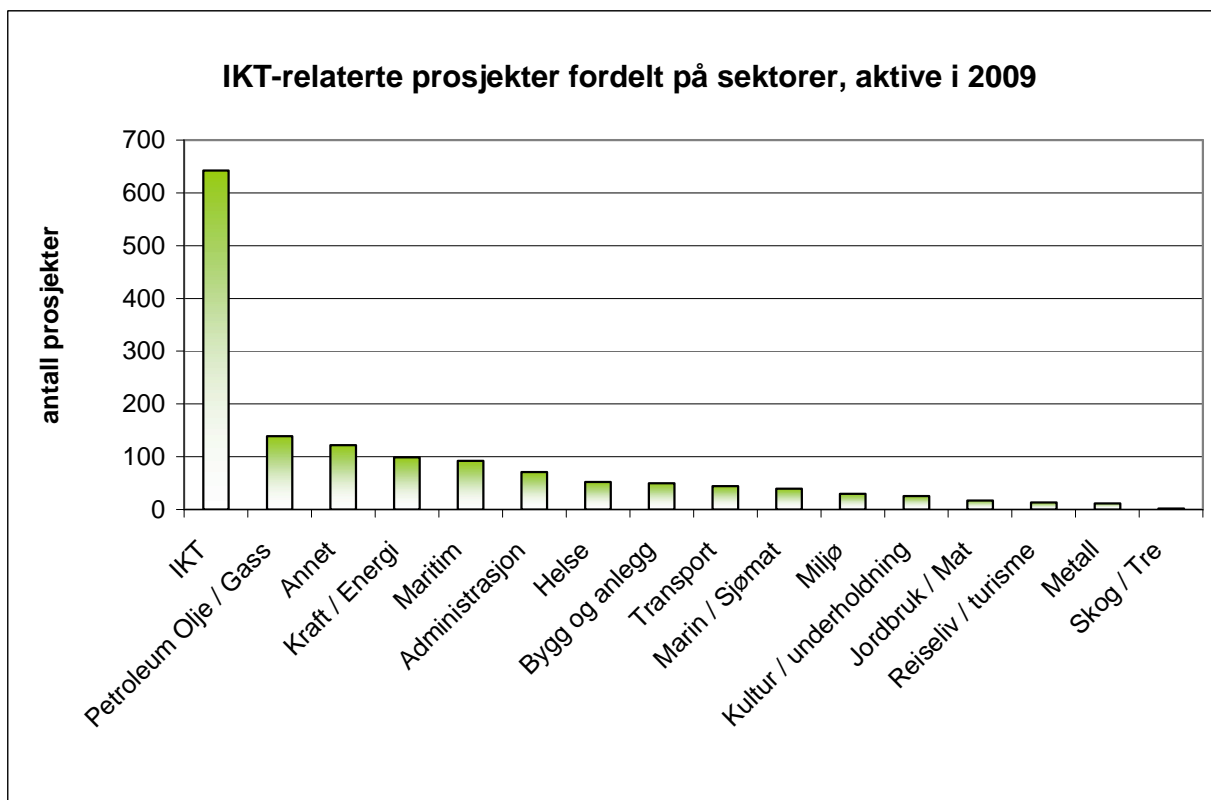
Hordaland (63), Rogaland (49) og Vestfold (45). Innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente institusjoner har økt i fylkene Sør-Trøndelag, Hordaland og Rogaland i 2009.



Andelen *nye* prosjekter definert som **industriell forskning** i sektor IKT har økt fra 2008 (6%) til 2009 (8%). SkatteFUNN gir tilleggsstøtte til prosjekter som allerede hadde støtte fra andre programmer i Forskningsrådet, for eksempel VERDIKT, IT-FUNK og BIA.

12 nyetablerte bedrifter brukte SkatteFUNN i oppstartsåret i 2009, mot 18 bedrifter i 2008.

IKT finnes i alle sektorer og i alle bransjer. Det totale antall IKT-relaterte prosjekter i SkatteFUNN er derfor høyere enn det som fremkommer på sektor IKT alene (se Kap. 3.5.1). Analyser av SkatteFUNNs database viser at ytterligere 805 aktive prosjekter i andre sektorer er IKT-relaterte prosjekter. Med dette regnestykket er det 1 447 aktive prosjekter med IKT-orientering i 2009, og de utgjør cirka 41% av SkatteFUNNs totale portefølje i 2009. Ser man prosjekter fra sektor IKT sammen med IKT-prosjekter fra andre sektorer, var det samlede kostnadsbudsjett for aktive IKT-prosjekter i 2009 3,8 milliarder kroner. Det gir et budsjettert skattefradrag på ca. 650 millioner kroner for IKT-prosjekter på tvers av sektorer i SkatteFUNN.



Easy Connect AS: Intelligent personsøkeverktøy

Ideen bak prosjektet var å skape den mest omfattende personkatalogen på internett og presentere informasjonen på en lettfattelig, spennende og ny måte. For å få dette til, har Easy Connect AS (tidligere gul.no AS) utviklet et søkeverktøy som skal kunne samle all eksisterende nettbasert informasjon om privatpersoner. Webtjenesten er basert på ordinære nummeropplysningsdata, kombinert med informasjon fra andre nettsteder. De største utfordringene i prosjektet var å utvikle et robotverktøy som kunne skanne hele nettet og gjengi søkeresultater på nett i sanntid.



Ved lanseringen av webtjenesten på <http://iam.no> høsten 2009, viste søketjenesten seg å være svært effektiv. Personopplagene inneholdt mer informasjon enn publikum hadde kunnet forestille seg – og det ble diskusjoner om lovligheten omkring ”iam.no”s virksomhet. Datatilsynet og Post- og Teletilsynet konkluderte imidlertid med at virksomheten var godt innenfor norsk lovgivning. Det ble gitt noen anbefalinger fra Datatilsynets side, som ”iam.no” valgte å innrette seg etter. Ifølge bedriften, har støtten fra SkatteFUNN hatt stor betydning for finansieringen av prosjektet.

3.3.2 Marin - Sjømat og Havbruk

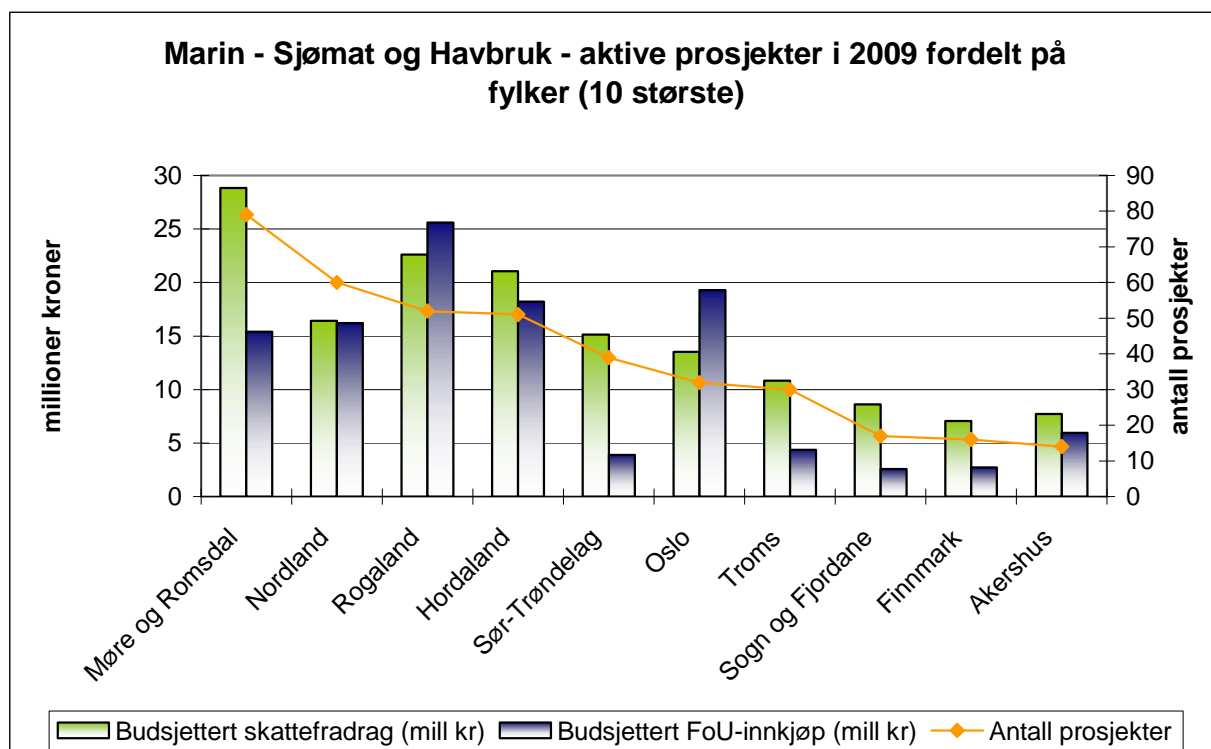
171 nye prosjekter ble godkjent i sektor Marin/Sjømat i 2009. Dette er stabilt sett mot 2008-tall (168). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 341 millioner kroner.

Det var planlagt kjøp av tjenester fra godkjente FoU-institusjoner for nesten 35 millioner kroner i 2009, og budsjettert skattefradrag for nye prosjekter er på 62 millioner kroner i 2009.

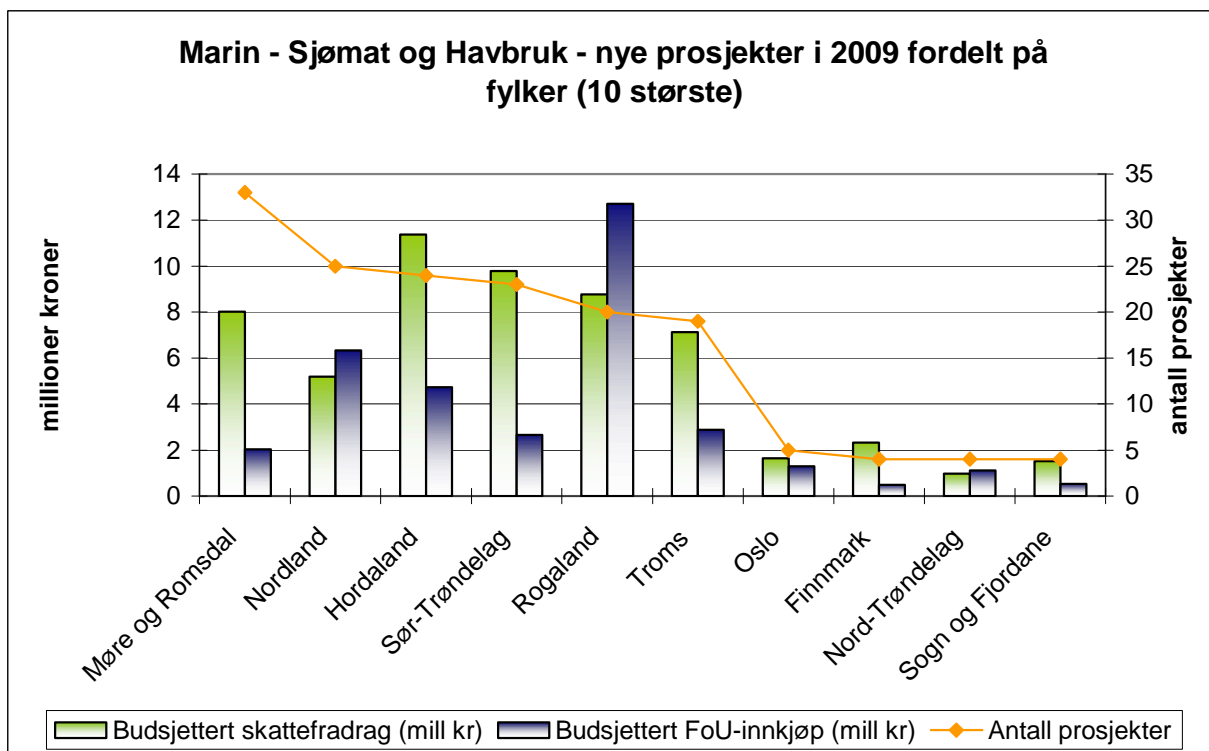
Gjennomsnittet for nye marinprosjekter i 2009 er budsjetterte prosjektkostnader på i underkant av 2 millioner kroner, planlagte innkjøp av FoU-tjenester for 205 000 kroner, og et budsjettert skattefradrag på 362 000 kroner. De nye prosjektene for 2009 har i gjennomsnitt et totalbudsjett som er mer enn 200 000 kroner høyere enn tilsvarende beløp for 2008-prosjektene, mens planlagt innkjøp av FoU-tjenester i gjennomsnitt er redusert med 70 000 kroner fra 2008 til 2009.

I sektor Marin/Sjømat var det **425 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for aktive prosjekter fra denne sektoren i 2009 var 895 millioner kroner, og skattefradraget budsjetteres til cirka 167 millioner kroner. Kjøp av tjenester fra godkjente FoU-institusjoner budsjetteres til 120 millioner kroner i 2009.

Gjennomsnittet for aktive prosjekter i sektoren i 2009 har budsjetterte prosjektkostnader på 2,1 millioner kroner, et budsjettert skattefradrag på 393 000 kroner, og planlegger kjøp av tjenester fra godkjent FoU-institusjon for 282 000 kroner. Det er ubetydelige endringer i gjennomsnittstall for aktive prosjekter fra 2008 til 2009.



I 2009 har Møre og Romsdal flest nye prosjekter (33) i sektor Marin/Sjømat. Deretter følger Nordland (25), Hordaland (24), Sør-Trøndelag (23) og Rogaland (20). Kommuner med flest godkjente nye prosjekt i 2009 var Trondheim (14), Tromsø (13), Bømlo (10), og Stavanger (9).



Sektoren Marin/Sjømat omfatter prosjekter som retter seg mot fiske og fangst og havbruk. Videre omfattes prosjekter som benytter marinstoffer, eller deler av marinstoffer, innen farmasi, helsekost, eller i næringsmidler. Utstyr, inkludert IKT, som støtter opp under slike prosjekter hører også inn under sektoren.

Havbruk

113 av de 171 nye godkjente prosjektene i Marin sektor i 2009 er registrert under Havbruk. Dette utgjør 66% av alle de nye marinprosjektene, mens tilsvarende andel i 2008 var 65%.

De nye havbruksprosjektene har et samlet kostnadsbudsjett for 2009 på 212 millioner kroner. Bedriftene har budsjettert med et skattefradrag på 38 millioner kroner, og innkjøp av tjenester fra godkjente FoU-institusjoner på vel 24 millioner kroner.

Gjennomsnittet for nye havbruksprosjekter har et årsbudsjett for 2009 på nesten 1,9 millioner kroner og et budsjettert skattefradrag på 336 000 kroner. I gjennomsnitt planlegges kjøp av tjenester fra godkjente FoU-institusjoner på 212 000 kroner. Sammenlignet med gjennomsnittstall for nye prosjekter i 2008 har totalbudsjettet økt med mer enn 200 000 kroner, beregnet skattefradrag har økt med 27 000 kroner, mens innkjøp av tjenester fra FoU-institusjon har blitt redusert med 70 000 kroner.

Det er flest nye havbruksprosjekter i Nordland (22). Nye havbruksprosjekter i Nordland har en samlet årskostnad på 22 millioner kroner og et budsjettert skattefradrag på 4 millioner kroner i 2009. De 22 prosjektene i Nordland planlegger i 2009 kjøp av tjenester fra godkjente FoU-institusjoner for i alt vel 6 millioner kroner. Hordaland og Møre og Romsdal har hver 19 av de nye havbruksprosjektene, mens Rogaland har 17 og Sør-Trøndelag 16 av de nye havbruksprosjektene. Disse fylkene hadde til sammen mer enn 80 % av de nye havbruksprosjektene i 2009.

Havbruk omfatter alle ledd i verdikjeden: oppdrettere, leverandører av varer og tjenester, foredling, marked, salg, transport og distribusjon. Disse prosjektene ville vært kategorisert som Mat i den forrige forskningsmeldingen.

Av de 113 nye havbruksprosjektene er 52 rettet mot laksefisk, og 38 mot marinarter, hvorav 19 retter seg mot torsk. 23 av havbruksprosjektene er generelle, og retter seg ikke mot en art. De 19 prosjektene om marinartene, utenom torsk, er kveite (5), østers (5), kamskjell (3), kråkebolle (3), lysing (1), blåskjell (1) og hummer (1).

Torsk i havbruk

Innen Havbruk er det registrert 19 nye prosjekter som har torsk i fokus i 2009. Disse prosjektene hadde et totalbudsjett for 2009 på 30,9 millioner kroner.

Nedenfor vises utviklingen av antall nye torskeprosjekter siden 2007. Nedgangen fra 2008 til 2009 er vesentlig mindre enn fra 2007 til 2008.

År	2007	2008	2009
Antall prosjekter	29	21	19
Budsjett (mill.kr)	66	33	30,9

Utvikling, antall torskeprosjekter i Nord-Norge

År	2007	2008	2009
Antall torskeprosjekter	29	21	19
Herav i Nord-Norge	11	15	11
% Nord-Norge	38	71	58

Marine Bioproducts AS: Nye ernæringsprodukter fra laksebiprodukter

Protein fra biprodukter fra laks benyttes blant annet som fôr i landbruket. Dersom produktene "raffineres", kan de også gjøre stor nytte som "matforbedring" for både mennesker og deres kjæledyr.

Marine Bioproducts AS benytter industrielle separasjonsteknikker i kombinasjon med avansert enzymteknologi for å spalte fiskeproteinene. Ved teknologianvendelsen oppnår man optimal kvalitet på de oppdelte proteinene. De vil inneha spesielle bioaktive egenskaper, og kan benyttes til mer "høyverdige" formål.

Bedriften ser foreløpig frem mot fremstilling av produkter innenfor feltet petfood, og på sikt også innenfor næringsmidler for mennesker. Blant annet er Novel food-godkjenning i EU et siktemål.



Foto: Marine Bioproducts AS

3.3.3 Petroleum/Olje og gass

201 nye prosjekter ble godkjent i sektor Petroleum, Olje og gass i 2009. Dette er en økning i antall prosjekter fra 2008 (154). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 593 millioner kroner. Skattefradraget for nye prosjekter budsjetteres til 96 millioner kroner i 2009.

I sektor Petroleum/Olje og gass var det **384 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for aktive petroleumsprosjekter i 2009 var 1,1 milliarder kroner, og skattefradraget budsjetteres til ca. 178 millioner kroner.

Prosjekter i 2009 (tall for 2008 i parentes):

	Antall	Kostnadsbudsjett mill NOK	Forventet skattefradrag mill NOK	Gjennomsnittlig årlig prosjektvolum
Nye i 2009	201 (154)	593 (409)	96 (63)	3,00 (2,65)
Aktive i 2009	384 (382)	1133 (1112)	178 (166)	2,95 (2,91)

Nøkkeltall for aktive prosjekter i sektor Petroleum/Olje og gass i 2009:

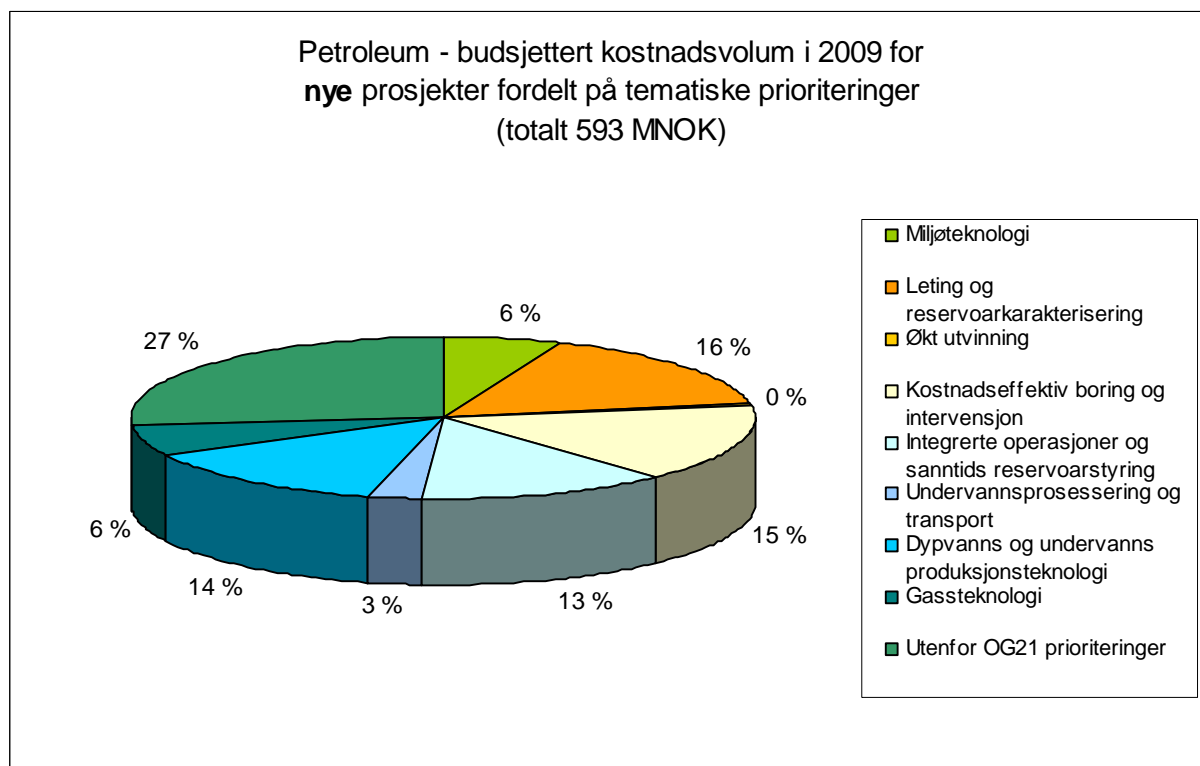
- Av de 384 aktive prosjektene, er 11 søkt av foretak med kvinnelig leder. Av disse 11 prosjektene er 7 nye i 2009.
- 33 prosjekter er klassifisert som industriell forskning, 18 nye i 2009.
- 15 prosjekter hadde budsjettert med ulønnet arbeidsinnsats i 2009, til sammen på 5,4 millioner kroner. 12 av disse prosjektene var nye i 2009.
- De 384 aktive prosjektene er søkt av 297 forskjellige foretak. 178 av disse foretakene er etablert i, eller etter, år 2000.

Tabell A og B i Vedlegg 9.1.1 viser budsjettert kostnad, skattefradrag og FoU-innkjøp for hele prosjektperioden, fylkesvis fordelt.

Olje og gass i det 21. århundre (OG21) er et strategiorgan som er opprettet av Olje- og energidepartementet (OED). I 2005 definerte OG21 åtte *Technology Target Area* (TTA), områder som skal prioriteres med hensyn til forskning og teknologiutvikling. Disse områdene er:

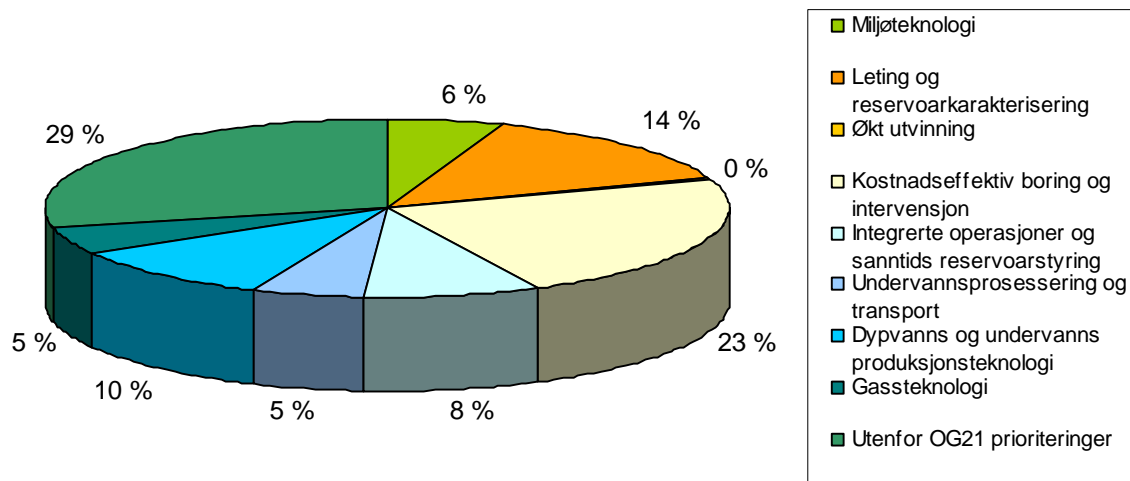
- TTA1 Miljøteknologi
- TTA2 Leting og reservoarkarakterisering
- TTA3 Økt utvinning
- TTA4 Kostnadseffektiv boring og intervensjon
- TTA5 Integreerte operasjoner og sanntids reservoarstyring
- TTA6 Undervannsprosessering og transport
- TTA7 Dypvanns- og undervannsproduksjonsteknologi
- TTA8 Gassteknologi

Figurene under viser henholdsvis nye og aktive SkatteFUNN-prosjekter i 2009, sortert etter hvilke som er innenfor, eller i tilknytning til disse prioriteringene.



Nye prosjekter i 2009, kostnadsbudsjett prosentvis fordelt på tematiske prioriteringer.

Petroleum - budsjettert kostnadsvolum i 2009 for
aktive prosjekter fordelt på tematiske prioriteringer
 (totalt 1133 MNOK)



Aktive prosjekter i 2009, kostnadsbudsjettt prosentvis fordelt på tematiske prioriteringer.

Typhonix AS: Typhoon Valve

Typhonix AS har utviklet en ny kontrollventil som gir mer effektiv separasjon av olje og vann under oljeproduksjon. Ventilen gir langt renere vann og olje enn dagens standard ventiler.



Hovedutfordringen i prosjektet har vært å optimalisere designet på ventilen for å oppnå en størst mulig effekt og samtidig opprettholde en rimelig størrelse og vekt på ventilen.

Produktet representerer både en miljøgevinst ved at vannet som slippes ut etter separasjonsprosessen er renere, og at oljen som skal eksporteres er renere og har en høyere kvalitet.

Typhoon Valve kommer ikke til å være et standardprodukt, men vil bli skreddersydd eller tilpasset hvert enkelt felts produksjonsbetingelser.

Prototypen har vært testet i fullskala ved Statoils testrigg på Herøya.

Arbeidet videreføres gjennom to nye prosjekter med støtte fra SkatteFUNN; en offshore pilotinstallasjon, og et prosjekt for undervanns-anvendelse av teknologien.

Foto: Elisabeth Tønnessen.

3.3.4 Helse

127 nye prosjekter ble godkjent i sektor Helse i 2009. Dette er en økning fra 2008 (104). De nye prosjektene i sektor Helse hadde et totalt kostnadsbudsjett på 482 millioner kroner i 2009, noe som er betydelig høyere enn i 2008 (337,2 millioner kroner). Budsjetterte skattefradrag i nye prosjekter er på 61,7 millioner kroner (mot 44,7 millioner kroner i 2008). Drivere for økningen er fremvoksende legemiddelselskaper med høy aktivitet innenfor klinisk utprøving av legemidler.

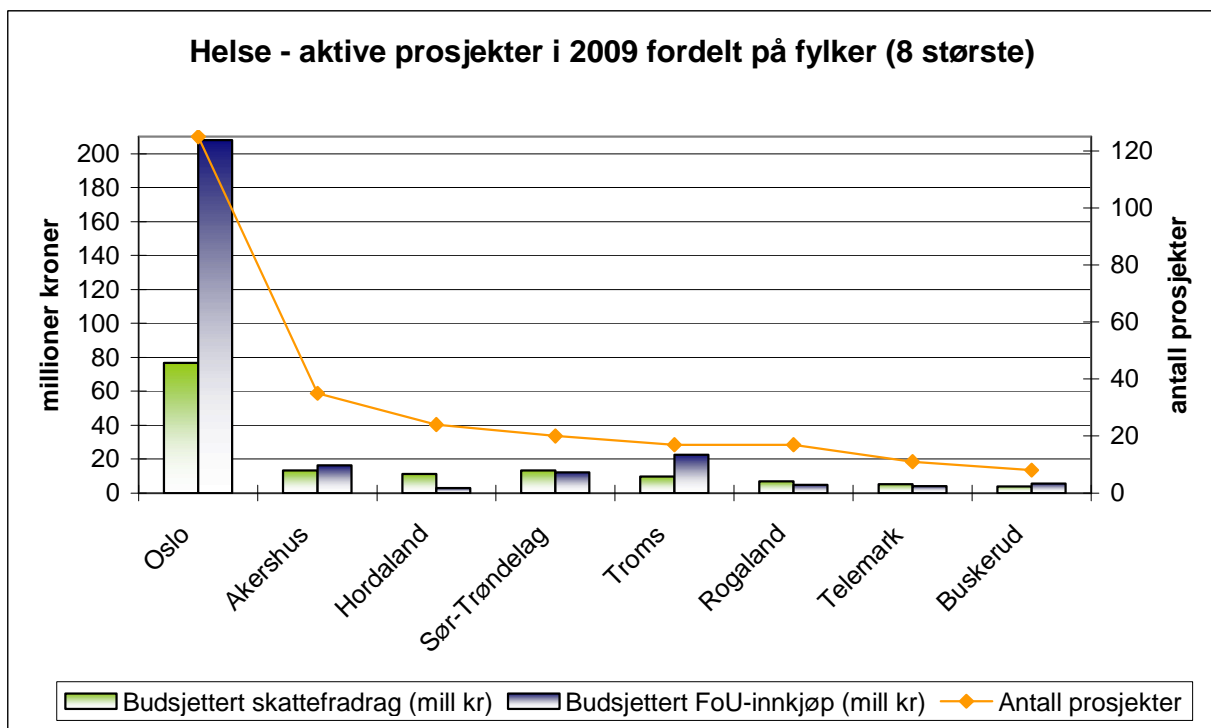
I sektor Helse var det **299 aktive prosjekter** i 2009. Dette er en økning fra 2008 (283). Totalt kostnadsbudsjett for aktive helseprosjekter i 2009 var 1,2 milliarder kroner, og skattefradraget budsjetteres til cirka 159 millioner kroner for 2009. Tilsvarende tall for 2008 var henholdsvis 1 003 og 142,5 millioner kroner. Alle måltall indikerer en økning i porteføljen for sektor Helse i forhold til 2008. De aktive prosjektenes budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester var på 285 millioner kroner i 2009.

Sektor Helse i SkatteFUNN består hovedsakelig av prosjekter for utvikling av legemidler, diagnostiske verktøy, medisinsk teknisk utstyr, produktdesign og ulike tjenester til sektorens mange utfordringer.

Prosjekter i sektor Helse samarbeider mye med FoU-miljøer, noe som kommer til uttrykk ved prosjektenes budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester i 2009. En meget stor andel av dette beløpet er knyttet til innkjøp av tjenester i forbindelse med klinisk utprøving av legemidler.

Prosjekter innen sektor Helse finnes i alle fylker unntatt i Sogn og Fjordane og Finnmark. Oslo er det dominerende fylket med 125 aktive prosjekter i 2009 (42% av alle helseprosjekter) med kostnadsramme på 678 millioner kroner (56% av total kostnadsramme for alle prosjekter). Deretter følger Akershus (35 prosjekter), Hordaland (24 prosjekter), Sør-Trøndelag (20 prosjekter), og Rogaland og Troms (17 prosjekter).

Helse-prosjektene i SkatteFUNN utgjør i antall om lag 8% av SkatteFUNNs totale portefølje i 2009, men bidrar til om lag 13% av de totalt budsjetterte prosjektkostnadene. Videre er andelen prosjekter klassifisert som Industriell forskning i sektor Helse 56%. I SkatteFUNNs totale prosjektportefølje er andelen forskningsprosjekter 18%. Dette viser at prosjektene i sektor Helse er forskningstunge og kostnadsintensive sett mot gjennomsnittet i hele porteføljen.



FUNGYM AS: iDance maskindans

Tønsberg-bedriften FUNGYM AS er i ferd med å utvikle et teknisk hjelpemiddel for trening av kognitive ferdigheter: ”iDance maskindans”. Ideen er å tilby barn nye typer bevegelses-aktiviteter i skolehverdagen. Gjennom et utvidet bevegelsestilbud håper man å kunne få til en fysisk aktiv skolehverdag også for barn som vanligvis ikke deltar i idrettslige aktiviteter.



Sentrale spørsmål i prosjektet er om en perseptuell-motorisk aktivitet som iDance maskindans kan medføre positive effekter i forhold til ferdigheter i fagene matematikk og norsk, hvor romforestilling og visuell oppmerksomheter også er av stor betydning. Videre om bevegelsestilbudet kan medføre en forbedring av motorikk og fysiske ressurser særlig for de mindre aktive elevgruppene, og om aktiviteten bidrar til mer trivsel og velvære blant alle elever. I tillegg skal det undersøkes hvorvidt iDance maskindans har en varig attraktivitet for elevene og ikke bare tiltaler dem gjennom en nyhetsverdi.

Prosjektet er utfordrende i særlig grad da det omfatter tverrfaglig vurdering av både kvalitative og kvantitative data.

Produktet er under utprøving på enkelte skoler, og foreløpige tilbakemeldinger er entydig positive. Det antydes at iDance kan bli standard nytteverktøy i skoleverket.

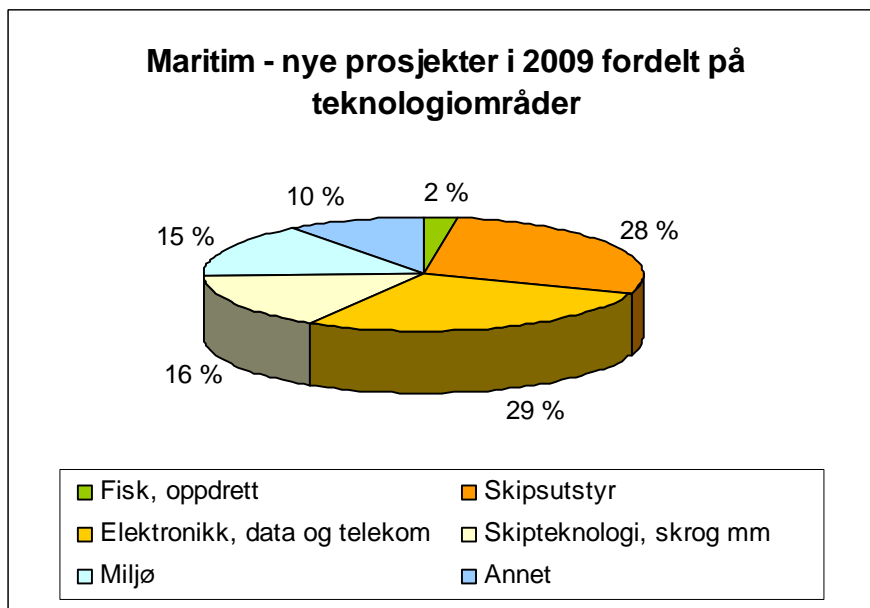
Foto: FUNGYM AS

3.3.5 Maritim

126 nye prosjekter ble godkjent i sektor Maritim i 2009. Dette er en nedgang fra 2008 (134). Prosjektene er imidlertid større enn foregående år. Budsjetterte kostnader for de nye prosjektene i 2009 var 326 millioner kroner (261 millioner i 2008) og budsjettert skattefradrag var 56 millioner kroner (47 millioner i 2008).

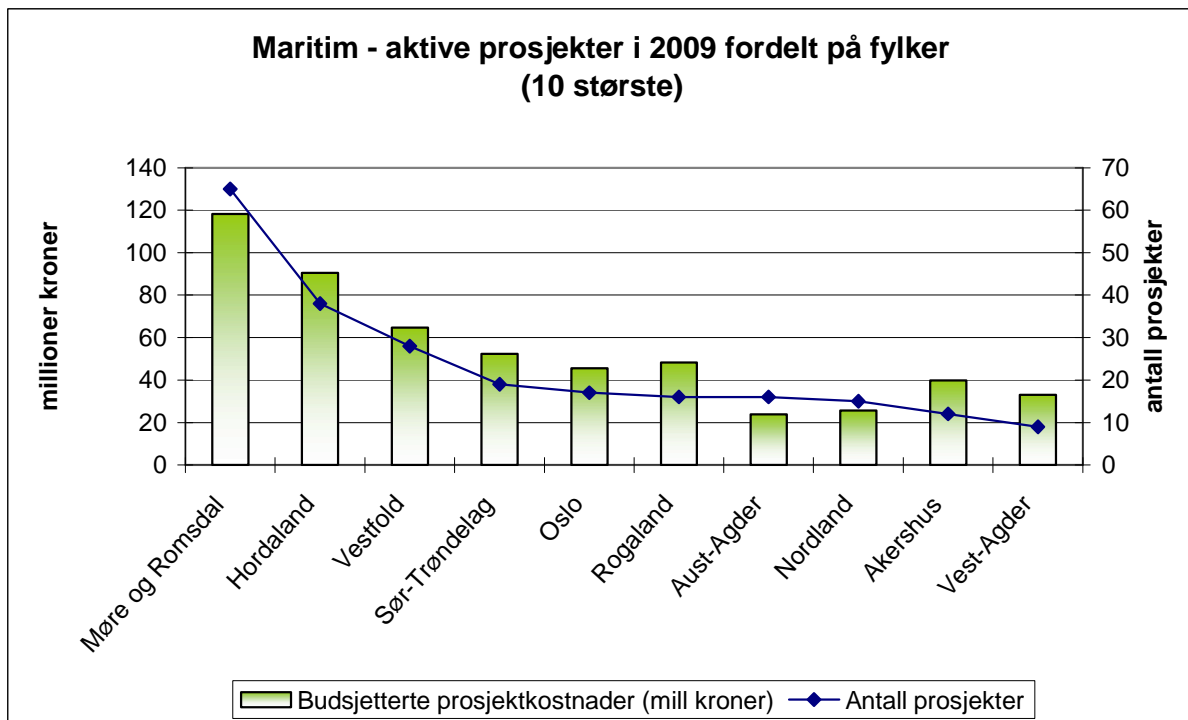
I sektor Maritim var det **277 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for de aktive prosjektene i 2009 var 648 millioner kroner, og budsjettert skattefradrag til 113 millioner kroner (95 millioner i 2008). Samlet budsjett for innkjøp av FoU-tjenester var på ca. 46 millioner kroner (40 millioner kroner i 2008).

Møre og Romsdal er størst i antall nye prosjekter med 23 nye søknader og et samlet kostnadsbudsjett på 45 millioner kroner. Gjennomsnittlig størrelse på søknadene i Møre og Romsdal er på 1,9 millioner kroner. I Hordaland er det godkjent 18 prosjekter med et samlet kostnadsbudsjett på 53 millioner kroner, (gjennomsnitt 2,9 millioner kroner). I Vestfold ble det godkjent 11 prosjekter, med et kostnadsbudsjett på 24 millioner kroner (gjennomsnitt 2,1 millioner kroner). Det er søknader fra samtlige fylker bortsett fra Finnmark og Hedmark



Det er elektronikk (elektronikk, data og telekommunikasjon) og skipsutstyr som er de dominerende teknologier, med henholdsvis 36 og 35 nye prosjekter. Disse utgjør 57% av den totale porteføljen innen Maritim sektor. Se figur under.

Flest aktive prosjekter finner en i Møre og Romsdal, Hordaland og Vestfold. Disse utgjør 42% av den maritime porteføljen, og har et samlet kostnadsbudsjett på henholdsvis 118, 90 og 65 millioner kroner for 2009.



Egersund Herøy AS: Flytetrål til seifiske

Flytetrål for fangst av sei er ikke en anvendt fangsmetode i dag, det vanlige er bunntrål. Egersund Herøy har nyutviklet og gjeninnført en flytetrål for seifiske.



Utviklingsarbeidet har vært utført i samarbeid med Nordnes AS og Sintef Fiskeri og Havbruk. Tanken bak prosjektet var å fange mer kilo fisk pr. liter olje.

Utfordringer har blant annet vært å finne riktige materialer til trålen – i forhold til seiens egenskaper, og med henblikk på å gjøre trålen lettest mulig for å spare drivstoff. Tester har vist at bruk av flytetrålen gir miljøgevinster, blant annet mindre slitasje på havbunnen og reduserte utslipp av miljøgasser på grunn av lavere drivstofforbruk. Rene økonomiske gevinster er blant annet kortere tid på sjøen, lavere drivstoffutgifter, mindre slitasje på utstyr, og at man kan fiske i flere vannlag. I tillegg gir trålen bedre muligheter for fangst av stor sei, som betyr at man også kan levere til klippfiskprodusenter. Havforskningen i Bergen har vært om bord i Nordstar (en av båtene til Nordnes AS) og laget en rapport angående størrelsessammensetning av fangsten.

3.3.6 Kraft/Energi

107 nye prosjekter ble godkjent i sektor Kraft/Energi i 2009. Dette er en økning fra 2008 (92). Budsjetterte kostnader for de nye prosjektene i 2009 var 277 millioner kroner. Gjennomsnittlig budsjettert prosjektvolum var 2,6 millioner kroner. Av de nye prosjektene i 2009 ble 45 (15 i 2008) klassifisert som industriell forskning, de øvrige ble klassifisert som

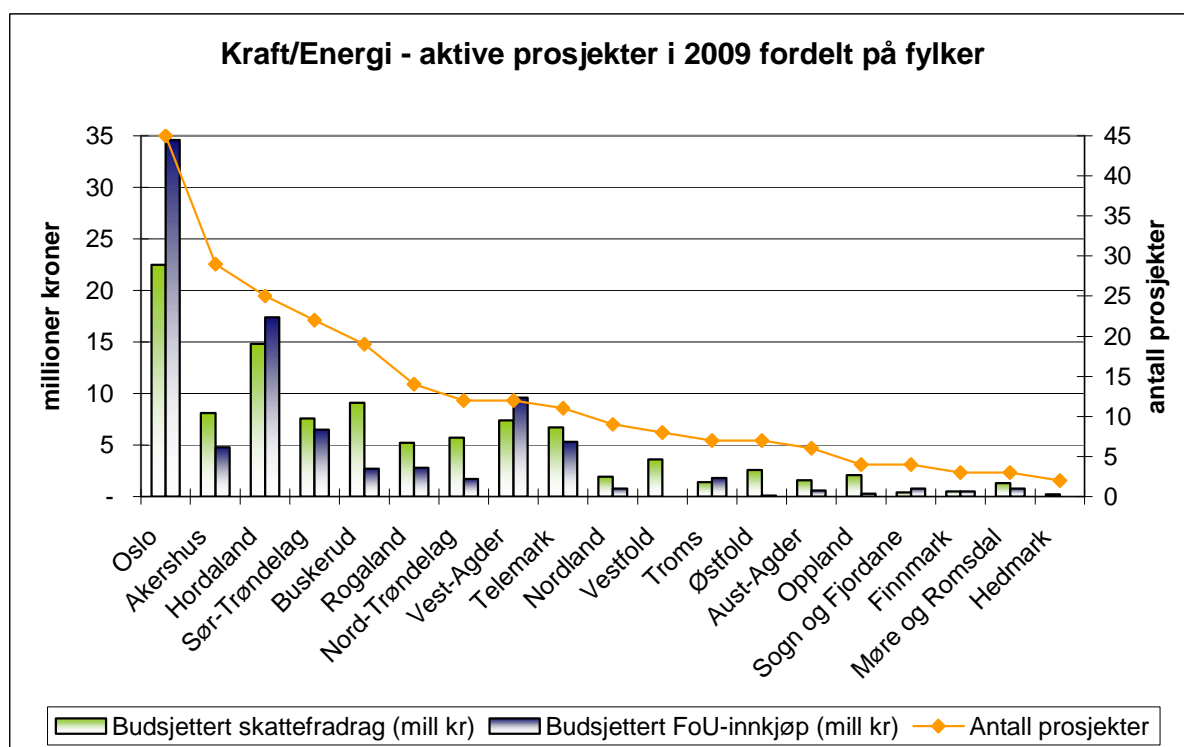
prekompetitive utviklingsprosjekter.

I sektor Kraft/Energi var det **242 aktive prosjekter** i 2009 (231 i 2008). Totalt kostnadsbudsjett for de aktive prosjektene i 2009 var 687 millioner kroner, og skattefradraget er budsjettert til ca. 103 millioner kroner. Gjennomsnittlig budsjettvolum for de aktive prosjektene var 2,8 millioner kroner.

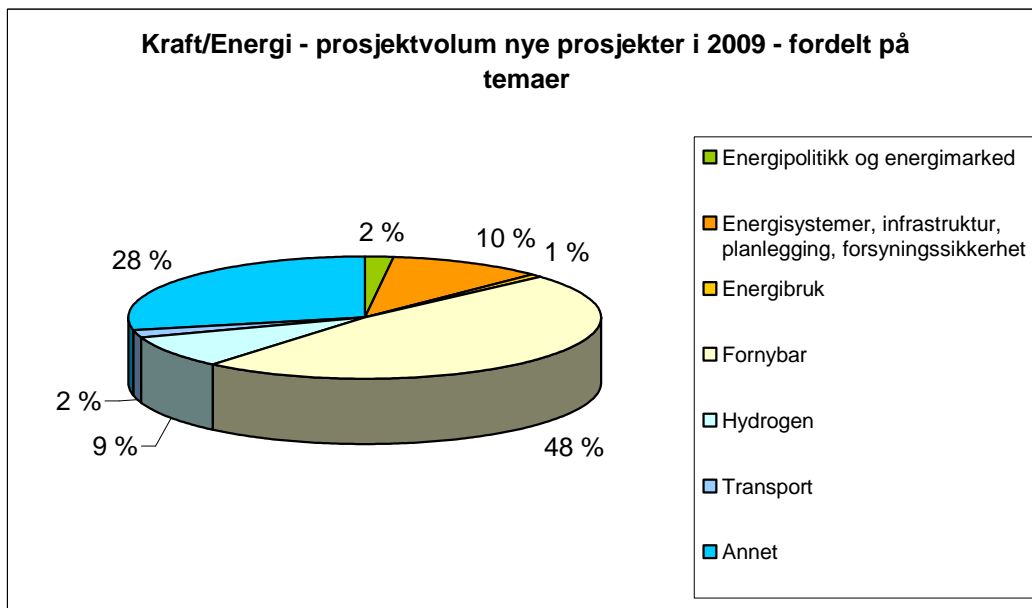
Prosjekter i 2009 (tall for 2008 i parentes):

	Antall prosjekter	Budsjettert kostnadsbudsjett (millioner kroner)	Budsjettert skattefradrag (millioner kroner)
Nye prosjekter i 2009	107 (92)	277(245)	45 (40)
Aktive prosjekter i 2009	242 (231)	687 (542)	103 (91)

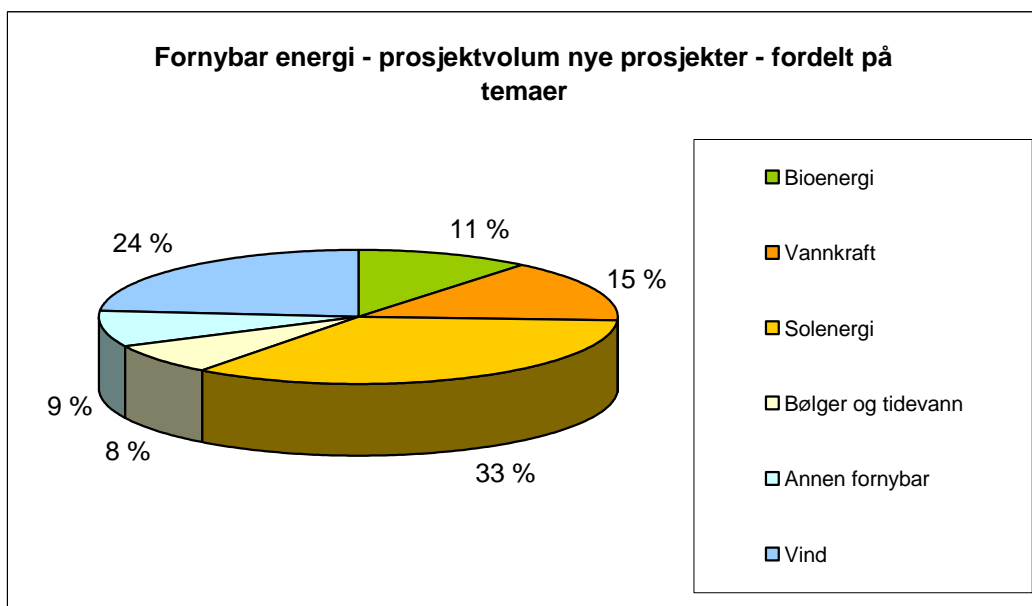
Figuren under gir en fylkesvis oversikt over budsjettert skattefradrag og planlagt innkjøp av FoU-tjenester.



Kraft/Energi-prosjektene i SkatteFUNN sorteres etter temaer som Forskningsrådets program RENERGI benytter. Figuren under viser de 107 nye prosjektene i SkatteFUNN fordelt etter disse temaene. Ca. 59% av de nye prosjektene i 2009 er innenfor fornybar energi, men de utgjør 48% av budsjettert prosjektvolum. Den største sektoren er Solenergi med 33% av budsjettert prosjektvolum innen fornybar energi i 2009.



Figuren under viser en detaljert merking av SkatteFUNN-prosjekter innenfor temaet Fornybar energi.



Unodrill AS: Elektropulsboring

Trondheimsbedriften Unodrill har utviklet et boresystem for elektropulsboring med formål å få tilgang til geotermisk energi (jordvarme).

To elektroder blir satt i berøring med fjell og tilført spenning i pulsform. Med tilstrekkelig energi i det elektriske pulsstøtet, oppstår en grop i fjellet mellom elektrodene. Ved å gjenta pulsene og flytte elektrodene, vil det brytes ut mer fjell. Når hullet blir dypt må pulsen genereres nede i hullet. Borkaksen løftes ut ved sirkulering av en væske inn i og ut av borehullet.

Boreteknologien kalles nedihulls pulsgenerator, og med den kan det bores dyphull, - effektivt og billig.

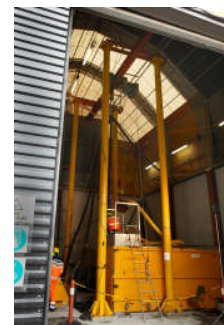


Foto: Unodrill AS

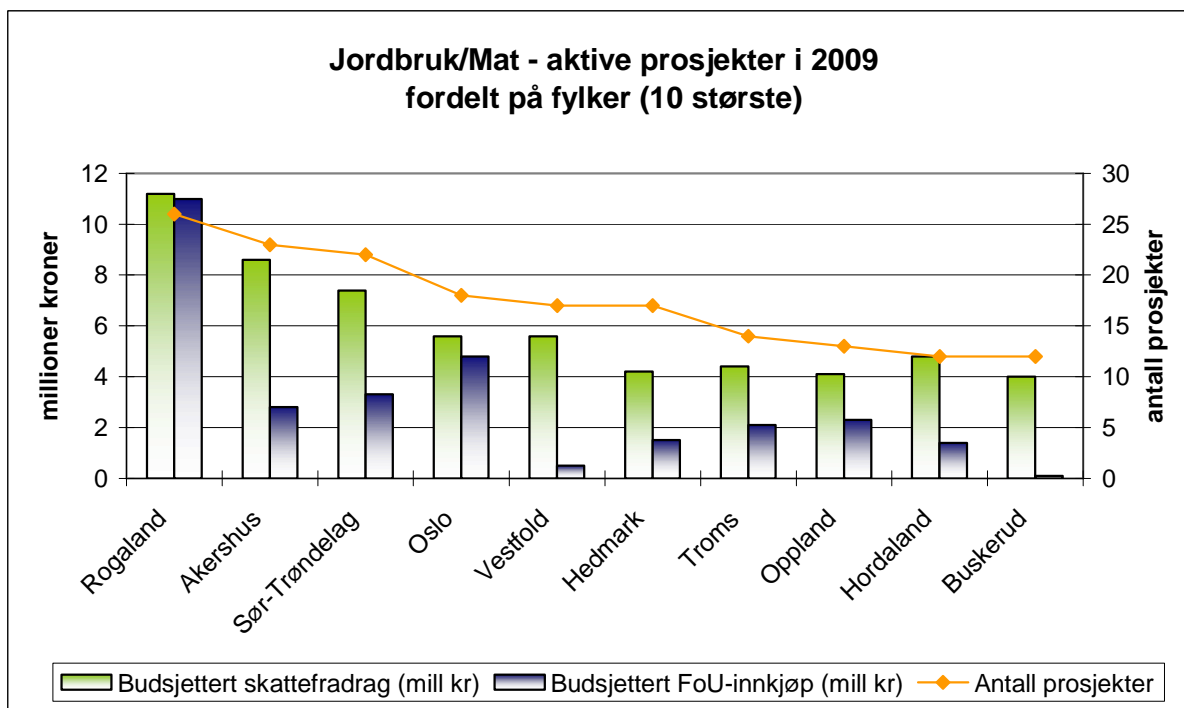
3.3.7 Jordbruk/Mat

Mat har ingen egen sektorkategori i SkatteFUNN-databasen, men i det følgende presenteres data som ligger innenfor sektor Jordbruk/Mat. Sektor Marin/Sjømat er presentert i Kap. 3.3.2 Marin/Sjømat og Havbruk.

88 nye prosjekter ble godkjent i sektor Jordbruk/Mat i 2009. Dette er en økning fra 2008 (87). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 190 millioner kroner.

I sektor Jordbruk/Mat var det **206 aktive prosjekter** i 2009, hvilket utgjør ca. 5,8% av totalt antall aktive SkatteFUNN-prosjekter i 2009. Tilsvarende tall for 2008 var 5,7%. De aktive Jordbruk/Mat-prosjektene i 2009 har en total kostnadsramme på ca. 387 millioner kroner, og et budsjettert skattefradrag på ca. 68 millioner kroner for 2009. Prosjektene har et gjennomsnittlig kostnadsbudsjett på i overkant av 1,9 millioner kroner pr. år.

På fylkesbasis er det Rogaland som har flest aktive prosjekter i 2009 (26). Deretter følger Akershus (23), Sør-Trøndelag (22) og Oslo (18).

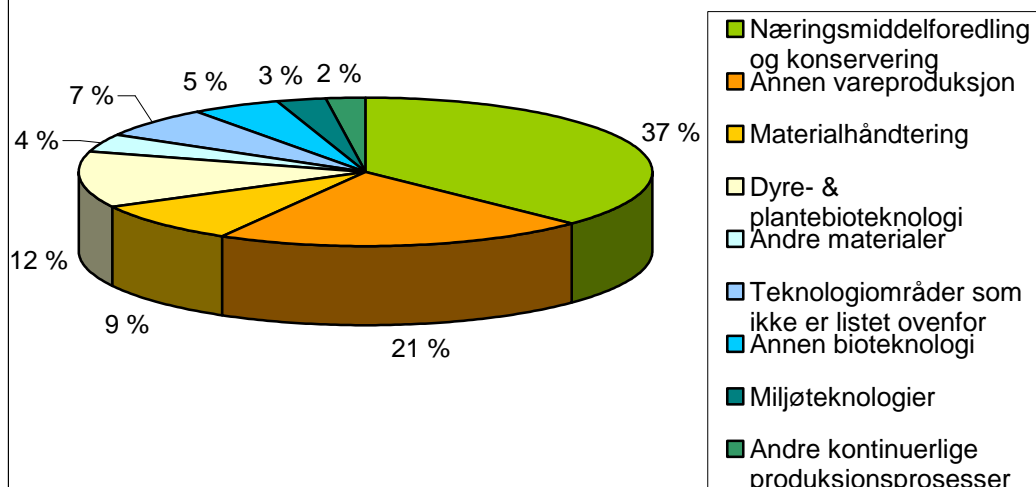


I 99 av prosjektene er det budsjettert med innkjøp av eksterne FoU-tjenester til en samlet verdi i 2009 på ca. 33 millioner kroner. 26% av prosjektene i 2009 er forskningsprosjekter, og de resterende 74% er utviklingsprosjekter.

Prosjektene innenfor sektor Jordbruk/Mat fordeler seg innenfor ulike teknologiområder. 67 av de totalt 206 prosjektene befinner seg innenfor *Næringsmiddelforedling og konservering*. Samlet budsjettert skattefradrag for disse prosjektene er ca. 20 millioner kroner for 2009.

Den nest største teknologigruppen innenfor denne sektoren er *Annen vareproduksjon* med 39 prosjekter, etterfulgt av *Dyre- og plantebioteknologi* med 22 aktive prosjekter, og *Materialhåndtering* med 16 aktive prosjekter i 2009.

Jordbruk/Mat - aktive prosjekter i 2009 fordelt på teknologiområder (9 største)



Prima Jæren Slakt: Dyrevelferd og merverdi i slakteprosessen

Rogaland-bedriften Prima Jæren Slakt har utviklet en ny metode for slakting av gris. Hovedmålet med prosjektet har vært å oppnå en vesentlig forbedring av kjøttkvaliteten, og med det å sette en ny standard innen human dyrebehandling.



Den grunnleggende idé i prosjektet er at grisen skal bli minst mulig stresset og oppskaket i slakteprosessen, da dette er avgjørende for sluttproduktets kvalitet og for dyrenes velferd.

Kunnskap om dyreatferd og dyrepsykologi har stått sentralt i utvikling av en moderne slakteriløsning. Flokkevis og lydløs slusemating, og beroligende miljø- og gulvteknologi er viktige utviklingsområder i prosjektet.

Prosjektet har ifølge Prima Jæren Slakt vært svært vellykket. SkatteFUNN-prosjektet har medført at slakteriet har oppnådd den mest stabile grisekjøtt-kvaliteten i landet. Dette igjen betyr økt inntjening for bedriften.

3.3.8 Bygg/anlegg

68 nye prosjekter ble godkjent i sektor Bygg/anlegg i 2009. Dette er en nedgang fra 2008 (76). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 145 millioner kroner.

I sektor Bygg /anlegg var det **163 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for de aktive prosjektene i 2009 var 333 millioner kroner, budsjettert skattefradrag var ca. 61 millioner kroner.

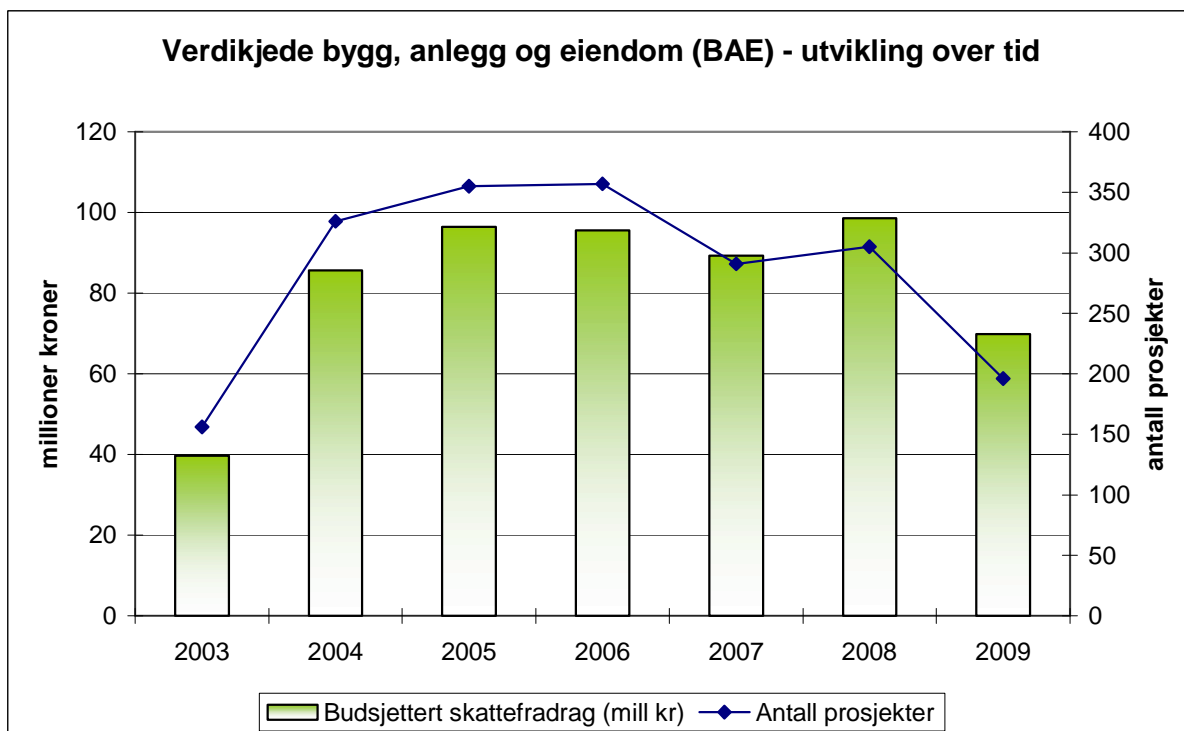
Verdikjede Bygg, anlegg og eiendom (BAE)

I det videre presenteres prosjekter fra flere sektorer i SkatteFUNN, som inngår i verdikjede bygg, anlegg og eiendom. Prosjektene har som mål å utvikle nye produkter, prosesser og tjenester som bidrar til effektivisering og nye tekniske løsninger for nye bygg og anlegg, og ved drift og fornyelse av eksisterende bygg.

Fra de mange sektorer i norsk næringsliv som leverer tjenester eller produkter til verdikjeden i BAE-næringen, ble 83 nye prosjekter godkjent i 2009. Dette er det laveste nivå siden startåret for SkatteFUNN. Prosjektene har et totalt kostnadsbudsjett i 2009 på ca. 158 millioner kroner, og budsjetterer med et skattefradrag på ca. 28 millioner kroner. Usikkerheten i byggemarkedet i 2009 må kunne antas å være en årsak til den klare nedgangen. 71 nye prosjekter kom fra bedrifter i bygg- og anleggssektoren og 2 fra metallbearbeidende industri. Fra skog- og trebasert næring kom det 6 prosjekter, fra miljøsektoren 3 prosjekter, og fra kraft- og energisektoren 1 prosjekt.

Av de 83 nye prosjektene rettet 23 seg mot produksjonsteknikk, 20 mot byggevarer og materialutvikling, mens 11 prosjekter var rettet mot utvikling av nye tjenester, hvorav mange basert på IKT. En utviklingstendens var økningen i nye prosjekter rettet mot mer energieffektive og miljøvennlige løsninger og innen installasjon av elektrisk utstyr og elektronikk, hvor mange var rettet mot bruk av mikroelektronikk for kontroll av byggets miljø- og klimafunksjoner. Når en ser på fylkesfordelingen, peker verdikjeden seg ut som en distriktsnæring, med prosjekter i alle fylker unntatt Troms.

Totalt antall aktive prosjekter i 2009 i denne verdikjeden var 196 prosjekter, med et totalt kostnadsbudsjett på 390 millioner kroner, og et forventet samlet skattefradrag på ca. 70 millioner kroner. Nedgangen i porteføljen for prosjekter fra BAE-verdikjeden må ses som et resultat av at i alt 195 prosjekter igangsatt i de fem foregående år ble avsluttet i 2009, samtidig som igangsettingen av nye ble redusert.



Aventa AS: RESOL – Komplet Regulerings- og Energimålingssystem for Oppvarming i Leilighetsanlegg

Boligprosjektet Strandkanten i Tromsø har 370 boenheter. Alle har oppvarming basert på lavtemperatur vannbåren gulvvarme.

Lørenskog-bedriften Aventa AS har utviklet programvare for nettbasert utlesning av forbruksdata for varme, elektrisitet og varmtvann fra regulatoren i alle boenhetene.



Via toveiskommunikasjon kan varmeforbruk normaliseres mot fellesmåler. Korrigerte verdier skrives automatisk tilbake til regulatoren i alle leilighetene. Beboer kan lese av forbruksdata direkte på display.

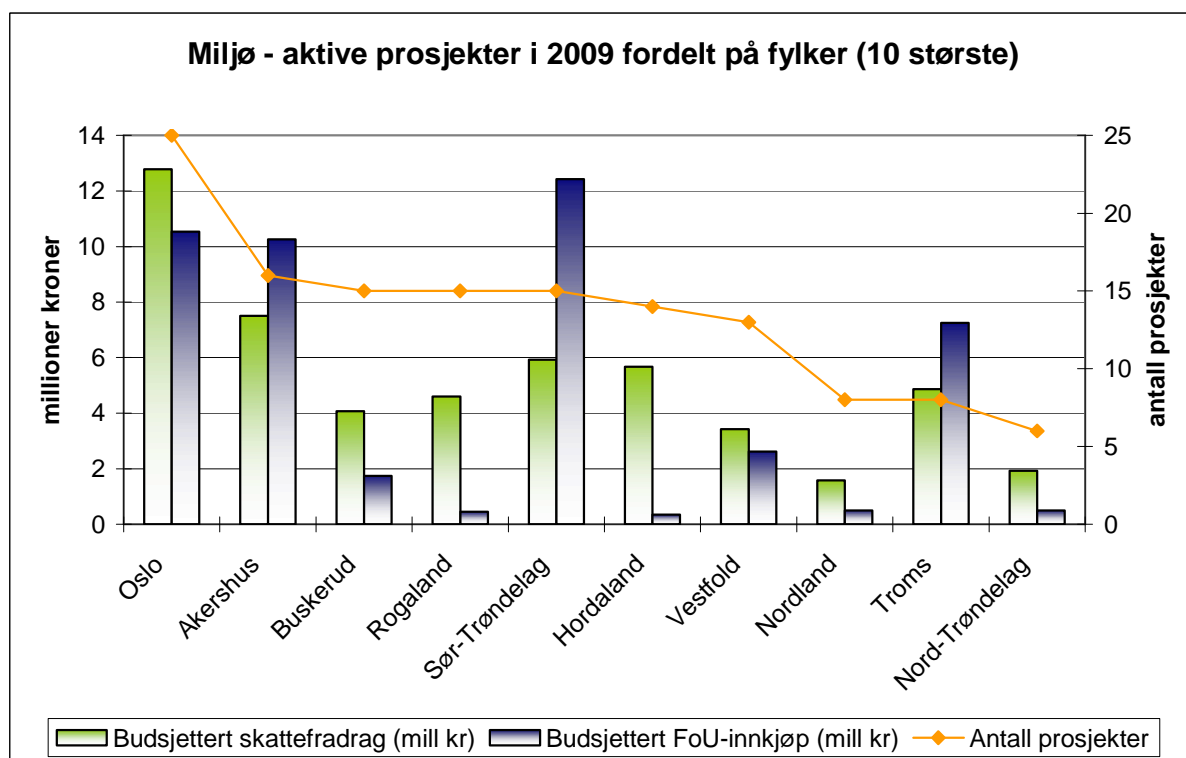
Foto: Karl Karlsen

3.3.9 Miljø

66 nye prosjekter ble godkjent i sektor Miljø i 2009. Dette er en nedgang fra 2008 (73). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 126 millioner kroner.

I sektor Miljø var det **162 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for de aktive prosjektene i 2009 var 403 millioner kroner, og skattefradraget budsjetteres til ca. 66 millioner kroner. Innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente FoU-institusjoner var i miljøprosjektene budsjettert til ca. 57 millioner kroner i 2009. Både antall prosjekter og kostnadstall er nær uendret sett mot tall fra 2008 i denne sektoren.

Alle landets fylker hadde aktive miljøprosjekter i 2009. Flest aktive prosjekter hadde Oslo (25). Men også Akershus (16), Buskerud (15), Rogaland (15), Sør-Trøndelag (15), Hordaland (14) og Vestfold (13) er godt representert med prosjekter i SkatteFUNNs miljøportefølje.



Miljøprosjekter i sektorkode Miljø har svært varierte problemstillinger. Prosjektene temaer spenner over mange fagfelt, og varierer fra små forbedringsprosjekter for den enkelte husholdning, til ambisiøse forskningsprosjekter knyttet til globale klimautfordringer.

Miljøprosjektene i SkatteFUNN fordeler seg under flere sektorkoder. Foruten sektorkode Miljø, finnes mange miljøprosjekter også under sektorkode Kraft/Energi og Petroleum/Olje og gass.

Utfordringer knyttet til *miljøteknologi* og *materialhåndtering* dominerer i SkatteFUNNs sektorkode Miljø. Nytt i 2009 er et prosjekt som kobler *samfunnsfag* og *humaniora* tettere på kunnskapsutviklingen for å mobilisere vanlige forbrukere til miljøvern i det daglige. Prosjekteksempelen under beskriver dette nærmere.

Inventas AS: Kildesortering i offentlig miljø

Inventas AS i Trondheim vil finne ut hva det er som kan få oss til å ta ansvar for vår egen kildesortering i det offentlige rom.

Gjennom SkatteFUNN-prosjektet håper bedriften at en vitenskaplig tilnærming vil øke forståelse og viten, og gi en løsning som gjør Trondheim til en renere og penere by.

Erfaring viser at noen kildesorteringsløsninger fungerer ok i enkelte miljøer og lite tilfredsstillende i andre. Hvilke faktorer som påvirker sorteringsgraden vet vi lite om. Estetikk, produktmerking, serviceintervall, plassering i omgivelser og brukerens kulturelle bakgrunn er bare noe av det som kan ha betydning for miljøatferd. Inventas prøver å finne ut om det er behov for å tilpasse ulike løsninger i en og samme by, eller om det kanskje er best å jobbe mot en nasjonal standardisering.

Foto: Inventas AS

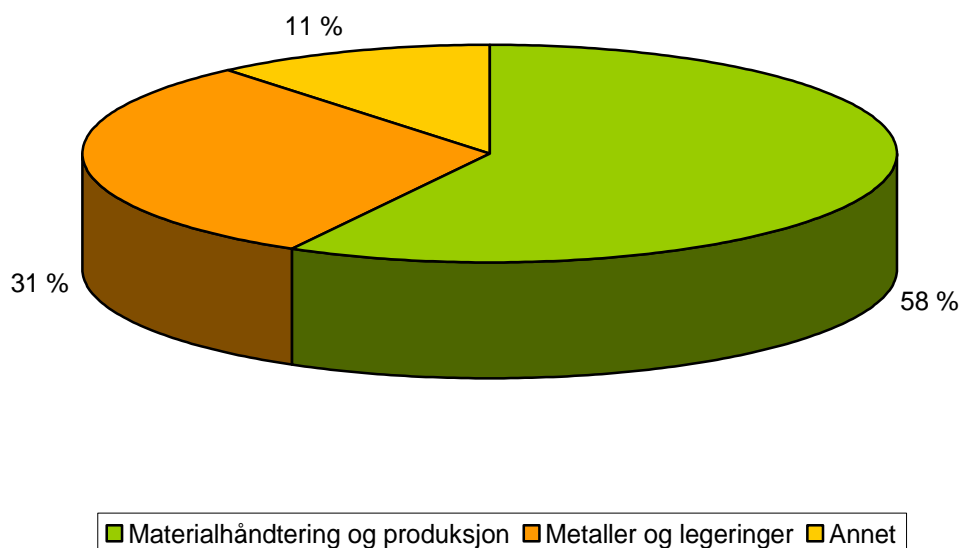


3.3.10 Metall

52 nye prosjekter ble godkjent i sektor Metall i 2009. Dette er en nedgang fra 2008 (58). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var ca. 127 millioner kroner. Nye prosjekter kom fra samtlige fylker bortsett fra Agder og Finnmark. Prosjektene som ble godkjent i 2009 har en varighet på opptil tre år.

I sektor Metall var det **136 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for aktive Metall-prosjekter i 2009 var ca. 389 millioner kroner, og skattefradrag budsjettert til ca. 53 millioner kroner. Budsjettert FoU-innkjøp er på 41 millioner kroner.

Metall - nye prosjekter i 2009 fordelt på hovedkategorier

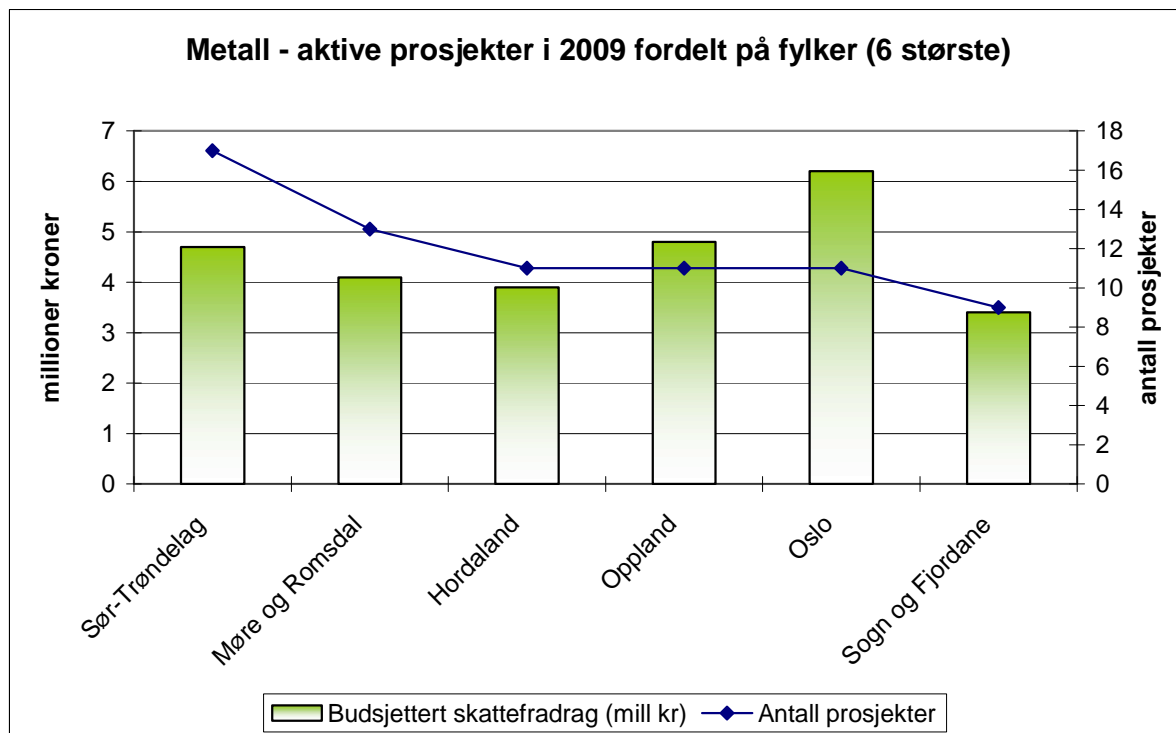


Prosjektene innen Metall kan deles i to hovedkategorier:

- Materialhåndtering og produksjon (79 prosjekter, 58%)
- Metaller og legeringer (42 prosjekter, 31%)

De resterende kan benevnes som i gruppe "Annet" (15 prosjekter, 11%). Dette er likt med foregående år.

Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal toppe med flest aktive prosjekter i 2009. Oslo har høyest budsjettert skattefradrag både totalt og per prosjekt.



Origo Engineering AS: Energigjenvinning og miljøteknologi for smelteverk

Smelteverk i Norge står overfor store utfordringer, blant annet innen energibruk og miljø.

Origo Engineering AS har utviklet et konsept for å kunne utnytte overskuddsenergi (primært avgasser, sekundært varmt vann) fra smelteverk, enten i egen produksjon, eller ved salg av energi.

Rammene for konseptet var at selve energigjenningsanlegget skulle være mest mulig standardisert og gjenbrukbart, og kompakt. Anlegget skulle også kunne ta ulike brenselstyper. Konseptet for et kompakt varmekraftverk ble utviklet basert på standard komponenter, med utgangspunkt i et standard damp turbinanlegg med et forbehandlingsanlegg.

Med en simuleringsmodell ble det blant annet undersøkt hvor mye hver komponent påvirket effektiviteten til anlegget, hvilke komponenter i brenngassen som førte til tap og hvordan effektiviteten ble påvirket av sammensetning.

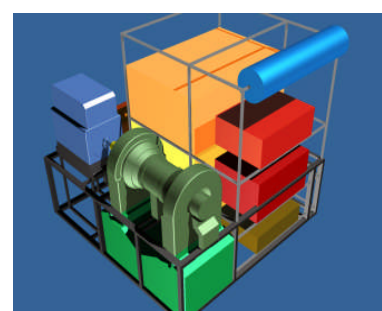


Foto: Michat Cieslinski

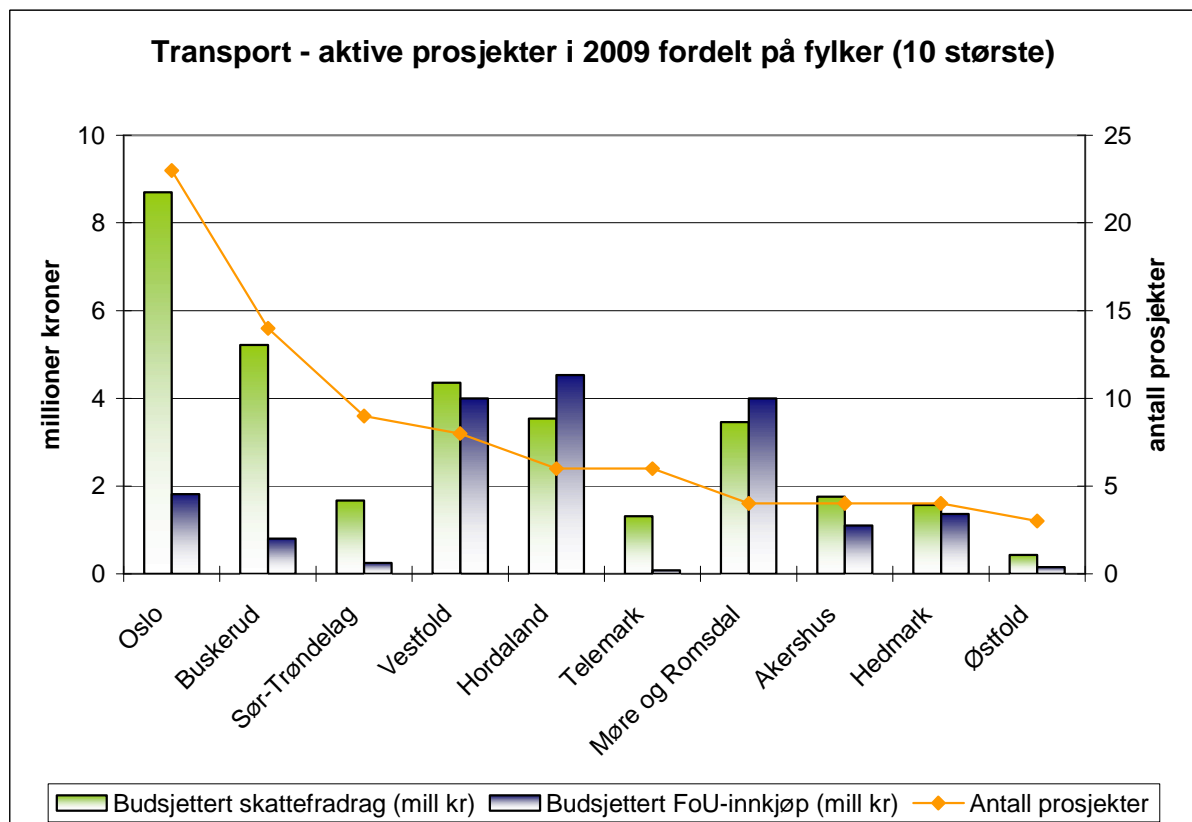
3.3.11 Transport

40 nye prosjekter ble godkjent i sektor Transport i 2009. Dette er en nedgang fra 2008 (48). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var ca. 70 millioner kroner.

I sektor Transport var det **91 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for aktive prosjekter i 2009 var 197 millioner kroner, og skattefradraget budsjettert til 36 millioner kroner. Innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente FoU-institusjoner var budsjettert til 18,4 millioner kroner i de aktive transportprosjektene i 2009.

Alle landets fylker, med unntak av Aust-Agder og Finnmark, hadde aktive transportprosjekter i 2009. Flest aktive prosjekter hadde Oslo (23 prosjekter). Men også Buskerud (14 prosjekter) utmerker seg med flere prosjekter enn de andre fylkene i SkatteFUNNs transportportefølje.

Transportprosjekter i SkatteFUNN har svært varierte problemstillinger. Utfordringer knyttet til IKT og elektroniske systemer dominerer i 2009-porteføljen, men også løsninger for bedre materialhåndtering, logistikk og smartere produksjon er blant problemstillingene.



Hvordan kan en operatør beregne hvor langt en ambulanse beveger seg fra A til B i løpet av x minutter i et integrert alarmsystem? Og hvordan kan sikring av trafikanter i risikoutsatte områder i trafikken foregå på en bedre måte? Dette er problemstillinger som bedrifter i SkatteFUNN jobbet med i 2009. I prosjektseksempelet under kan du lese om hvordan Safezone jobber med å løse sistnevnte utfordring.

Safezone AS – sikre fotgjengeroverganger

Safezone AS i Trondheim vil sikre myke trafikanter der det er behov for ekstra aktsomhet, eksempelvis ved fotgjengerfelt, planoverganger for tog og der det utføres veiarbeid.

Gjennom prosjektet skal bedriften utvikle en løsning for dette. Sensorer registrerer bevegelse i utsatte områder, og iverksetter varsling til trafikanter i form av lys og lyd.

Fotgjengerfeltet lyses opp av kraftige diodelys slik at bilførere kan registrere de myke trafikantenes bevegelser over veien. Målet er at bilføreren på sikt også skal varsles av lydsignaler inne i bilen. Samarbeid med bedriften Qfree skal bringe Safezone nærmere dette målet.

Det unike systemet dekker et stort behov for sikring av risikoutsatte områder i trafikken. Det mest aktuelle målområdet er uopplyste veier i tilknytning til byer og tettsteder. Løsningen vil føre til en betydelig sikrere skolevei for barn og gjøre det triveligere for alle å krysse veien til tross for stor trafikk. Konseptet er unikt ved at det er en stasjonær løsning som er sensorstyrt og selvforsynende med energi.



Foto: Safezone

3.3.12 Administrasjon

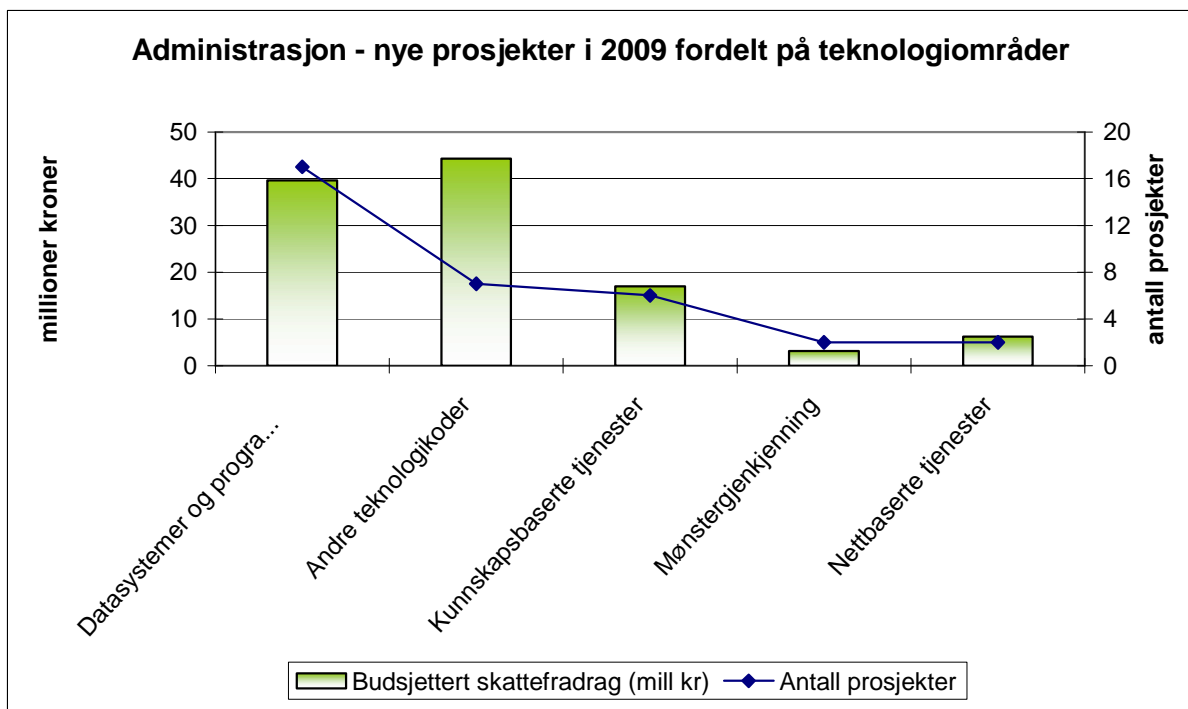
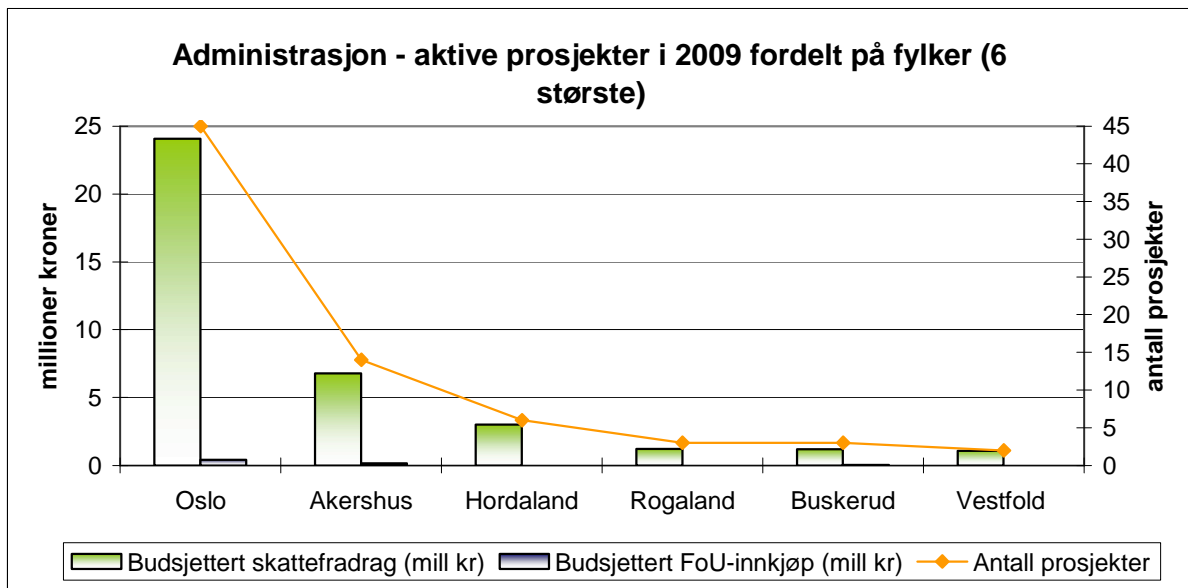
34 nye prosjekter ble godkjent i sektor Administrasjon i 2009. Dette er en nedgang fra 2008 (39). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 110 millioner kroner.

Gjennomsnittlig budsjettert prosjektvolum i 2009 var 3,2 millioner kroner.

I sektor Adminisitasjon var det **85 aktive prosjekter** i 2009 (94 i 2008). Totalt kostnadsbudsjett for aktive prosjekter i 2009 var ca. 254 millioner kroner, og skattefradrag budsjettert til 40 millioner kroner. Gjennomsnittlig budsjettert prosjektvolum var 2,9 millioner kroner.

3% av de nye prosjektene, og 5% av de aktive prosjektene klassifiseres som Industriell forskning i 2009. Seks av de aktive prosjektene, hvorav fire var nye i 2009, har budsjettert med innkjøp av FoU-tjenester.

Prosjektene innenfor Administrasjon fordeler seg innenfor ulike teknologiområder. 17 av de 34 nye prosjektene befinner seg innenfor *Datasystemer og programvareanvendelser* (totalt kostnadsbudsjett på 39,6 millioner kroner, og har et samlet budsjettert skattefradrag på 7,7 millioner kroner). Den nest største teknologigruppen er *Kunnskapsbaserte tjenester* (6 prosjekter), etterfulgt av *Mønstergjenkjenning* (2 prosjekter) og *Nettbaserte tjenester* (2 prosjekter).



Norsk Helsetelefon 24 AS: Fraværsrapportering

Tenk om det fantes en tjeneste som kunne få korttidssykefraværet til å synke. Eller et system som blant annet ville gjøre det mulig for den enkelte leder å få en oversikt over fordelingen av sykdom på ulike ukedager.



Norsk Helsetelefon 24 AS i Oslo utvikler, med støtte fra SkatteFUNN, en medisinsk rådgivningstjeneste for fraværsrapportering.

Målet med prosjektet er å komme frem til et effektivt og pålitelig fraværsrapporterings- og oppfølgingssystem. Forventningene er at brukerne vil oppnå vesentlige gevinster i form av redusert sykefravær og redusert administrativ belastning. Et vellykket system vil også resultere i kvalitetssikring av fraværsrutiner, identifisering av fraværstyper, identifisering av årsak til fravær, samt gi muligheter for analyser av utvikling i sykefravær.

3.3.13 Kultur/Underholdning

21 nye prosjekter ble godkjent i sektor Kultur/Underholdning i 2009. Dette er en økning fra 2008 (20). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 49 millioner kroner.

I sektor Kultur/Underholdning var det **50 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for aktive prosjekter i 2009 var ca. 130 millioner kroner, og skattefradrag er budsjettert til ca. 23 millioner kroner. Budsjettert innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente FoU-institusjoner var 1,5 millioner kroner i 2009.

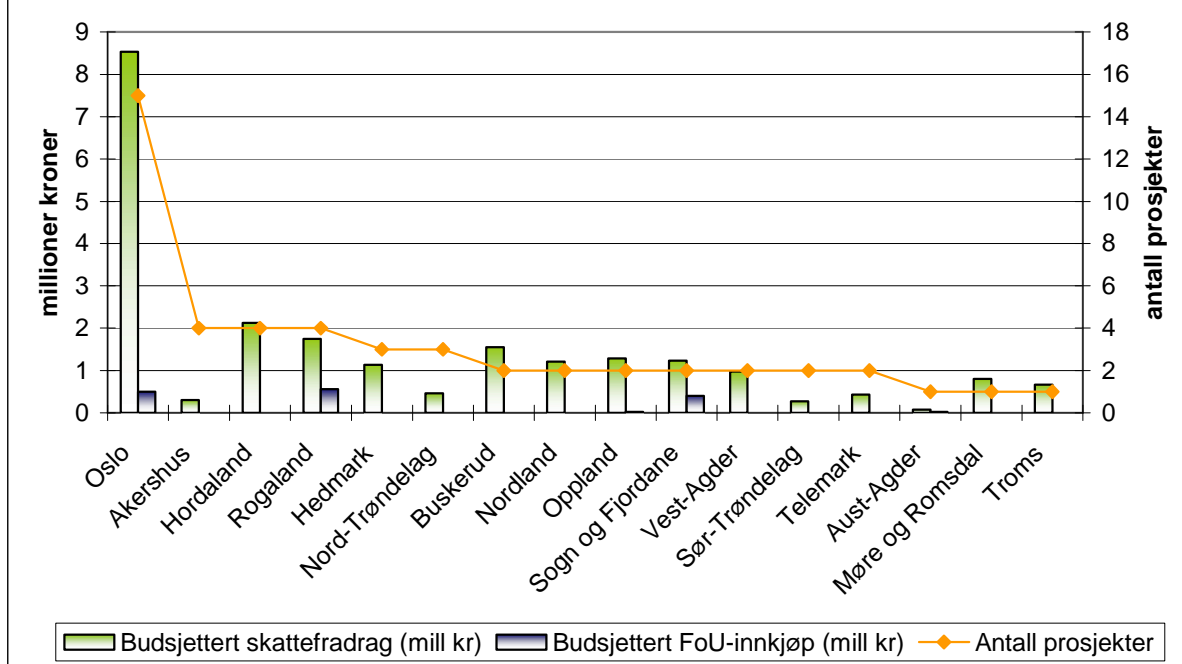
Oslo hadde flest aktive prosjekter relatert til kultur og underholdning i 2009 (15 prosjekter). Finnmark, Vestfold og Østfold hadde ingen aktive prosjekter i denne sektoren i 2009.

SkatteFUNN-prosjekter i sektor Kultur/Underholdning har svært varierte problemstillinger, men felles for de aller fleste av prosjektene er at det handler om utvikling av produkter og tjenester knyttet til kultur, idrett og opplevelse i vid forstand. Utfordringene er ofte knyttet til en kobling mellom menneske og teknologi. Det handler om nye produkter, og om brukervennlige tjenester som skal følge produktet.

Kultur og Næring i Forskningsrådet

I SkatteFUNNs prosjektdatabase er det mange eksempler på koblinger mellom Kultur og Næring. Begrepene kulturbasert næringsutvikling og opplevelsesøkonomi brukes gjerne om hverandre og dekker mye forskjellig. SkatteFUNN deltar i Forskningsrådets arbeid med å koordinere aktiviteter og prosjekter med relevans for denne type næringsutvikling, for å sikre at FoU-prosjekter med dette fokus møtes med profesjonell nysgjerrighet. Viktig i denne forbindelse er samarbeidet med Norsk designråd.

Kultur/Underholdning - aktive prosjekter i 2009 fordelt på fylker (16 største)



Riks-TV AS: Push Video on Demand - Alltid Underholdning

RiksTV prøver til å bli den første digital-TV-operatøren i Europa som lanserer en Push Video on Demand / nedlastingstjeneste via kringkastingskanalen i et digitalt bakkenett.

Dersom SkatteFUNN-prosjektet blir vellykket kommer Riks-TV også til å være først ute i det norske markedet med en abonnementsbasert filmtjeneste.



I det digitale bakkenettet tilbys i dag kun tv-innhold og filmer som tradisjonell linjær-tv. Andre aktører i markedet tilbyr ulike filmtjenester. Felles for eksisterende løsninger i det norske markedet at de er transaksjonsbaserte, det vil si at man betaler for hver film. Eksisterende løsninger er basert på nedlasting mens man ser, såkalt streaming, og nåværende løsninger er kun tilgjengelig for kunder som har bredbånd eller digitalt kabelnett.

Alltid Underholdning vil skille seg fra eksisterende tjenestene på flere måter. Tjenesten vil bli abonnementsbasert, filmene vil være tilgjengelig umiddelbart for abonnenten, kapasitet vil ikke lenger være et problem, og tjenesten vil være tilgjengelig i hele bakkenettets dekningsområde.

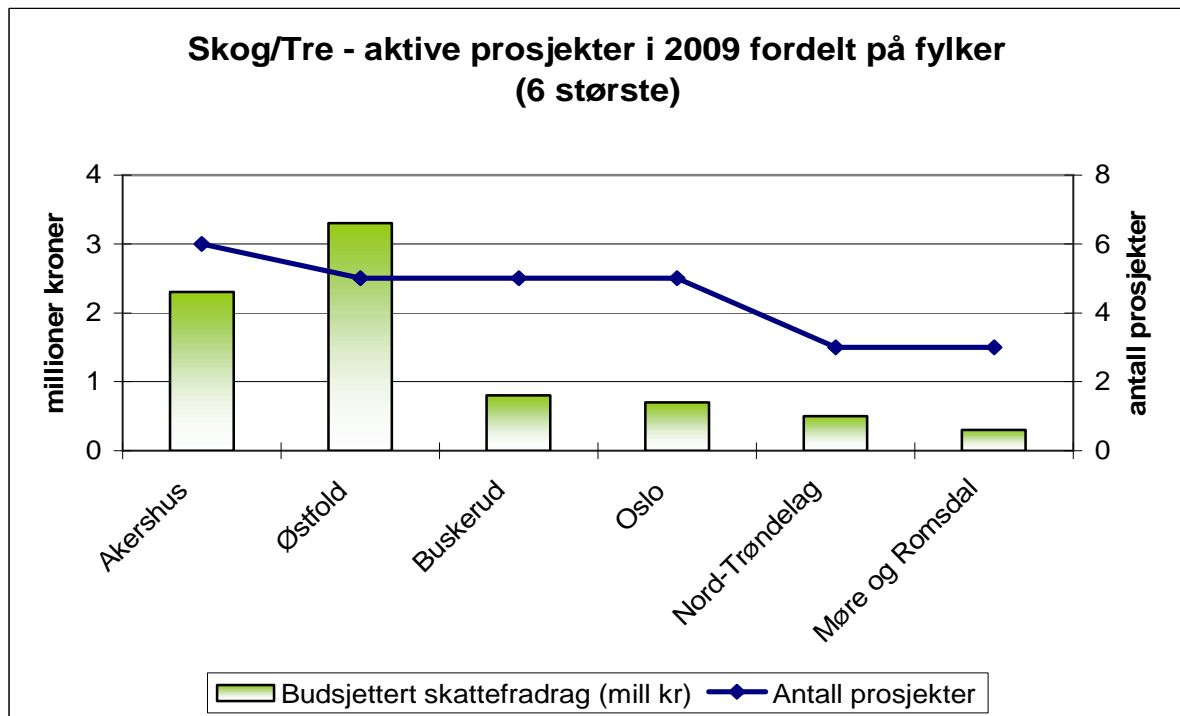
Foto: RiksTV AS

3.3.14 Skog/Tre

20 nye prosjekter ble godkjent i sektor Skog/Tre i 2009. Dette er en økning fra 2008 (18). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var ca. 44 millioner kroner.

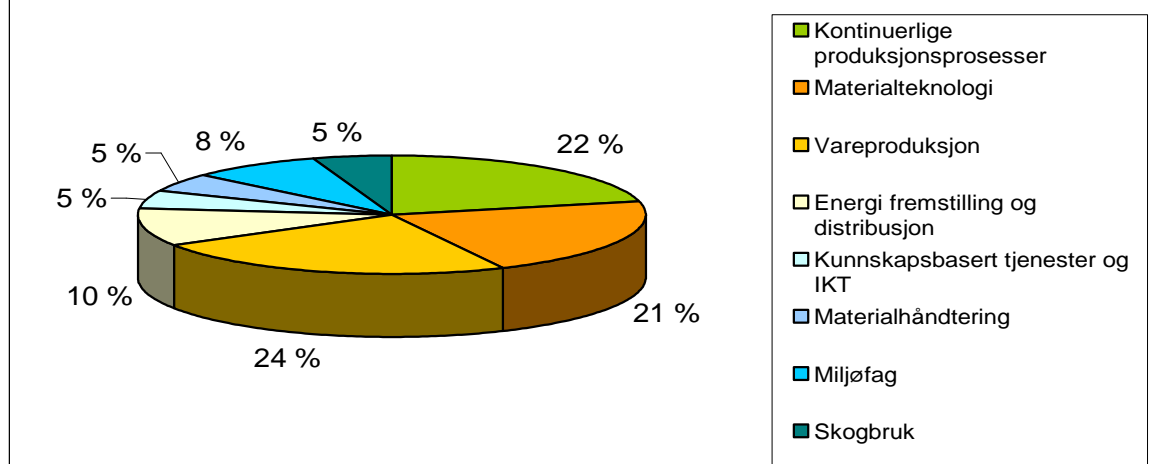
I sektor Skog/Tre var det **39 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for de aktive prosjektene i 2009 var 71 millioner kroner, og skattefradrag er budsjettert til ca. 12 millioner kroner. Innkjøp av FoU-tjenester var budsjettert til 12,8 millioner kroner.

Fordelingen av antall prosjekter på de 6 mest aktive fylkene er jevnere enn tidligere. Dette skyldes at antall prosjekter med opphav i Oslo og Østfold blitt redusert.



Fordeles prosjekter på temaer, er det tydelig at miljø- og energiutfordringer er mer fremtredende enn tidligere. Energiprojektene er i økende grad knyttet til produksjon av trebasert brensel og utstyr for bruk av skogavfall til brensel. Det samme gjelder prosjekter rettet mot økt produksjonseffektivitet, hvor utfordringene ofte er sammensatt både av materialteknologi, IKT-styring og utvikling av produksjonsutstyr, enten det dreier seg om prosesser eller stykkproduksjon. Det har vært en viss nedgang i prosjekter rettet mot selve skogdriften.

Skog/Tre - aktive prosjekter i 2009 fordelt på teknologiområder



Agdermaskin AS: Ny biobrenselsovn

Nodeland-bedriften Agdermaskin AS har utviklet en ny type forbrenningsovn for brenning av biobrensel. Teknologien er basert på et totrinnsystem - gassifisering og forbrenning. Metoden gir forbrenning med lave utslipp uten renseanlegg. Biobrenselsovnen skal kunne ta imot brenselmateriale (flis) med fuktighet opp til 40% og av varierende kvalitet.



Blant utfordringene i utviklingsarbeidet har vært å lage et avansert styresystem som regulerer innmating av brensel og luft samt utmating av aske basert på varierende fuktighet i brensel og et varierende effektbehov hos bruker.

Biobrenselsovnen vil imøtekomme de effekt- og kvalitetskrav som fremtidige markeder vil kreve. Samarbeidspartner i utviklingsarbeidet har vært Agder Biocom og Rolf B. Rummelhoff.

SkatteFUNN-støtten har vært avgjørende som delfinansiering for at prosjektet kunne gjennomføres. Bedriften har deltatt i ordningen fra starten i 2002, og har syv godkjente prosjekter.

Foto: Agdermaskin AS

3.3.15 Reiseliv/Turisme

10 nye prosjekter ble godkjent i sektor Reiseliv/Turisme i 2009. Dette er en økning fra 2008 (9). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var ca. 14 millioner kroner.

I sektor Reiseliv/Turisme var det **26 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for de aktive prosjektene i 2009 var i overkant av 34 millioner kroner, og skattefradrag budsjettert til 6 millioner kroner. Innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente FoU-institusjoner var budsjettert til

1,1 millioner kroner i 2009.

Siden 2002 har 106 reiselivsprosjekter fått godkjenning i SkatteFUNN.

Sogn og Fjordane hadde flest aktive reiselivsprosjekter i SkatteFUNN i 2009 (7 prosjekter), tett fulgt av Akershus (4 prosjekter). Aust-Agder, Finnmark, Møre og Romsdal, Nordland, Nord-Trøndelag, Troms og Østfold hadde ingen aktive reiselivsprosjekter i SkatteFUNNs 2009-portefølje.

Fordi utfordringene i reiselivsprosjekter befinner seg i skjæringsfeltet mellom ulike fagdisipliner, finner vi reiselivsrelaterte prosjekter også i andre sektorer; primært i sektorene IKT og Kultur/Underholdning, men også i Jordbruk/Mat, Marin/Sjømat og Administrasjon. Reiselivsprosjekter i SkatteFUNN har ofte en kobling mellom menneske og teknologi som utgangspunkt. Problemstillinger i prosjektene er nært knyttet til utvikling av helhetlige opplevelsesprodukter som inkluderer kultur, mat, historie, natur og aktiviteter, i tillegg til effektiv transport og utvikling av gode overnattingsmuligheter og bookingtjenester på internett.

Utfordringer for innovasjon i reiselivet

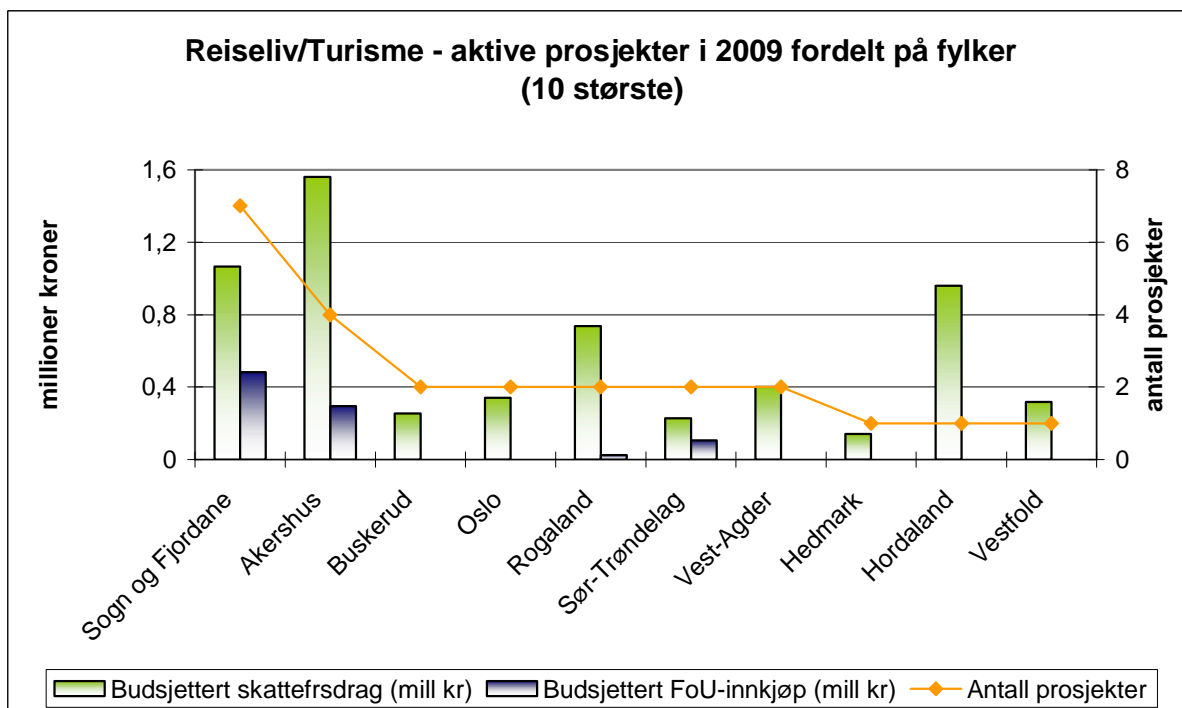
Store utfordringer i norsk reiseliv har særlige konsekvenser for innovasjon i næringen. Norsk reiseliv har lenge vært i vekst, men lønnsomheten er fortsatt ikke på linje med andre næringer det er naturlig å sammenlikne seg med. Myndigheter og næringene selv har derfor satt *lønnsomhet* som et av de viktigste målene det skal arbeides videre med i årene som kommer, ikke minst for å utløse investeringslyst og utvikle stadig bedre produkter.

Kapasitet er en stor felles utfordring for majoriteten av næringer som inngår i reiselivsnæringen, å skaffe *faglært* arbeidskraft i sesongpreget arbeid er en annen. En tredje utfordring er knyttet til næringsstruktur og organisering i næringene, og en fjerde til bruk av forskning for økt innovasjon i næringene. Kapasitet og faglært personale har særlig stor betydning for bedrifters mulighet for å drive med forskningsrelatert utviklingsarbeid og innovasjon, er tilbakemeldingen til SkatteFUNN fra næringene selv.

Reiseliv er et næringsfelt som består av et mylder av småbedrifter og et fåtall store. Erfaringene med og tradisjonene for samarbeid mellom forskere og næringsaktører er begrenset. En økt kobling mellom akademien og næringslivet innen reiseliv krever innsats fra flere parter. Næringslivet har et spesielt ansvar for å levere relevante problemstillinger basert på erfaringer fra sitt marked.

SkatteFUNN også for reiseliv

Forskningsrådet ønsker å bidra til at forskningsbehov i reiselivsnæringene blir synlige og ivarettatt. SkatteFUNN har siden 2002 registrert en økende bevissthet i reiselivsnæringen for forskningsbasert kunnskap som kilde til innovasjon og attraksjon. Til tross for denne tendensen, er antall reiselivsprosjekter i SkatteFUNNs portefølje fortsatt lavt vurdert mot næringens potensial. I 2009 har det vært jobbet med kommunikasjonsaktiviteter mot tjenestenæringer generelt, og reiselivsnæringene spesielt, for å formidle at SkatteFUNN er en ordning for alle sektorer med FoU-prosjekter.



695 039 personer var innom Dyreparken i Kristiansand i 2009. Lite er så ødeleggende for en familie på opplevelsestur som endeløse køer. I prosjektseksempelet fra SkatteFUNNs reiselivsportefølge kan du lese hvordan Dyreparken i Kristiansand jobber med innovasjon i sin tjenestetutvikling.

Kristiansand dyrepark: Automatisering av billett-, adgangs- og betalingssystemer for opplevelsesparker.

695 039 personer var innom Dyreparken i Kristiansand i 2009. Lite er så ødeleggende for en familie på opplevelsestur som endeløse køer.

Gjennom et SkatteFUNN-prosjekt jobber bedriften med å gjøre adgangen til Dyreparken til en opplevelse i seg selv. Målet er at gjestene skal slippe å stå i kø utenfor og i dyreparken. Moderne RFID-teknologi og biometri skal kombineres til et system som lar parkgjestene bevege seg inn, ut og rundt i parken. I 2010 åpner Dyreparken et nytt badeland. Der vil tilgang til skap og garderober være basert på en RFID-brikke som gjesten har med seg. Kristiansand Dyrepark er opptatt av å henge med i den teknologiske utviklingen. På sikt skal brikken erstattes av ansiktsgjenkjenning, noe som vil sikre en bedre og mer effektiv adgangskontroll til parken.



Kristiansand Dyrepark tar høyde for å implementere første fase i 2010 som blant annet innbefatter første fase av RFID-teknologi. De øvrige fasene vil implementeres frem til 2011 og bli styrt av erfaringene som løpende gjøres.

Foto: Sverre Jarild

3.3.16 Annet

150 nye prosjekter ble godkjent i sektor Annet i 2009. Dette er en nedgang fra 2008 (163). Budsjetterte kostnader for nye prosjekter i 2009 var 310 millioner kroner.

I sektor Annet var det **333 aktive prosjekter** i 2009. Totalt kostnadsbudsjett for aktive prosjekter i 2009 var 716 millioner kroner, og skattefradrag er budsjettert til ca. 124 millioner kroner. Innkjøp av FoU-tjenester fra godkjent FoU-institutt var budsjettert til 35 millioner kroner (33 millioner i 2008).

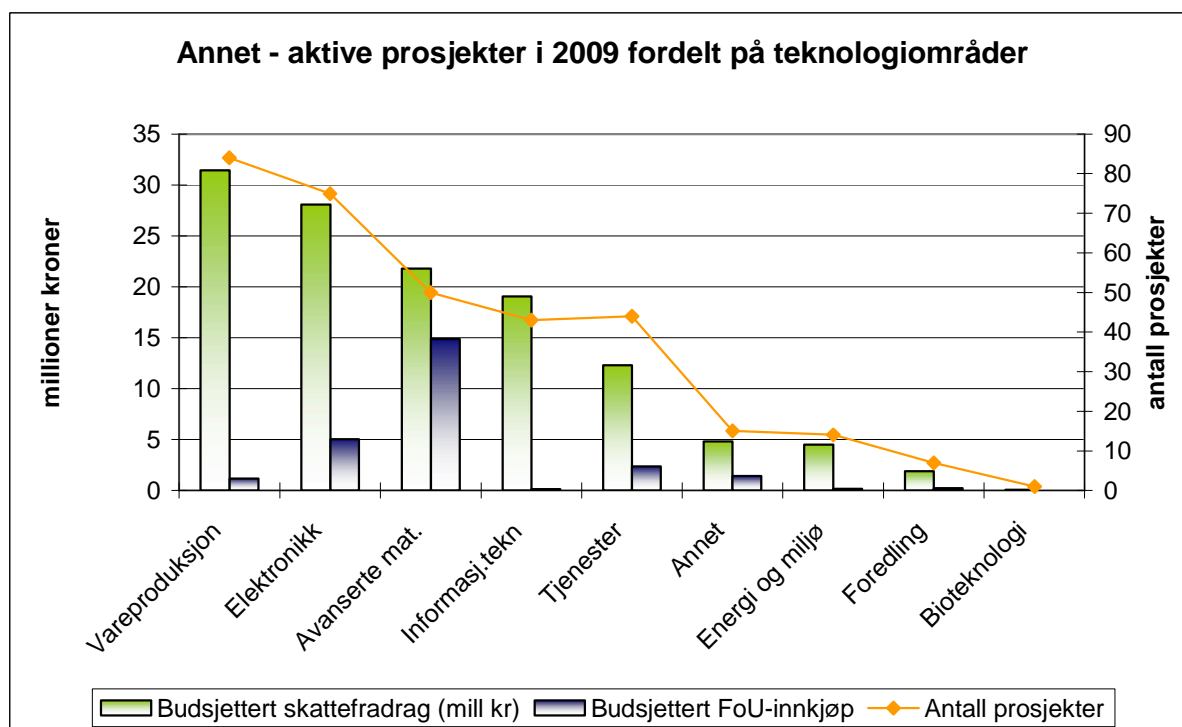
I 2009 utgjør sektor Annet 9,1% av nye SkatteFUNN-prosjekter (10,5% i 2008).

Prosjekter i 2009 (tall for 2008 i parentes):

	Antall	Budsjettert kostnadsbudsjett (millioner kroner)	Budsjettert skattefradrag (millioner kroner)
Nye prosjekter i 2009	150 (163)	310 (284)	55 (54)
Aktive prosjekter i 2009	333 (310)	716 (581)	124 (106)

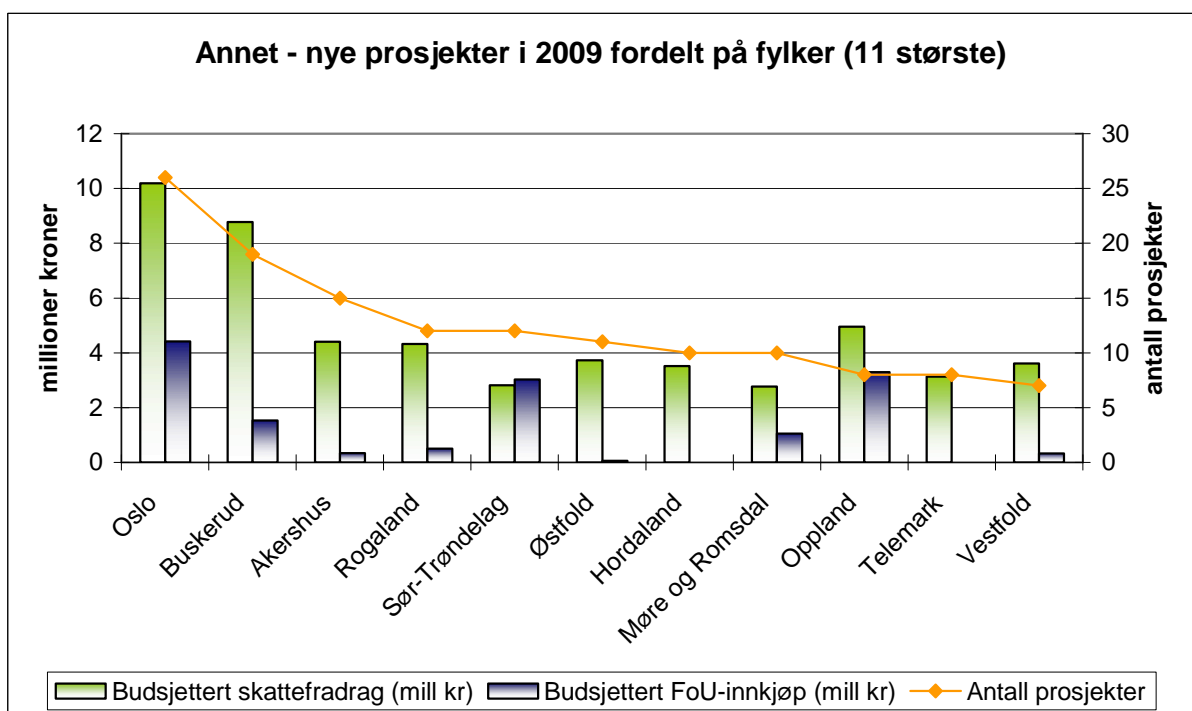
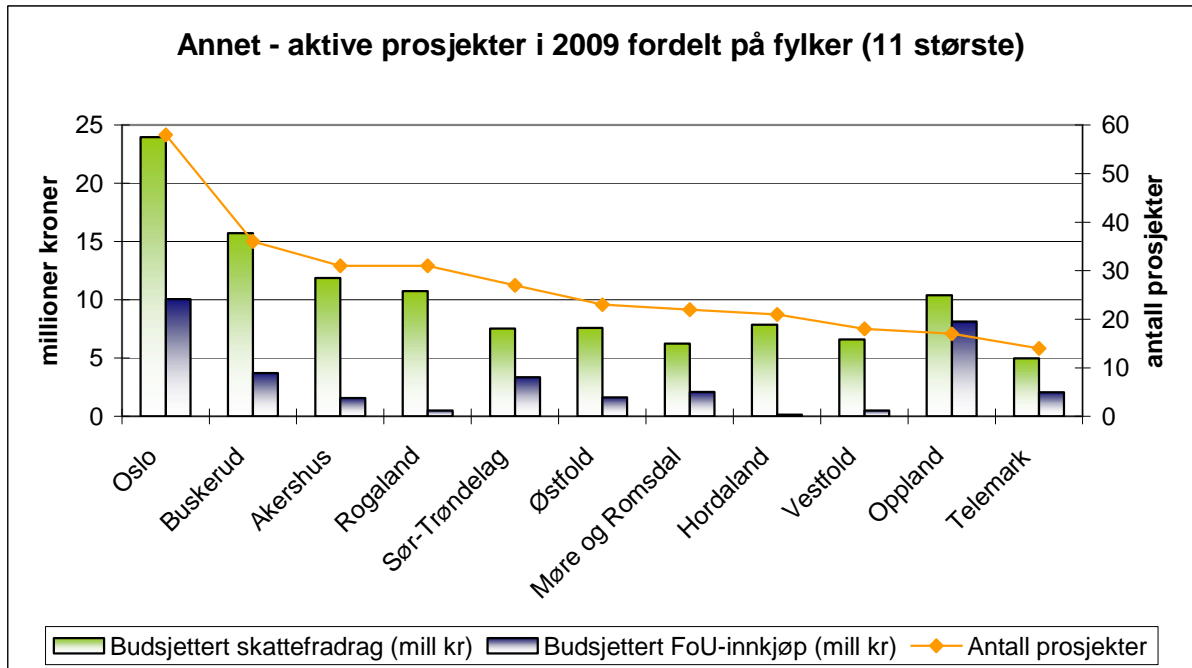
Prosjektene i sektor Annet fordeler seg på ulike teknologikoder hvor Vareproduksjon fortsatt er størst (25%, ned fra 28% i 2008 og 39% i 2006).

Andelen prosjekter innen teknologikoden Tjenester, som økte fra 7% i 2006 til 13% i 2008, holder posisjonen i 2009 på 13%, og utgjør 12,3 millioner kroner i budsjettert skattefradrag (mot 11,2 millioner i 2008).



Innen sektor Annet er det totalt budsjettert med innkjøp av FoU-tjenester til 35 millioner kroner (33 millioner i 2008), og dette fordeler seg hovedsakelig innen Elektronikk, Avanserte materialer og Tjenester. I andre teknologier innen Annet er det lite slikt samarbeid.

En fylkesvis fordeling for sektor Annet viser at Oslo, Akershus, Buskerud og Oppland har det største omfanget av prosjekter i sektor Annet. Oppland har langt færre prosjekter, men de er gjennomsnittlig store, og omfatter utstrakt kjøp av FoU-tjenester. I Opplands portefølje i denne sektoren inngår kjøp av FoU-tjenester i 11 av i alt 17 prosjekter. Til sammenligning har Vestfolds 18 prosjekter kun 2 prosjekter med innkjøp av FoU-tjenester.



Innen sektor Annet finnes bransjer som møbel- og tekstil/skoindustri. Møbelindustrien utgjør 4% mot 8% i fjor, mens tekstil/skoindustrien ligger på ca. 5% mot 3% i 2008. Ser vi på sammenlignbare tall er utviklingen nedadgående for disse industrigruppenes deltagelse i SkatteFUNN. I 2006 utgjorde møbel- og tekstilindustrien henholdsvis 12% og 8% av porteføljen i sektor Annet.

SUMMERWOL[®]

Janusfabrikken AS: Sommerull

Bergensbedriften Janusfabrikken AS har utviklet et ullstoff som er godt egnet til sommerbruk. Ideen var å fylle et behov i markedet for gode ullbaserte sommerplagg, og samtidig sikre bedriften en jevnere produksjon gjennom hele året.

Utfordringene i prosjektet har vært knyttet til utvikling av et særdeles finmasket ullstoff med tilhørende industriell produksjonsmetode, der ullens unike egenskaper skulle bevares. De praktiske utfordringene var knyttet til både strikking, farging, tilskjæring og søm - herunder å unngå skjolding under fargeprosessen og å redusere krympeprosenten.

Janusfabrikken AS har deltatt i SkatteFUNN-ordningen siden 2003, og har hatt åtte godkjente prosjekter. Ifølge bedriftens ledelse, har SkatteFUNN-støtten vært en viktig økonomisk risikoavlastning som har bidratt til at de har kunnet satse så høyt som de har ønsket.

Foto: Janusfabrikken AS



3.4 Tjenester

Tjenesteutvikling som kilde til verdiskaping og økonomisk vekst er det etter hvert stor bevissthet rundt, og undersøkelser viser at nyskapende tjenester utløser kommersielle potensialer også i vareproduserende industri.

SkatteFUNN støtter utvikling av *nye eller forbedrede produkter, tjenester eller produksjonsmetoder*. Ordningen har siden 2002 registrert et økende antall tjenesterrelaterte FoU-prosjekter fra bedrifter i alle sektorer, både fra typiske tjenestenæringer innen for eksempel helse, reiseliv, IKT og finans, men også fra vareproduserende virksomheter.

Bransjekodeanalyser indikerer at prosjekter fra *tjenesteytende næringer* utgjorde om lag halvparten av SkatteFUNNs prosjektportefølje i 2008. Tilsvarende tall finnes ikke for 2009 på grunn av omlegging til nytt datasystem.

I tjenesteinnovasjon, som i produktinnovasjon, står brukerens behov og atferd sentralt. SkatteFUNN-prosjekter med tjenesteorientering søker ofte ny innsikt om mennesker og samfunn, gjerne i interaksjon med teknologi. Tjenesteprosjektene fordrer i stor grad utvikling av kunnskap på tvers av tradisjonelle fagområder, og benytter vitenskapelige metoder fra både samfunnsvitenskap, humaniora og teknologifag.

Forskning er én av flere kilder til innovasjon. Forskningsorientert tjenesteutvikling handler om å finne svar på det man ikke vet, gjennom metodisk arbeid, slik at ny innsikt kan brukes til å skape bedre løsninger for brukeren, eller dekke nye behov som oppstår i takt med samfunnsutviklingen. De seneste år har SkatteFUNNs administrasjon i Forskningsrådet jobbet

for en bedre forståelse av hva FoU i tjenester kan være, og hvordan forskningsorientert tjenesteutvikling best kan støttes. Merking av tjenesteprosjekter har ikke vært entydig i SkatteFUNN siden 2002. Det jobbes parallelt i flere av Forskningsrådets programmer med å få på plass hensiktsmessige merkinger for prosjekter med tjenesteorientering.

Bipper, som presenteres i Kap. 3.5.1, er et eksempel på forskningsorientert tjenesteprosjekt med støtte fra SkatteFUNN i 2009. Bipper er en ny sikkerhetsløsning for barns mobiltelefoner. Bipper gir engstelige småbarnsforeldre verktøy for å mestre en samfunnsutvikling der de aller fleste barn på ti år har sin egen mobiltelefon.

3.5 Teknologiområder

I tillegg til at prosjekter i SkatteFUNN kategoriseres i sektorer og bransjer, blir de også inndelt i ulike teknologikoder. Vi opererer med 9 hovedgrupper hvorav hver har 4 til 10 undergrupper.

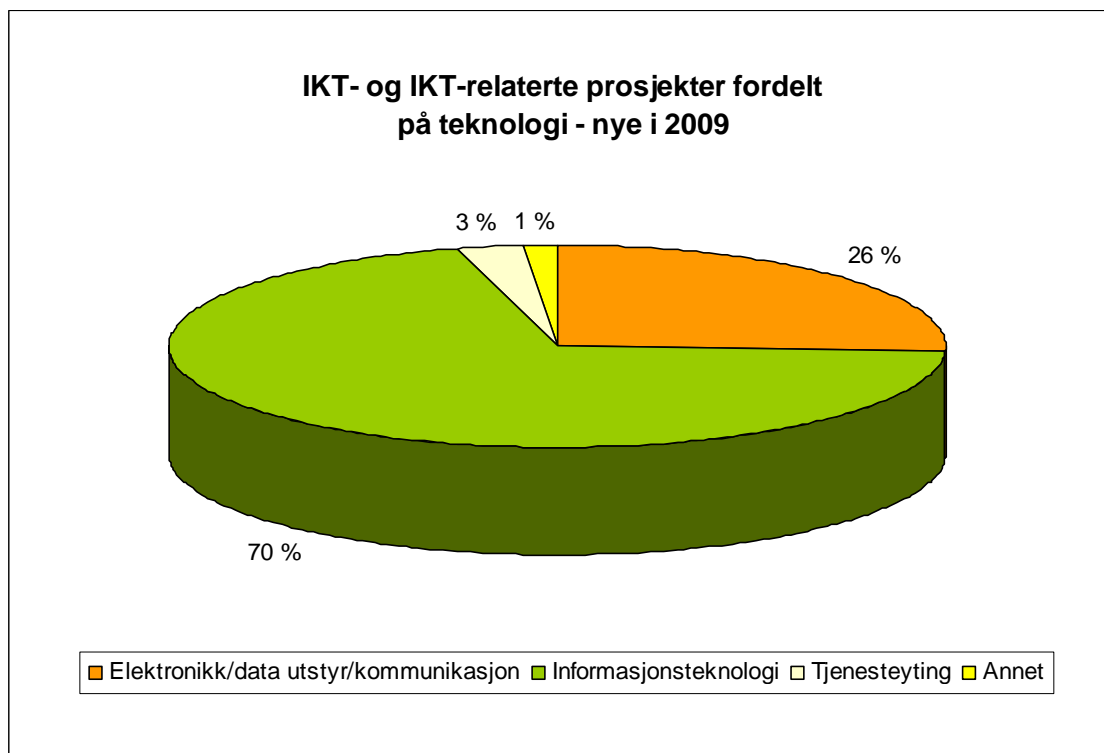
Denne inndelingen viser hva prosjektet egentlig dreier seg om, men da ikke i hvilken sektor eller bransje den utføres. I det følgende beskrives to av hovedgruppene; IKT og Bioteknologi.

3.5.1 Informasjons- og Kommunikasjonsteknologi (IKT)

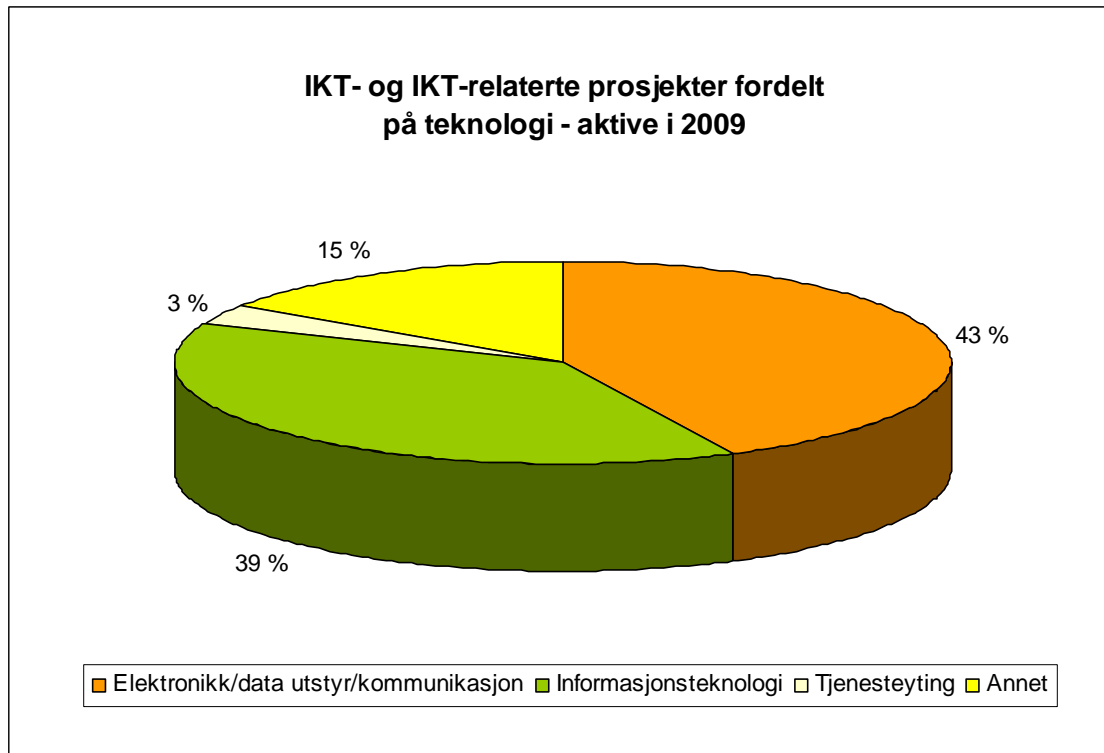
Det kom inn 642 nye IKT og IKT-relaterte prosjekter til SkatteFUNN i 2009, og 805 prosjekter har godkjenning fra tidligere år. Det gir 1 447 IKT-relaterte aktive prosjekter i 2009, hvilket er 42% av det totale antall SkatteFUNN-prosjekter. Disse har kostnadsbudsjett på ca. 8,2 milliarder kroner og budsjettert skattefradrag på ca. 1,1 milliarder kroner for 2009.

De 642 nye prosjektene fordeler seg i 3 hovedkategorier av teknologier.

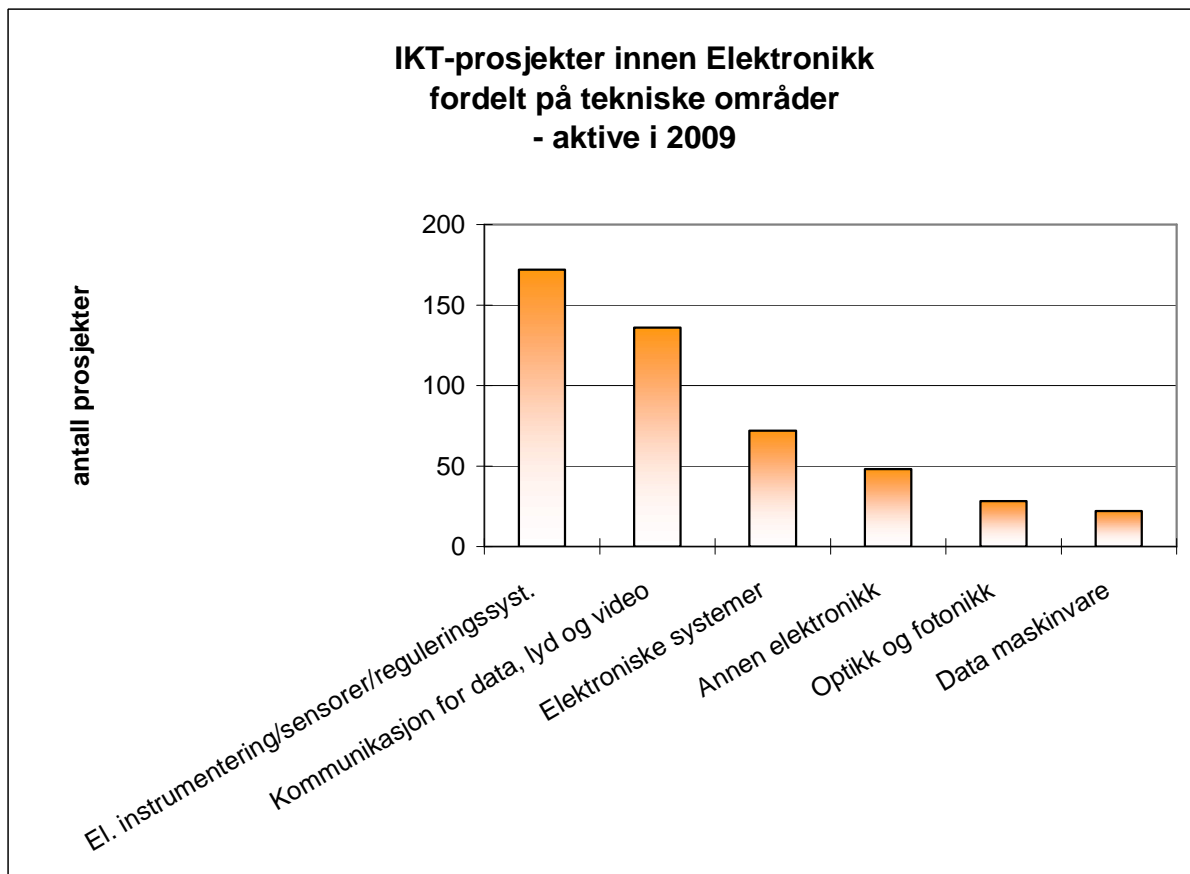
Informasjonsteknologi utgjør majoriteten med 450 prosjekter (nær 70%), dernest følger Elektronikk/data med 166 prosjekter (26%), og Tjenesteyting med 17 prosjekter (3%).



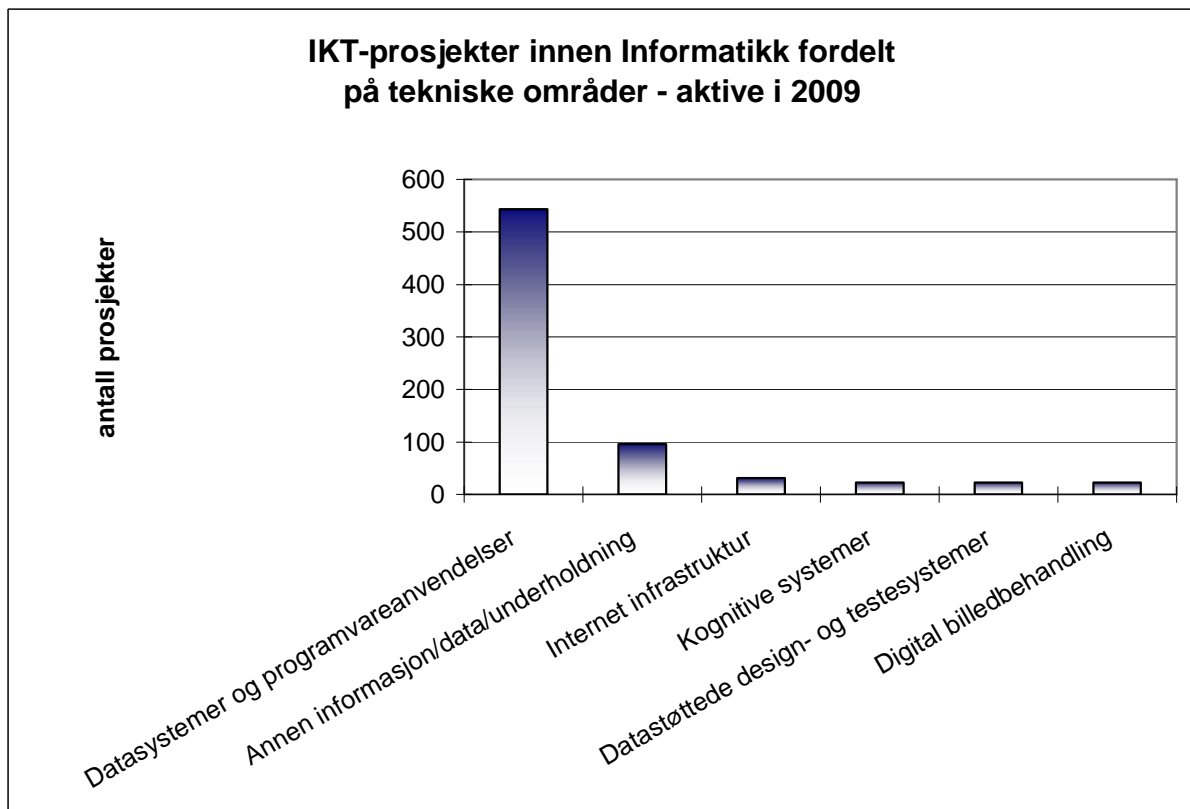
IKT-relaterte prosjekter i andre sektorer er fordelt i 3 hovedkategorier. Elektronikk/data utgjør majoriteten med 320 prosjekter (40%), Informasjonsteknologi med 318 prosjekter (39%), dernest følger Tjenesteyting med 21 prosjekter (2,6%). Tilsvarende tall for Tjenesteyting i 2008 var 26 prosjekter (5%).



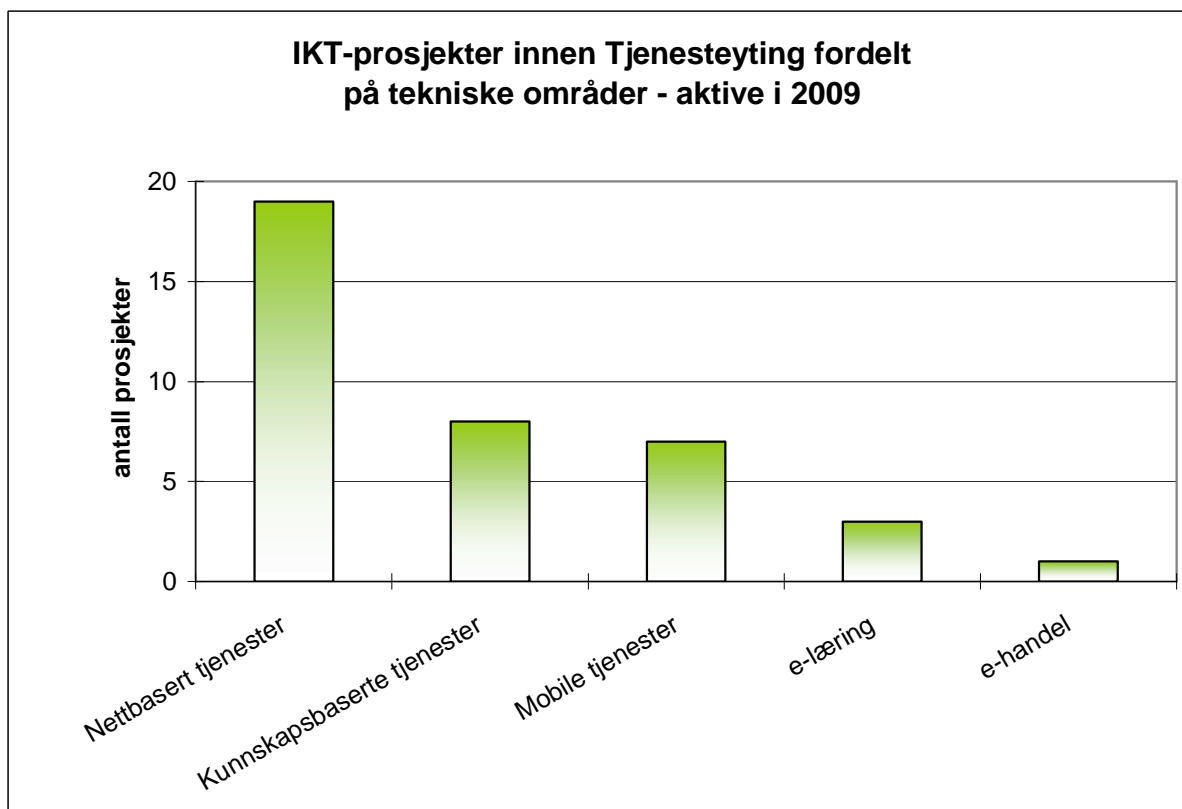
Innen **Elektronikk** er det Elektronisk instrumentering/sensorer og reguleringsystemer med 172 prosjekter (36%), kommunikasjon for data/lyd/video som dominerer med 136 prosjekter (28%). Deretter følger elektroniske systemer med 72 prosjekter (15%) av totalen innen dette teknologiområdet av IKT. Antall prosjekter innenfor Optikk og fotonikk er redusert fra 83 prosjekter (16%) i 2008 til 28 prosjekter (6%) i 2009.



Over 70% av prosjektene innen **Informatikk** er definert som datavaresystemer og programvareanvendelser (543 prosjekter), dernest følger Annen informasjon/data/underholdning (96 prosjekter). Områdene Internet infrastruktur har 31 prosjekter. Digital bildebehandling, Datastøttede design- og testesystemer og Kognitive systemer har 23 prosjekter i 2009.



Nettbasert tjenester øker og dominerer innen teknologien **Tjenesteyting** med 19 prosjekter (50%). Mobile tjenester utgjør 19% med 7 prosjekter og Kunnskapsbaserte tjenester 21% med 8 prosjekter. Det er ingen prosjekter innen Logistikk og Nettverksamarbeid. Prosjekter innen e-læring og e-handel er færre i 2009 enn i 2008.



I alle bransjer og sektorer finnes det prosjekter som har utviklet IKT-løsninger. Det er økning i prosjekter relatert til IKT i sektor Kraft/Energi, med 54 prosjekter i 2009 mot 81 prosjekter i 2008.

Ser man på prosentandel av nye IKT-relaterte prosjekter i forhold til totalt antall prosjekter i andre sektorer, har Administrasjon, Kultur/underholdning og Transport en veldig høy andel IKT-prosjekter. 79% av prosjektene i sektor Administrasjon, 70% av prosjektene i sektor Reiseliv/turisme, og 66% i sektor Kultur/underholdning er IKT-orienterte.

Tre sektorer har over 50% IKT-relaterte prosjekter blant aktive prosjekter i 2009; sektor Administrasjon (84%), Kultur/underholdning og Reiseliv/turisme (50%). 48% av prosjektene i sektor Transport er relatert til IKT. For fullstendig oversikt over andel IKT-prosjekter, se vedlegg 9.1.2.

En stor del av prosjektene i sektor IKT dekker fagområder som eksempelvis Cloud Computing, søkemotor, virtualisering, ultralydkommunikasjon, sensorering og FRID, samt SaaS, databaser, trådløse nett og rammeverk. Videre ser vi temaer som IP, IP-telefoni, VoIP, GPS, GSM /GPRS, Bredbånd, digitalTV, 2D- og 3Dmodellering, embedded systemer, Service Oriented Architecture og systemintegrasjon, samt informasjonssikkerhet.

Det er også brede IT-applikasjoner i alle sektorer og bransjer, for eksempel Monitorering av hjertebevegelse i sektor helse, og 3D-simulering av samspill mellom energibruk og innemiljø i bygninger og Optimalisert strømningsmodellering i sektor Kraft/energi. IKT som et verktøy i utvikling av tjenester finnes det mange eksempler på. Et typisk prosjekt eksempel på det siste er "Kids in touch", som beskrives under.

Bipper Communication AS: Bipper – Kids in touch

Bipper Communication har som mål å tilby en innovativ løsning for å gjøre mobilhverdagen tryggere og bedre tilrettelagt for barn. Selskapet utvikler og kommersialiserer derfor en ny trygghetsløsning for mobiltelefoner brukt av barn i aldersgruppen 6 til 14 år. Løsningen er både operatør-, mobil- og geografiføytal og kan brukes sammen med den operatøren familien allerede er tilknyttet og med den mobilen man selv ønsker.

Gjennom en softwarebasert løsning integrert med en online administrasjonsportal(MyBipper.com), får foreldre mulighet til å kontrollere og følge opp barnas bruk av mobilen. Foreldre vil gjennom denne nettbaserte plattformen kunne definere hvem barna kan ha kontakt med, utstyre barnet med en trygghetsalarm, kontrollere kostnader og tidsbruk på mobilen, samt lokalisere hvor barnet befinner seg.



3.5.2 Bioteknologi

Bioteknologi defineres vanligvis som teknologier som bruker mikroorganismer, celler, eller deler av disse til å fremstille eller forbedre produkter. Bioteknologi finner sin anvendelse i hovedsak innenfor medisin, havbruk og landbruk, og i industriell produksjon.

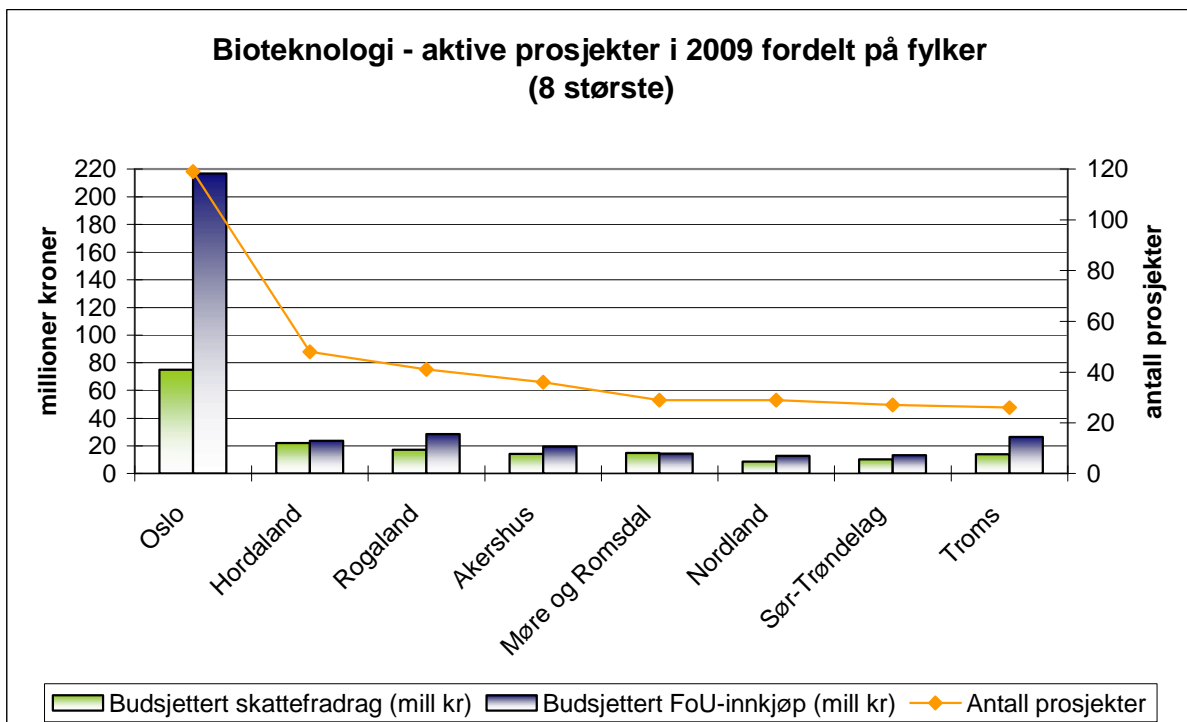
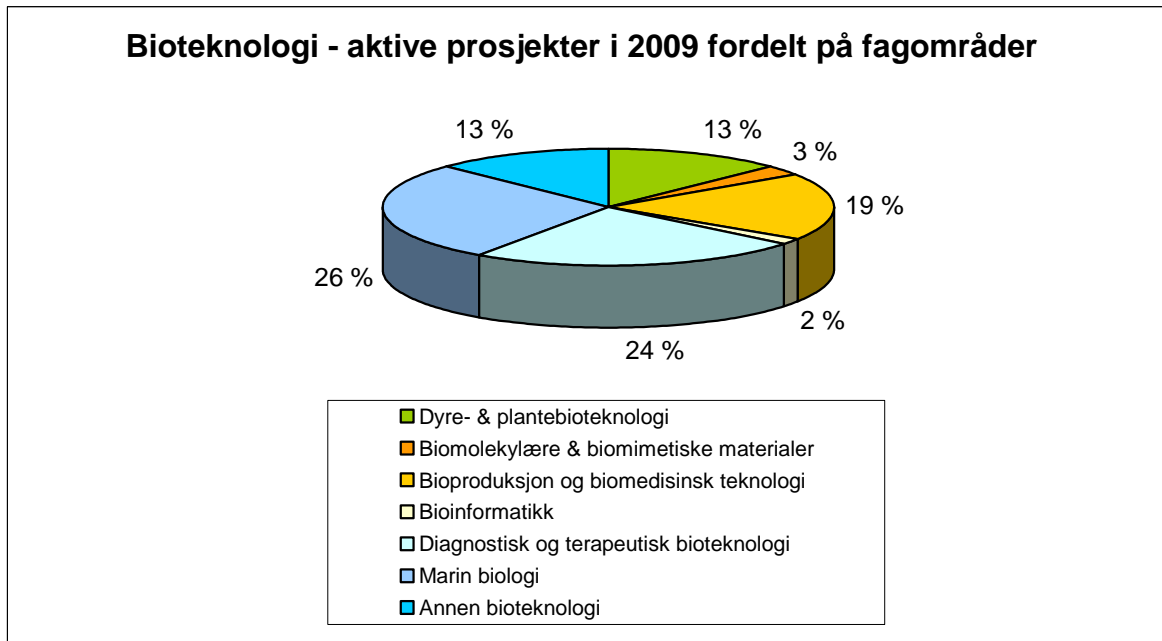
Basert på klassifisering av prosjekter gjort av SkatteFUNN-søkerne selv, var det 421 bioteknologiprosjekter i SkatteFUNN-porteføljen for 2009. Dette er en økning fra årene 2007-2008 (henholdsvis 377 og 383 prosjekter), og nesten på samme nivå som i 2006 (434 prosjekter). Bioteknologiprojektene befinner seg innenfor 10 av de 16 sektorer man opererer med i SkatteFUNN, men med hovedtyngde innenfor Marin/Sjømat (185 prosjekter; eller 44% av bioteknologiprojektene) og Helse (182 prosjekter; 43%). Det er også interessant å observere at samtlige fylker er representert med bioteknologiprosjekter i SkatteFUNN.

Det totale kostnadsbudsjettet for bioteknologi prosjektene er på ca 1 450 millioner kroner (opp fra 1 200 millioner kroner i 2008), herav innkjøpt FoU-tjenester på 370 millioner kroner, og med et budsjettrett skattefradrag på 202 millioner kroner. Veksten i antall prosjekter og i kostnadsramme skyldes i hovedsak en økning i antall bioteknologiprosjekter i sektor Helse, primært innenfor legemiddelutvikling.

Prosjektene fordeler seg på ulike teknologiområder, hvorav Marin biologi (27%), Diagnostisk og terapeutisk bioteknologi (24%) og Bioproduksjon og Biomedisinsk teknologi (19%) er de største områdene. De mest kostnadskrevene prosjektene finner man innenfor Diagnostisk og terapeutisk bioteknologi; dette er ikke uventet da man her finner regulatorisk krav om kostbar klinisk uttesting på mennesker.

Innenfor Marin biologi finner man de fleste prosjektene i Rogaland (19 prosjekter), Hordaland (17 prosjekter), og Nordland (15 prosjekter). Mange av disse prosjektene er knyttet til akvakultur og veterinærmedisin. De fleste prosjektene i Diagnostisk og terapeutisk bioteknologi er lokalisert til Oslo, og prosjektene er omtrent likelig fordelt mellom diagnose og terapi. Prosjektene innenfor Bioproduksjon og Biomedisinsk teknologi omfatter bioprospektering, vaksiner til dyr og mennesker, medisinske hjelpemidler med mer, og har stor geografisk spredning. Det kan være diffuse grenser mellom de ulike problemstillingene

innenfor bioteknologi, men man kan si at den samlede bioteknologiporteføljen er bred, og finner sin anvendelse i en rekke ulike industrier og tematiske områder.



DiaGenic ASA:

Blodbaserte genaktivitetsmønstre for lett hukommelsessvikt

Tidlig og korrekt diagnose gir muligheter for mer effektiv behandling av pasienter, i tillegg til at det er avgjørende for at den farmasøytiske industrien skal kunne utvikle nye og mer effektive medisiner.



Biotechnologiselskapet DiaGenic ASA utvikler diagnostiske tester basert på gens aktivitet i blod. Slike tester kan avsløre sykdomstilstander på et svært tidlig stadium.

Denne metoden for diagnostisering vil kunne oppdage Alzheimers sykdom i et tidlig stadium blant personer med en lett hukommelsessvikt ved at et utvalgt sett av gener viser et forandret aktivitetsmønster.

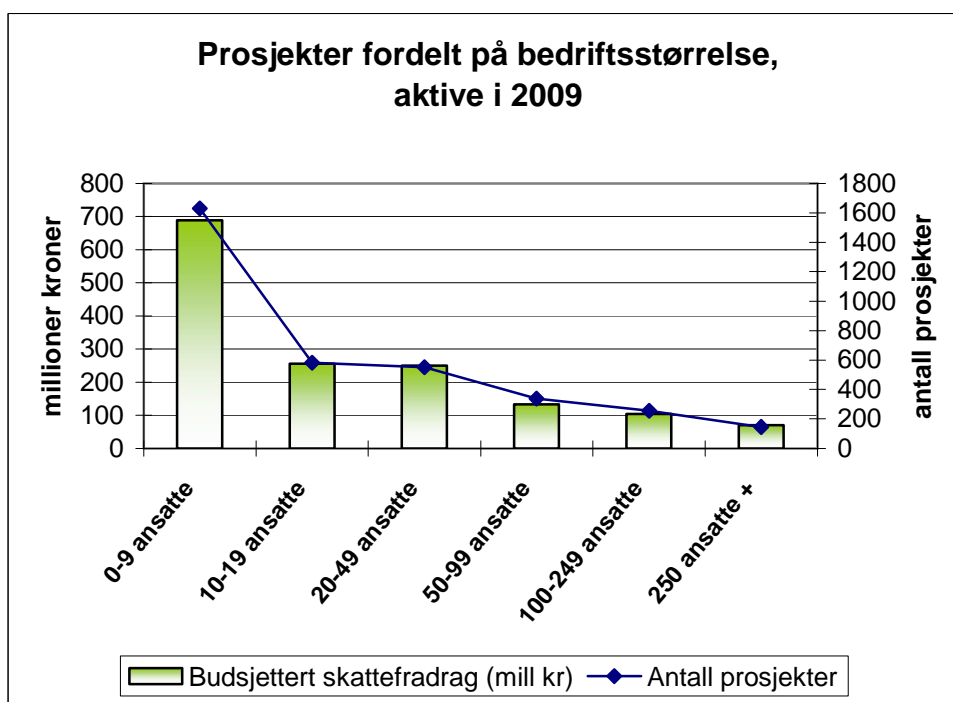
DiaGenic ASA har også utviklet en genbasert diagnostiseringsmetode for brystkreft og er i gang med å utvikle en tilsvarende metode for Parkinsons sykdom.

Foto: Øyvind Heia

3.6 Bedriftsstørrelse og form

3.6.1 Prosjektfordeling på bedriftsstørrelse

SkatteFUNN treffer primært de små og mellomstore bedriftene, men også de store bedriftene deltar i ordningen. Det er i 2009-porteføljen 1 630 aktive prosjekter fra mikrobedrifter (færre enn 10 ansatte) og 147 prosjekter fra de store bedriftene (flere enn 250 ansatte). Total portefølje er på 3 560 aktive prosjekter.



Prosjektene hos mikrobedriftene (<10 ansatte) har gjennomsnittlig budsjetterte kostnader på ca. 2,6 millioner kroner for 2009, mens de store bedriftene (>250 ansatte) har gjennomsnittlige prosjektkostnader på 3,9 millioner kroner. Tilsvarende tall for 2008 var henholdsvis 2,4 millioner og 3,7 millioner kroner.

Det er i 2009 godkjent 716 nye prosjekter (45% av totalt antall nye) fra mikrobedrifter, ned fra 728 nye i 2008. De store bedriftene fikk 78 nye godkjente prosjekter (opp fra 60 i 2008). De 78 prosjektene utgjør 5% av totalt nye godkjente i 2009.

3.6.2 Organisasjonsform

I 2009-porteføljen er det 2 661 unike bedrifter som til sammen har 3 560 aktive prosjekter. Av bedriftene utgjør AS hoveddelen av prosjektene (94%), og resten utgjøres av ASA, BA, DA og Enkeltpersonforetak (ENK). 30 bedrifter er ENK, som utgjør 1,2% av porteføljen.

3.6.3 Foretak med kvinnelig daglig leder / prosjektleder

Regjeringen la i 2008 frem en handlingsplan for mer entreprenørskap blant kvinner. Målet er at kvinner skal utgjøre minst 40% av nye entreprenører innen 2013. 3 av 10 som startet nye bedrifter i 2008 var kvinner (Entreprenørskap i Norge 2008 – Global Entrepreneurship Monitor). Forskningsrådet er bedt om å bidra, blant annet ved å arbeide for en vesentlig økning av, - samt sette måltall for kvinneandelen i de næringsrettede programmene. Sentralt står også det nye forskningsprogrammet *Mer entreprenørskap. Policydokumentet for likestilling og kjønnsperspektiver i forskning*, som Forskningsrådet vedtok i 2006, støtter også opp under et sterkere fokus på kjønnsdimensjonen i programmene.

Det er i liten grad lagt vekt på kjønnsperspektivet i SkatteFUNN, og man har ikke hatt spesielle tiltak rettet mot kvinner. Men siden 2003 har kjønn på bedriftsleder og prosjektleder vært et ”avkrysningsfelt” i søknaden. Dette gjør at vi har et godt grunnlag for kjønnsbasert statistikk.

Kjønnsfordelingen blant daglige ledere i bedrifter med støtte fra SkatteFUNN er svært skjev. Andelen kvinnelige daglige ledere i aktive SkatteFUNN-prosjekter i 2009 var 6%, som er en økning fra foregående år (andelen kvinnelig daglige ledere har ligget på 4,5-5% i 2003-2008). Andelen kvinnelige prosjektledere ligger i 2009 på 8,3%, som er en økning i forhold til foregående år (6% i 2008, 7% i 2007).

Andelen kvinnelige daglige ledere i SkatteFUNN-bedrifter har en klar sektorfordeling. Høyeste andel finner vi i sektorene Annet, Kultur/Underholdning, og Helse med henholdsvis 18%, 16% og 12%. Andelen er svært lav i sektor Metall (2%), Petroleum/Olje og gass (3%) og Maritim (4%). Denne skjevheten har vært tydelig i alle år siden 2003.

Sorterer vi på fylkesnivå, finner vi høyest kvinneandel i SkatteFUNN-bedrifter i Telemark (13%) og Hedmark (12%). Vestfold skiller seg ut også i 2009 med ekstremt lav kvinneandel på 0,5%, (uforandret fra 2008) og man merker seg også at ingen av bedriftene i Finnmark med SkatteFUNN-prosjekter (28 stk) har kvinnelig daglig leder. Se fullstendig sektor- og fylkesfordeling i Vedlegg 9.2.

Det må tas høyde for at kvinner er underrepresentert blant bedriftsledere i Norge (20% i 2009, (Perducos næringslivsundersøkelser, NNU 2009). Likevel er det et markant gap ned til

andelen SkatteFUNN-bedrifter med kvinnelig daglig leder (6% i 2009). SkatteFUNN-sekretariatet ønsker å øke andelen prosjekter fra kvinnelige bedriftsledere og prosjektledere. Dette vil kreve en målrettet innsats og oppsøkende virksomhet overfor de bedrifter hvor det presumptivt er en større andel av kvinnelige ledere, for eksempel innen sektor Kultur/Underholdning, Reiseliv og tjenesteytende næringer. Målsettingen er å gjøre SkatteFUNN bedre kjent overfor disse bransjene/sektorene som normalt er lite FoU-intensive, og som i sjeldnere grad søker offentlig støtte til innovasjon.

Forskningsrådet har oppfordret SIVA til systematisk å orientere om SkatteFUNN-ordningen overfor bedrifter koblet til kvinnesatsingen Kvinnovasjon. SkatteFUNN-ordningen inngikk i diskusjoner på konferansen "Innovasjon uten kvinner?" som Innovasjon Norge, SIVA og Forskningsrådet arrangerte i mai. Målgruppen var de som arbeider i departementer og virkemiddelapparat med å øke kvinneandelen innen entreprenørskap og forskning.

3.7 FoU-institusjonene

SkatteFUNN-ordningen motiverer bedriftene til å inngå FoU-samarbeid med eksterne forskningsmiljøer gjennom bestemmelsen om differensierte fradragstak for SkatteFUNN-prosjekter. Taket er dobbelt så høyt for bedrifter som samarbeider med godkjente FoU-institusjoner.

Fra og med regnskapsåret 2009 er fradragstakene fastsatt til 5,5 millioner kroner for FoU-arbeid utført av bedriften selv og/eller i samarbeid med ikke-godkjent FoU-miljø, og 11 millioner kroner dersom bedriften kjøper tjenester fra godkjente FoU-institusjoner. Satsene var tidligere henholdsvis 4 og 8 millioner kroner.

Det ble godkjent 29 nye FoU-institusjoner i 2009, hvorav 21 var utenlandske. Av de utenlandske kommer flest fra Storbritannia (7), USA (3), Nederland (2) og Spania (2). De resterende fordeler seg på syv europeiske land.

Nesten halvparten av de nye godkjente institusjonene er innen området helse/medisin/bioteknologi. Dernest følger områdene mat/sjømat/næringsmidler og kraft/energi/miljø.

Av de totalt 3 560 aktive SkatteFUNN-prosjektene i 2009-porteføljen er det planlagt og budsjettet med FoU-samarbeid i 1 284 prosjekter (ca. 1 290 i 2008).

Totalt budsjettet FoU-innkjøp i 2009 er på ca. 953 millioner kroner (ca. 817 millioner i 2008). Erfaringsvis vet vi at dette er langt over det som blir realisert og innrapportert, både til Skatteetaten (via RF-1053) og til Forskningsrådet.

De sektorene som har hyppigst samarbeid med FoU-institusjoner (prosentvis andel av antall prosjekter), er Marin/Sjømat og Skog/Tre (51% av prosjektene), Jordbruk/Mat (48%) og Helse og Reiseliv/Turisme (begge 42%). Sektorer med lite samarbeid med FoU-institusjoner er Administrasjon (7%) og IKT (10%).

Budsjettet FoU-innkjøp for de **nye godkjente prosjektene** i 2009 er på ca. 443 millioner kroner (299 millioner i 2008).

3.7.1 FoU-institutter

FoU-instituttene utgjør en viktig samarbeidspartner for norske bedrifter, og SINTEF-gruppen er i år igjen det mest aktuelle og hyppigst brukte instituttet – med 257 prosjekter i 2009 (ned fra 361 i 2008) til en budsjettert verdi av 173,2 millioner kroner.

SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med FOU-institutter i 2009	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FOU-tjenester (mill kr)
SINTEF	257	173,2
Institutt for energiteknikk	35	47,4
Teknologisk institutt	26	4,5
RF-Rogalandforskning	5	5,1
Norsk Marinteknisk Forskningsinstitutt	13	12,7
Matforsk	21	5,1
Christian Michelsen Research	19	13,4
Norges byggforskningsinstitutt	1	0,3
Institutt for Akvakulturforskning Akershus	5	3,3
Havforskningsinstituttet	23	5,7

3.7.2 Universitetene

Enkelte universiteter har mye samarbeid med næringslivet. I likhet med 2008 er NTNU på topp også i 2009 med hensyn til prosjektdeltagelse (85 prosjekter i 2009 mot 125 prosjekter i 2008).

SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med universiteter i 2009	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill kr)
NTNU	85	31,1
Universitetet i Oslo	68	15,9
Universitetet i Bergen	25	12,3
Universitetet i Tromsø	15	14,7
Universitetet i Stavanger	9	1,6
Universitet for miljø og biovitenskap	15	6,1

3.7.3 Høgskolene

Sammenliknet med andre FoU-institutter ligger høgskolene langt etter med hensyn til samarbeid med næringslivet i SkatteFUNN-prosjekter. I 2009 var Høgskolen i Bodø mest benyttet (18 prosjekter), etterfulgt av Norges Veterinærhøgskole (14 prosjekter) og Høgskolen i Vestfold (12 prosjekter).

SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med høgskoler i 2009	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FOU-tjenester (mill kr)
Norges Veterinærhøgskole	14	9,1
Høgskolen i Agder	9	1,1
Høgskolen i Akershus	5	5,1
Høgskolen i Bergen	1	0,1
Høgskolen i Bodø	18	4,1
Høgskolen i Buskerud	3	0,4
Høgskolen i Gjøvik	7	1,2
Høgskolen i Hedmark	1	0,4
Høgskolen i Lillehammer	1	0,03
Høgskolen i Molde	2	1,2
Høgskolen i Narvik	5	0,4
Høgskolen i Sør-Trøndelag	1	0,05
Høgskolen i Oslo	1	0,2
Høgskolen i Telemark	2	0,1
Høgskolen i Vestfold	12	4,8
Høgskolen i Østfold	5	1,1
Høgskolen i Ålesund	7	2,2
Høgskolen Stord / Haugesund	2	0,1

3.8 Forskning eller utvikling

For SkatteFUNN gjelder et direktiv om å kategorisere prosjektene enten som *industriell forskning* (F) eller *prekompetitiv utvikling* (U). Dette gjøres etter internasjonale definisjoner (ESA regler, kap.14.2.1)¹.

Forskning eller prekompetitiv utvikling - utdrag av ESAs regler, kap. 14.2.1

- ¹ Med *industriell forskning* menes planmessig forskning eller kritiske undersøkelser som har til formål å vinne ny kunnskap, med sikte på å utnytte denne kunnskap til utvikling av nye produkter, produksjonsprosesser eller tjenester, eller til en vesentlig forbedring av eksisterende produkter, produksjonsprosesser eller tjenester.

Av de nye godkjente prosjektene i 2009, utgjorde Forskningsprosjektene 19%. Det er en økning i forhold til de nye i 2008 (14%).

Av alle aktive prosjekter i 2009, utgjorde Forskningsprosjektene 18,5% (mot 16% i 2008).

Grenseoppgangen mellom F og U er ofte svært vanskelig. Regelen er at dersom ikke **hovedparten av prosjektet** er å betrakte som Forskning (ny kunnskap), vil prosjektet få Prekompetitiv Utviklingsprosjekt som betegnelse. Prosjekter som betegnes som Utviklingsprosjekter har en lavere maksimal offentlig støttegrad enn prosjekter med betegnelsen Forskningsprosjekter.

Av de 1 596 nye godkjente prosjektene i 2009 ble 309 (19%) kategorisert som Forskningsprosjekter, og de resterende som Utviklingsprosjekter. Av de totalt 3 560 aktive prosjektene i 2009 var 18,5% kategorisert som Forskning. Tall for 2008 var henholdsvis 14% og 16%.

Gjennomsnittsvolumet for samtlige prosjekter i 2009 var 2,6 millioner kroner, mot 2,35 millioner i 2008. Den prosentvise økningen er størst i Utviklingsprosjektene, ca. 12%. (Gjennomsnittsvolum 2,37 millioner kroner i 2009 mot 2,1 millioner i 2008).

Forskningsprosjektene hadde ca. 10% økning. (Gjennomsnittsvolum 3,59 millioner kroner i 2009 mot 3,27 millioner i 2008).

Den samlede kostnadsramme for Forskningsprosjektene er ca. 2,34 milliarder kroner (25,5%), og ca. 6,9 milliarder kroner for Utviklingsprosjektene (74,5%). Forskningsprosjektene har 1,22 millioner kroner høyere gjennomsnittsverdi enn Utviklingsprosjektene i 2009 (henholdsvis 3,59 millioner kroner mot 2,37 millioner).

Sammenligner vi 2009 med 2002, ser vi at gjennomsnittsverdien av Forskningsprosjektene har økt fra 2,2 millioner kroner i 2002 til 3,59 millioner i 2009. Dette tyder på at de nyere prosjektene er mer kunnskapskrevende og derfor mer kostbare.

3.9 Internasjonalt samarbeid

I SkatteFUNN-porteføljen for 2009 er det 178 prosjekter hvor det er krysset av for EU-finansiering. Størst andel prosjekter med EU-støtte finner vi innen IKT (33 prosjekter), Helse (32) og Marin/Sjømat (26).

I 2009 ble 9 nye EUREKA-prosjekter med norsk deltakelse etablert. Hovedtyngden av disse har finansiering også gjennom SkatteFUNN. I tillegg kommer 13 EUREKA-prosjekter med godkjenning fra 2007/2008, der de aller fleste norske deltakerne også mottar SkatteFUNN-støtte. Blant norske bedrifter som deltar i Eurostars-programmet, gjenfinnes ca. 2/3 i SkatteFUNNs portefølje.



-
- Med *utvikling før konkurransetadiet* menes en virksomhet der resultatene fra industriell forskning omsettes i en plan, et prosjekt eller et utkast til nye, endrede eller forbedrede produkter, produksjonsprosesser eller tjenester, enten de er beregnet på salg eller på bruk, herunder utvikling av en første prototyp som ikke kan utnyttes kommersielt.

4 Likningsoppgjøret for 2008-prosjektene

Bedrifter med aktive prosjekter i 2008, og som har levert selvangivelse, har til sammen fått i overkant av én milliard kroner i skattefradrag for 2008.

Hos Forskningsrådet var det registrert 2 698 bedrifter med SkatteFUNN-godkjenning i 2008, og disse var oppført med totalt 3 527 aktive prosjekter. Samlet budsjettert prosjektkostnad for prosjektene var 8,3 milliarder kroner, og budsjettert skattefradrag var 1,386 milliarder kroner.

Opplysninger fra Finansdepartementet viser at det for 2008 ble rapportert inn prosjektkostnader på 6,3 milliarder kroner, mens det faktiske skattefradraget ble 1,004 milliarder kroner.

5 Administrasjon av SkatteFUNN-ordningen

SkatteFUNN-ordningen administreres av Norges forskningsråd, i samarbeid med Innovasjon Norges lokalkontorer i alle fylker, og med Skatteetaten.

Innovasjon Norges rolle er å kvalitetssikre at søknaden inneholder alle opplysninger før den sendes til Forskningsrådet. Forskningsrådet vedtar om prosjektet er et FoU-prosjekt, slik det defineres i lov og forskrift for SkatteFUNN. Skattemyndighetene tar stilling til om lovens øvrige vilkår for fradrag er oppfylt.

5.1 Sekretariatet

SkatteFUNN er en selvstendig enhet i Forskningsrådets Divisjon for innovasjon, i Avdeling for SkatteFUNN og Mer Entreprenørskap.

SkatteFUNN-sekretariatet besto i 2009 av 13 ansatte med til sammen 11,8 årsverk; 11 rådgivere og 2 konsulenter.

5.2 Administrasjonskostnader

Midler til drift og administrasjon av SkatteFUNN-ordningen bevilges fra Nærings- og handelsdepartementet, og var for 2009 på 14 millioner kroner. Norges forskningsråds utgifter til administrasjon av ordningen var på 12,4 millioner kroner (mot budsjettert 14 millioner). Lønnsutgiftene utgjorde hovedtyngden av dette, med 10,6 millioner kroner.

På grunn av utforutsette problemer i forbindelse med innføring av ny IT-løsning ble det benyttet uforholdsmessig mye saksbehandlerkapasitet til problemløsning internt og i forhold til våre kunder i 2009. Dette hadde den effekt at en del planlagt kommunikasjons- og kunnskapsarbeid ble utsatt til 2010. Det var også tatt høyde for at nedbetalingen av den nye IT-løsningen skulle starte i 2009, men dette ble utsatt til 2010. Dette er medvirkende årsaker til at utgiftene har vært noe lavere enn budsjettert i 2009.

Innovasjon Norge brukte 5,2 millioner kroner til administrering og drift av SkatteFUNN i 2009. Dette er en reduksjon i forhold til tidligere år, og må sees i sammenheng med at 2009 ble et svært spesielt år med tanke på finanskrisen og de økte oppdragene i den forbindelse.

5.3 Samarbeidet med Innovasjon Norge

Samarbeidet mellom SkatteFUNN-sekretariatet og Innovasjon Norge (IN) er basert på en avtale om at IN bidrar med søknadsbehandling, generell markedsføring og informasjon om SkatteFUNN-ordningen til bedrifter eller enkeltpersoner som søker støtte til gjennomføring av sine prosjekter.

I hvert fylke er det personer i Innovasjon Norge med ansvar for å følge opp SkatteFUNN-prosjekter. Vedkommende skal sørge for at saksbehandlingen i eget fylke skjer fortløpende og at arbeidet følger de retningslinjer som gjelder for SkatteFUNN. Kvalitetssikring og likebehandling av prosjekter, i hele landet og innenfor alle bransjer, står sentralt i arbeidet. I 2009 var ca.130 personer fra Innovasjon Norge involvert i arbeidet med SkatteFUNN.

Innovasjon Norge gjør en viktig jobb for å gjøre SkatteFUNN-ordningen kjent i næringslivet, blant annet gjennom informasjonsmøter, bedriftsbesøk og dialog med bedriftene.

5.4 Samarbeidet med Skatteetaten

SkatteFUNN-ordningen er en del av skattesystemet, og det er derfor skattemyndighetene som tar stilling til om lovens øvrige vilkår for fradrag er oppfylt.

Skatteetaten og SkatteFUNN-sekretariatet har hatt god dialog rundt praktisk tolkning av regelverk for SkatteFUNN-ordningen. I 2009 har det vært jobbet spesielt med tydeligere beskrivelser av Lignings-ABC'ens føringer, blant annet i veiledning for søknadsskjema til SkatteFUNN.

Skatteetaten får hvert år elektronisk kopi av nye godkjenningsbrev, brev om forlenget prosjektperiode, samt andre brev av betydning for rett til skattefradrag.

5.5 Ulønnet egeninnsats

Med ulønnet arbeidsinnsats menes arbeidsinnsats som det ikke er utbetalt vederlag (lønn eller annen kompensasjon) for. Ulønnet arbeidsinnsats omfattes ikke av dagens SkatteFUNN-regler, men som en følge av Stortingets vedtak er det nå utbetalt tilskudd for ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN-prosjekter for perioden 2002 - 2005.

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2005 vedtok Stortinget å innføre en tilskuddsordning for ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN. I revidert budsjett for 2005 foreslo Regjeringen en kompensasjonsordning for ulønnet arbeidsinnsats i perioden 2002 – 2004 og en tilskuddsordning for 2005 og videre. Tilskuddsordningen ble notifisert til ESA i oktober 2005.

Konkurransetilsynet administrerte Kompensasjonsordningen for ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN-prosjekter i 2002 – 2004. Under denne ordningen ble det utbetalt til sammen ca. 31 millioner kroner til ca. 300 prosjekter.

Nærings- og handelsdepartementet besluttet høsten 2007 at Forskningsrådet v/SkatteFUNN skulle utbetale tilskudd også til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN-prosjekter i 2005. Forskningsrådet ga tilskudd på ca. 27 millioner kroner til ca. 280 prosjekter.

Både for kompensasjonsordningen og tilskuddsordningen ble støtten utbetalt som bagatellmessig støtte i henhold til EØS-reglene for statsstøtte. For begge ordningene ble det benyttet en timesats på 500 kroner ved beregning av den ulønnede arbeidsinnsatsen. Tilskuddsordningen hadde et maksimalt støttebeløp på 400 000 kroner.

ESA godkjente notifikasjonen av ordningen for tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats 17. mars 2008. Regjeringen har imidlertid ikke ønsket å iverksette ordningen, og det ble ikke foreslått å bevilge midler til ordningen i Statsbudsjettet for 2009.

5.6 SkatteFUNNs klageutvalg

Alle forhold vedrørende vedtak fattet av SkatteFUNN-sekretariatet kan påklages til et særskilt klageutvalg. Utvalget er oppnevnt av Forskningsrådet, og består av personer som ikke er ansatt i Forskningsrådet.

Klageutvalget utøver sin oppgave i henhold til forskriftene for ordningen og i henhold til forvaltningsloven. Det innebærer at klageutvalget fatter Forskningsrådets endelige vedtak i SkatteFUNNs klagesaker. Sekretærfunksjonen for klageutvalget er tillagt SkatteFUNN-sekretariatet.

Klageutvalget bestod i 2009 av følgende personer:

- Olav Kolstad, professor i privatrett, Universitetet i Oslo
- Eva Karal, Partner i Prima Ocean
- Amela Karahasanovic, forsker, SINTEF
- Inge Johansen, professor emeritus

Klageutvalget har avholdt 4 møter i 2009. De to første gjaldt klagesaker hovedsakelig knyttet til søknader innsendt sent i 2008.

Forskningsrådet mottok 79 klager på vedtak gjort for søknader fra 2009. 22 av disse klagen fikk medhold administrativt av SkatteFUNN-sekretariatet, mens de resterende 57 ble behandlet av klageutvalget. 48 av disse ble avslått og 9 fikk medhold.

Av de 79 klagen fikk altså totalt 31 medhold, som betyr at 39% av klagen fikk medhold. Det er tilsvarende som i 2008.

Klageutvalget behandlet og avslø også en klage fra en bedrift der søknaden om godkjenning som FoU-institusjon i SkatteFUNN var blitt avslått.

De fleste avslagen er begrunnet med at prosjektene ikke har tilstrekkelig FoU-innhold. Klager som får medhold inneholder tilleggsinformasjon om prosjektene utover informasjonen i den opprinnelige søknaden.

5.7 SkatteFUNNs IT-applikasjon

SkatteFUNN opererer kun med elektronisk søknads- og saksbehandlingssystem.

SkatteFUNN-applikasjonen er en webapplikasjon som er tilgjengelig over internett, og den gjøres tilgjengelig i søkers nettleser ved at søker går inn på lenken www.skattefunn.no. All kommunikasjon mellom prosjekteier (søker), Innovasjon Norge (IN) og SkatteFUNN-sekretariatet i Norges Forskningsråd (NFR), skjer gjennom SkatteFUNN-applikasjonen, og tilgangen er begrenset med brukernavn og passord.

Av sikkerhetsmessige årsaker, og for å hindre at viktig informasjon kommer på avveie, er kommunikasjonen mellom søkere og servere kryptert.

Glemt brukernavn-funksjonen er beskyttet ved bruk av Text Captcha som er noe tilpasset blinde og svaksynte, og en ekstra sikkerhet ment for å skille mellom mennesker og eventuelle automatiserte "spamgeneratorer"

Tjenesten driftes fra en sentralt plassert server, lagres på en lokal database, og for økt sikkerhet mot eventuelle tap av data – så "speiles" alle data hver kveld over til en annen og eksternt plassert database.

Alle foreslåtte endringer testes og godkjennes i Forskningsrådets eget driftsmiljø før de settes i produksjon.

SkatteFUNN-applikasjonen har siden etableringen i 2002 og frem til 16. juni 2009 vært driftet av Intrapoint AS i Trondheim, men ble 17. juni 2009 integrert som en del av Forskningsrådets elektroniske søknadsbehandlingssystem (eSak), og fra samme dag driftsmessig likestilt med Forskningsrådets øvrige programmer.

Forskningsrådet har avtale med eksternt driftssenter som har døgnkontinuerlig bemanning 24/7.

Oppgradering av IT-applikasjonen

Den største endringen i 2009 var overgangen fra eksternt driftsplattform til å bli integrert i Forskningsrådets elektroniske søknadsbehandlingssystem.

Web-applikasjonen ligger nå som en programside i Norges forskningsråd med innlogging via brukernavn og passord, og all nødvendig prosjektinformasjon gjøres tilgjengelig for søkere under Mitt nettsted.

Mitt nettsted

På disse sidene finner du: *

- **eSøknad** - oversikt over opprettede og innsendte søknader
- **Søknader** - søknader under behandling
- **Prosjektinfo/Rapporter** - rapportering på prosjekt
- **Ekspertoppdrag** - fageksperts søknader til vurdering
- **Nyhetsbrev** - opprette og endre abonnement på nyhetsstoff
- **Min profil** - oppdatere dine personopplysninger

* Menyvalg varierer med hvilken rolle du har.

eSøknad - informasjon

Satser

Informasjon om satser finner du i veiledningen under "Budsjett" i eSøknad. Den samme oversikten finner du også under Søknader og rapportering > Søknadsinformasjon > [Satser](#)

Kopiere søknad

Innhold kan kopieres fra én søknad til en annen. Oppdatert med informasjon om begrensninger (29.05.06). [Les mer](#)

Nettlesere - kompatibilitet

eSøknad [støtter følgende nettlesere](#) (pc/mac)

Annen informasjon relatert til 2009:

- Kravet til oppetid på 99,7% har vært overholdt i 2009.
- Det har blitt utført noen mindre endringer og justeringer i konverteringsdatabasen (SQL databasen) i forbindelse med uthenting av data til årsmelding for 2009. Dette har gitt oss ytterligere mulighet for å kunne levere "spesialsydd" rapporter.
- Informasjon fra SkatteFUNN-databasen er gjort tilgjengelig i Forskningsrådets datavarehus. Det gjenstår imidlertid en del arbeid relatert til kvalitetssikring/"vasking" av data før vi kan gjøre denne tjenesten allment tilgjengelig.
- Innført mindre endringer i søknadsskjemaet i forhold til 2008-skjemaet.
- Innført forbedret/mer informativt "dashboard" for saksbehandler i Innovasjon Norge og Forskningsrådet slik at vi kan hente ut relevant prosjekt- og bedriftsinformasjon på en raskere og mer effektiv måte, sammenlignet med tidligere applikasjon.

5.8 Samarbeidet med Forskningsrådets regionale representanter

Forskningsrådets 13 regionale representanter fungerer som Forskningsrådets "forlengede arm" ut i regionene. De regionale representantene har tre hovedoppgaver:

- Bedre kundeservice regionalt
- Øke regional forståelse for FoU
- Vektlegge regionale FoU-utfordringer inn i Forskningsrådets prosesser.

SkatteFUNN skal stimulere næringslivet til å forske mer. De regionale representantenes nære dialog med bedrifter er en viktig kommunikasjonskanal for å gjøre SkatteFUNN kjent i næringslivet over hele landet. Nær dialog med brukere av SkatteFUNN, og med potensielle brukere av ordningen, gir viktig innsikt for å sikre at SkatteFUNN-ordningen fungerer på bedriftenes premisser.

Forskningsrådets regionale representanter har i 2009 også bidratt med faglig vurdering og bistand inn i SkatteFUNN-administrasjonen.

6 Rettssaker i forbindelse med SkatteFUNN

I henhold til forskriftens §16-40-9 er det Ligningsmyndighetene som avgjør om vilkårene i skatteloven §16-40 med forskrift er oppfylt med unntak av selve prosjektgodkjenningen. Klage over Ligningsmyndighetenes avgjørelser følger reglene i ligningsloven. FoU-kostnadene som inngår i grunnlaget for skattefradraget må være direkte tilknyttet godkjent prosjekt, og være fradragsberettiget i henhold til skatteloven kapittel 6. Det skal føres eget regnskap for prosjektet. I tillegg skal bedriften rapportere fremdrift og oppnådde resultater i forhold til det godkjente prosjektet til Forskningsrådet.

Det kan oppstå tvil om hvilke kostnader som hører til prosjektet og hvilke kostnader som tilhører daglig drift. Det forekommer også at Ligningsmyndighetene ikke finner den framlagte dokumentasjonen tilfredsstillende.

Dersom Ligningsmyndighetene ikke godtar skatteyters opplysninger i RF-1053-skjemaet, kan saken klages inn for Skattekontoret. Skattekontorets vedtak kan eventuelt klages inn for Skatteklagenemnda. Skatteyter kan også bringe Skatteklagenemndas vedtak inn for domstolene.

I en sak der saksøker tapte i Tingretten i 2008, og fikk medhold i Lagmannsretten i 2009, er det senere blitt inngått forlik med Finansdepartementet.

Det ble i 2009 også inngått forlik i en sak mellom tre saksøkere og Finansdepartementet.

I begge disse sakene hevder saksøker at SND (nå Innovasjon Norge) i 2002 kom med feilaktig informasjon om at ulønnet arbeidsinnsats var omfattet av ordningen.

7 Kommunikasjon

7.1 SkatteFUNN i mediebildet

310 medieoppslag hvor ordet ”SkatteFUNN” forekom, ble registrert i 2009 via Forskningsrådets søketjeneste. Søket omfattet papir- og elektroniske medier. Antall elektroniske oppslag var noe høyere enn antall papirbaserte oppslag (henholdsvis 163 og 147).

Ca. 90 ulike mediekilder stod bak de 310 publiseringene – fra Finnmarken i Øst-Finnmark til Farsunds Avis i Vest-Agder. Ca. 20 av mediene var fagblader og –magasiner. De øvrige var

generelle nyhetsmedier med varierte geografiske nedslagsfelt - fra riksdekkende Aftenposten til Fjordenes Tidende som dekker fire kystkommuner i Sogn og Fjordane.

Svært mange av oppslagene hvor SkatteFUNN var nevnt, hadde økonomisk og forskningspolitisk relevans og var for en stor del publisert i tilknytning til Regjeringens krisepakke til næringslivet, valgkampen foran Stortingsvalget og Regjeringens fremlegging av statsbudsjett for 2010.



7.2 Arrangementer

SkatteFUNN-sekretariatet arrangerte – og deltok på – en rekke markedsførings- og kommunikasjonsaktiviteter i 2009. SkatteFUNN-ordningen er generelt godt kjent i næringslivet. Noen av møtene med bedriftene var derfor lagt opp slik at utvalgte bransjer eller sektorer fikk tilrettelagt informasjon og oppfølging ut fra egendefinerte behov.

Mars: SkatteFUNN arrangerte i samarbeid med Innovasjon Norge et seminar i Bergen for IKT-bransjen i regionen. Temaene var ”SkatteFUNN for IKT” og ”IKT-forskning i Europa”.

Mars: SkatteFUNN ble presentert i Tromsø.

April: SkatteFUNN ble presentert i Handels- og servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH).

Juni: Workshop om SkatteFUNN ble gjennomført i Forskningsparken med inviterte rådgivere fra SkatteFUNN. Mer enn 20 bedrifter deltok. Det ble tilbudt rådgivning til enkeltbedrifter i forlengelsen av workshopen.

August: SkatteFUNN ble presentert i NHO, i møte med andre nordiske land.

August: Senja Næringshage hadde SkatteFUNN-seminar med inviterte rådgivere fra SkatteFUNN.

August: SkatteFUNN hadde informasjonsstand utenfor NHO i forbindelse med gjennomføringen av ”Småtinget”.

September: SkatteFUNN møtte Innovasjon Norges fagnettverk i distriktene, med fokus på Reiseliv. Hensikten var å kommunisere at SkatteFUNN gjelder for alle sektorer, også reiselivsaktører.

September: SkatteFUNN gjennomførte et seminar i samarbeid med Innovasjon Norge på Campus Fosshaugane i Sogndal. Temaet var ”IKT og SkatteFUNN”. Ca. 30 bedrifter deltok.

Oktober: SkatteFUNN ble presentert på Entrepreneurship Week i Stavanger. Presentasjonen hadde fokus på samarbeid mellom næringsliv og forskningsmiljøer. 150 bedrifter fra europeiske land deltok.

Oktober: SkatteFUNN ble presentert for Legemiddelindustriforeningens medlemmer.

En rekke bedrifter innen feltene Helse og Bioteknologi fikk besøk av rådgiver for diskusjon av konkrete problemstillinger knyttet til SkatteFUNN.

SkatteFUNN var representert på Forskningstorget under Forskningsdagene.

Enkelte IKT-bedrifter som hadde fått avslag på sine søknader, fikk besøk av rådgivere fra SkatteFUNN.

* SkatteFUNN har vært markedsført av SkatteFUNNs egne (og andre) rådgivere som arbeider med andre næringsrettede virkemidler i Forskningsrådet.

* Administrerende direktør i Forskningsrådet presenterte SkatteFUNN på Byggedagene.

* Man går generelt ut fra at informasjon om SkatteFUNN er med som del av foredrag og presentasjoner som holdes av rådgivere i Forskningsrådets næringsrettede programmer.

* SkatteFUNN hadde en intern informasjonskampanje; "Visste du at?" i Forskningsrådet. Hensikten var å vise frem noen av de mange temaene som inngår i SkatteFUNNs portefølje.

7.3 Samarbeidet med Norsk designråd

Forskning og designmetodikk er to av flere veier til økt innovasjon for bedrifter. SkatteFUNN-sekretariatet har i flere år hatt et tett samarbeid med Norsk designråd, i den hensikt å forstå bedriftenes innovasjonsarbeid på en nyansert måte. I 2009 ble samarbeidet mellom Norsk designråd og Forskningsrådet formalisert gjennom Design Pilot (se lenger ned i teksten).

Norsk designråd fikk i 2008 en bevilgning på 10 millioner kroner til Designdrevet Innovasjonsprogram (DIP) fra Nærings- og handelsdepartementet. Norsk designråd er ansvarlig for DIP, som i 2009 besto av tre delprosjekter; Design Pilot, Design Diagnose og Design Effekt.

Design Pilot og SkatteFUNN-ordningen har en felles målsetting om å bidra til utvikling av nye produkter, tjenester og produksjonsmåter i norsk næringsliv. Der SkatteFUNN er bundet til lovens definisjoner av hva som er forskning og utvikling (FoU), og støtter prosjektet i en utklingsfase, konsentrerer Design Pilot sin økonomiske støtte til en systematisk og brukerdrevet tilnærming til idéfasen.

Forskningsrådet inngår i Programstyret for delprosjektet Design Pilot, sammen med Designrådet og Innovasjon Norge. Forskningsrådet inngår også i et team, sammen med Designrådet, for søknadvurdering av prosjekter til Design Pilot. Gjennom økonomiske midler til idéutarbeidelse skal helt nye produkter, løsninger og tjenester skapes.

Det er Forskningsrådet som administrerer utbetalinger til prosjekter som får støtte fra Design Pilot. Programmet ble lansert i 2009 og har tildelt midler til 18 prosjekter.

Samarbeidet mellom Forskningsrådet og Designrådet har så langt gitt større innsikt i næringslivets arbeid og utfordringer i innovasjonsprosessen i begge organisasjoner. Brukere av begge ordninger har også gitt tilbakemeldinger om at samarbeidet gir synergier i form av et mer sømløst virkemiddelapparat i praksis. Samarbeidet fortsetter også i 2010.

8 Bedrifter i SkatteFUNN

8.1 Nye og gamle bedrifter i 2009

491 nye bedrifter fikk godkjent SkatteFUNN-prosjekt i 2009 (484 i 2008). "Nye" bedrifter betyr her at de ikke tidligere har søkt SkatteFUNN. Flest av de nye er lokalisert i Oslo (101 bedrifter), Akershus (53) og Hordaland (46). Færrest "debutanter" kom fra Finnmark (4), Hedmark (6) og Aust-Agder og Sogn og Fjordane (begge 7).

Gjengangere:

Av 1 358 bedrifter som fikk nye godkjente prosjekter i 2009, hadde 867 av dem hatt ett eller flere SkatteFUNN-prosjekter tidligere. I 2008 var det 829 "gjengangere".

Flest tilbakevendende søkerbedrifter i 2009 tilhører sektorene IKT (191 bedrifter), Petroleum/Olje og gass (109) og Marin/Sjømat (94).

Fylkesvis fordeling av nye søkerbedrifter i 2008 og 2009:

Fylke	Antall nye bedrifter med godkjent SkatteFUNN-prosjekt i 2008 og 2009	
	Antall 2009	Antall 2008
Akershus	53	55
Aust-Agder	7	3
Buskerud	36	25
Finnmark	4	7
Hedmark	6	7
Hordaland	46	52
Møre og Romsdal	30	26
Nordland	22	23
Nord-Trøndelag	9	6
Oppland	10	14
Oslo	101	113
Rogaland	35	36
Sogn og Fjordane	7	5
Sør-Trøndelag	39	31

Telemark	11	14
Troms	17	20
Vest-Agder	16	11
Vestfold	29	22
Østfold	13	14
Sum alle fylker	491	484

9 Vedlegg

Tabellene er basert på innholdet fra databasen. Mindre avvik kan forekomme i forhold til tall i hoveddokumentet. Det kan også skje at summer i tabellene i vedlegget ikke går opp med tall i hoveddokumentet. Dette skyldes endringer på søknader i forbindelse med klager eller annen saksbehandling på nyåret.

9.1 Sektorfordeling – aktive prosjekter i 2009

Sektor	Antall prosjekter	Totalt budsjetterte kostnader (mill kr)	Totalt budsjetterte skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	85	253,9	40,1
Bygg og anlegg	163	333,1	60,6
Helse	299	1219,5	158,9
IKT	642	1786,5	314,8
Jordbruk / Mat	206	387,3	67,9
Kraft / Energi	242	687,3	102,8
Kultur / Underholdning	50	129,9	22,8
Marin / Sjømat	425	895,7	166,9
Maritim	277	647,7	113,4
Metall	136	388,7	53,1
Miljø	162	403,0	65,6
Petroleum / Olje og gass	384	1133,2	177,6
Reiseliv / Turisme	26	34,1	6,0
Skog / Tre	39	71,1	11,6
Transport	91	197,1	36,2
Annet	333	716,4	123,9
Sum alle sektorer:	3560	9284,4	1522,2

9.1.1 Sektor Petroleum – fylkesvis fordelt

Tabell A Fylkesvis fordeling av nye prosjekter i 2009, budsjettall i millioner norske kroner.

Fylke	Antall prosjekter	2009			2010			2011			2012		
		Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag	Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag	Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag	Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag
Rogaland	56	175,3	28,3	30,1	130,7	18,7	21,5	51,8	13,3	9,8	80,1	14,7	15,6
Sør-Trøndelag	23	108,9	17,1	14,4	76,6	4,9	12,0	37,8	1,8	5,9	8,8	0,6	1,8
Hordaland	21	63,4	5,8	10,4	56,2	6,9	9,2	47,4	5,2	6,1	15,9	0,5	3,1
Oslo	14	48,6	8,5	8,0	46,9	7,3	7,4	16,1	6,4	3,2	0,0	0,0	0,0
Akershus	17	46,6	11,8	7,7	46,1	11,7	8,3	26,9	10,6	5,0	50,0	0,0	5,5
Vest-Agder	14	33,5	3,2	6,1	31,8	3,0	5,9	25,5	0,2	4,6	10,6	0,1	1,9
Møre og Romsdal	13	24,4	5,3	4,2	10,3	0,1	1,9	5,2	0,1	0,9	0,0	0,0	0,0
Vestfold	11	23,8	2,0	3,9	19,8	0,1	2,3	3,1	0,0	0,6	1,7	0,0	0,3
Buskerud	11	17,1	1,7	2,3	17,5	0,7	1,5	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nordland	7	16,7	0,9	2,5	17,8	1,7	3,5	3,2	0,3	0,9	1,9	0,5	0,6
Østfold	2	11,9	0,0	2,0	11,8	0,0	2,2	14,6	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
Sogn og Fjordane	2	10,8	2,3	2,5	16,7	8,4	4,0	9,2	5,0	2,3	0,0	0,0	0,0
Telemark	4	6,2	0,0	1,2	5,8	0,0	1,1	2,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Troms	2	2,9	0,1	0,5	5,1	0,1	1,2	2,8	0,1	0,6	0,0	0,0	0,0
Oppland	2	2,0	0,8	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aust-Agder	1	0,8	0,2	0,2	1,5	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark	1	0,4	0,0	0,1	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	201	593,1	87,8	96,5	495,0	63,5	82,4	248,6	42,8	42,4	169,0	16,4	28,8

Tabell B Fylkesvis fordeling av aktive prosjekter i 2009, budsjettall i millioner norske kroner.

Fylke	Antall prosjekter	2009			2010			2011			2012		
		Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag	Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag	Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag	Totalkostnad	Innkjøpt FoU	Forventet skattefradrag
Rogaland	112	360,5	47,6	55,9	166,4	24,0	27,5	51,8	13,3	9,8	80,1	14,7	15,6
Sør-Trøndelag	42	177,5	32,6	22,4	85,6	5,9	13,0	39,3	1,8	5,9	10,2	0,6	1,8
Hordaland	45	126,2	9,1	21,5	57,8	6,9	9,5	47,4	5,2	6,1	15,9	0,5	3,1
Akershus	38	120,2	25,2	17,8	102,5	24,7	14,9	33,0	12,6	5,9	50,0	0,0	5,5
Oslo	29	94,2	13,2	16,1	60,1	9,4	10,0	17,4	7,3	3,4	0,0	0,0	0,0
Vest-Agder	27	58,8	3,8	10,6	46,3	3,6	8,7	25,5	0,2	4,6	10,6	0,1	1,9
Møre og Romsdal	18	43,8	5,4	7,1	10,3	0,1	1,9	5,2	0,1	0,9	0,0	0,0	0,0
Buskerud	20	38,1	2,8	6,2	17,5	0,7	1,5	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vestfold	17	31,2	3,0	5,3	21,1	0,1	2,5	3,1	0,0	0,6	1,7	0,0	0,3
Nordland	10	19,4	1,1	3,0	17,8	1,7	3,5	3,2	0,3	0,9	1,9	0,5	0,6
Østfold	4	17,2	0,0	3,1	11,8	0,0	2,2	14,6	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
Nord-Trøndelag	5	13,8	0,0	1,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sogn og Fjordane	2	10,8	2,3	2,5	16,7	8,4	4,0	9,2	5,0	2,3	0,0	0,0	0,0
Telemark	5	8,3	0,0	1,6	5,8	0,0	1,1	2,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Troms	4	7,0	0,2	1,4	5,1	0,1	1,2	2,8	0,1	0,6	0,0	0,0	0,0
Aust-Agder	2	2,5	0,7	0,5	1,5	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppland	2	2,0	0,8	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finnmark	1	1,2	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark	1	0,4	0,0	0,1	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	384	1133,1	148,3	177,6	626,9	85,7	101,8	257,3	45,7	43,5	170,4	16,4	28,8

9.1.2 Andel IKT-prosjekter, nye og aktive i 2009

Sektor	Antall nye prosjekter i 2009	Andel IKT-prosjekter Antall (%)	Antall aktive prosjekter i 2009	Andel IKT-prosjekter Antall (%)
Administrasjon	34	27 (79%)	85	71 (84%)
Bygg og anlegg	68	24 (35%)	163	50 (31%)
Helse	127	19 (15%)	299	52 (17%)
IKT	315	315 (100%)	642	642 (100%)
Jordbruk/Mat	88	6 (7%)	206	17 (8%)
Kraft/Energi	107	54 (50%)	242	99 (41%)
Kultur/Underholdning	21	13 (66%)	50	25 (50%)
Marin/Sjømat	171	18 (11%)	425	39 (9%)
Maritim	126	36 (29%)	277	92(33%)
Metall	52	4 (8%)	136	11 (8%)
Miljø	66	8 (12%)	162	29 (18%)
Petroleum / Olje og gass	201	69 (34%)	384	139 (36%)
Reiseliv/Turisme	10	7 (70%)	26	13 (50%)
Skog/Tre	20	2 (10%)	39	2 (5%)
Transport	40	20 (50%)	91	44 (48%)
Annet	150	53 (35%)	333	122 (36%)
Sum/gjennomsnitt	1596	642 (40%)	3560	1447 (41%)

9.2 Bedrifter med kvinnelig daglig leder


Fylkesfordelt

Fylke	Antall prosjekter	% andel - kvinnelig bedriftsleder
Akershus	338	6%
Aust-Agder	53	7%
Buskerud	188	4%
Finnmark	28	0%
Hedmark	68	12%
Hordaland	326	7%
Møre og Romsdal	241	7%
Nordland	154	5%
Nord-Trøndelag	71	6%
Oppland	84	7%
Oslo	688	9%
Rogaland	342	4%
Sogn og Fjordane	77	8%
Sør-Trøndelag	314	5%
Telemark	90	13%
Troms	108	3%
Vest-Agder	108	6%
Vestfold	179	0,5%
Østfold	103	9%
Sum alle fylker/prosentvis gj.snitt	3560	6%

Sektorfordelt

Sektor	Antall prosjekter	% andel – kvinnelig bedriftsleder
Administrasjon	85	9%
Bygg og anlegg	163	5%
Helse	299	12%
IKT	642	5%
Jordbruk / Mat	206	8%

Kraft / Energi	242	6%
Kultur / Underholdning	50	16%
Marin / Sjømat	425	5%
Maritim	277	4%
Metall	136	2%
Miljø	162	7%
Petroleum / Olje og gass	384	3%
Reiseliv / Turisme	26	8%
Skog / Tre	39	5%
Transport	91	5%
Annet	333	18%
Sum alle sektorer / prosentvis gj.snitt	3560	6%



Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd

Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
Telefaks: +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver:

© Norges forskningsråd
www.forskningsradet.no/skattefunn

Oslo, april 2010

ISBN 978-82-12-02772-5 (trykksak)
ISBN 978-82-12-02773-2 (pdf)

Trykk: 07 Gruppen
Design: Agendum See Design